

Beantwoording technische vragen Jaarstukken 2024

Nr.	Fractie	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	Vb.	Algemeen	Wanneer zijn de Jaarstukken gepubliceerd?	De Jaarstukken 2024 zijn op 30 april 2025 gepubliceerd.
2	GL	Algemeen	Kan er over de gehele begroting inzicht gegeven worden in de afwijkingen ten opzichte van de initiële begroting, en niet alleen ten opzichte van de bijgestelde begroting?	Bij de jaarstukken wordt per programma ook de oorspronkelijke/initiële begroting weergegeven. Met de knop "Vergelijk Saldo" (onder de tabel Overzicht baten en lasten) kan men de ontwikkeling van de begrotingssaldi zien van afgelopen begrotingsproducten. Dit geeft inzicht bij welk begrotingsproduct de meest omvangrijke wijzigingen hebben plaatsgevonden en zo kan gericht naar een toelichting worden gezocht.
3	GL	Beheer van de stad	Doel Schone en Circulaire stad (p. 31) – In 2024 is er flink slechter (bijna 2 procentpunt) gescoord op het verminderen van naastplaatsingen en zwerfafval dan het jaar ervoor. Is het mogelijk dat dit verband heeft met de bezuinigingen op de dienstverlening buitenruimte (behandelen van meldingen in MeldR-app en via 14010)? Zo nee, hoe wordt de lagere score ten opzichte van 2023 verklaard?	Er is een vermoeden dat de lagere score in 2024 te maken heeft met de toename van het aantal inwoners, een toename en veranderd koopgedrag in webwinkels, meer vervuiling door statiegeldjagers op zoek naar blikjes en flesjes en een toename van het aantal bezoekers aan de stad. Ondanks deze veranderingen blijft de inzet voor het schoonhouden van de buitenruimte ongewijzigd. Bij areaaluitbreiding wordt de inzet op basis van afspraken met de raad uitgebreid, bij verdichting is dat niet het geval. De mooie nazomer heeft ervoor gezorgd dat Rotterdammers langer dan gebruikelijk buiten verbleven, waardoor een toename van het zwerfafval is ontstaan. Het gaat hierbij zowel om grof als fijn zwerfafval. Met name het kleine zwerfafval is door het kleine formaat lastig te verwijderen. Ook is een aantal projecten later gestart.
4	GL	Beheer van de stad	Doel Veilige en beschikbare buitenruimte (p. 32) – Over de beschikbaarheid van de vitale infrastructuur op bruggen wordt gesteld 'Met een areaal van meer dan 50 beweegbare bruggen en sluizen is een programmatische aanpak noodzakelijk voor efficiënt en effectief beheer'. Wordt hiermee bedoeld dat er nu sprake is van achterstallig onderhoud? Of gaat het vooral om het maken van een efficiëntieslag in (de planning van) het noodzakelijke onderhoud?	De aanleiding voor de programmatische aanpak is niet achterstallig onderhoud. In Rotterdam is er, net als de rest van Nederland, sprake van veel infrastructuur die verouderd is. Middels de programmatische aanpak breiden we ons voor dat we efficiënt en effectief het juiste onderhoud toepassen op de verschillende beweegbare bruggen en sluizen.

5	GL	Beheer van de stad	Financiën (p. 36) – Bij de bestemmingsreserves wordt gesproken over een geschil met de leverancier van LED-armaturen. Is dit inmiddels opgelost en kan de achterstand in de vervanging van straatverlichting door LED in 2025 worden ingehaald?	Onze excuses er is geen spraken van en dispuut met de aannemer. De vervanging in 2025 is vertraagd door een tekort aan materialen Er is nl. spraken van een nieuwe aanbesteding. Naar verwachting is deze eind van de zomer 2025 afgerond.
6	GL	Bestaande stad	Doel Vitale wijken (p. 50) – In 2024 zijn er minder subsidies aangevraagd voor woningvergroting in de focuswijken op Zuid. Is onderzocht wat de redenen kunnen zijn voor de sterke daling in het aantal aanvragen? Of zijn er vermoedens over de mogelijke redenen?	Ambtelijk is een analyse gedaan op basis van de ervaringen in het project en uit gesprekken met de subsidieaanvragers. Hieruit zijn de volgende 3 punten naar voren gekomen; 1. De subsidieregeling heeft onvoldoende bekendheid 2. De communicatie van de subsidieregeling richt zich voornamelijk op zittende woningeigenaren en kan worden verbreed naar woningzoekende 3. Een aantal subsidievoorwaarden werken beperkend waardoor aanvragen moeten worden afgewezen. Denk aan de minimale eisen van oppervlaktes en toegewezen wijken. Er wordt op basis van deze informatie momenteel gewerkt aan een voorstel voor aanpassing van de regeling. De verwachting is dat hiermee het aantal aanvragen kan stijgen.
7	GL	Bestaande stad	Doel Vitale wijken (p. 50) – Hoe ziet het financiële plaatje van het samenvoegen, vergroten en verbeteren van woningen eruit? Welke budgetten zijn jaarlijks gemoeid met bovenstaande subsidieregeling en het zelf door de gemeente aankopen van woningen voor dit programma? En wat zijn gemiddeld de netto kosten per woning bij aankoop, verbouwing en verkoop door de gemeente?	Binnen pijler Wonen van het NPRZ is op dit moment ca € 174 mln gelabeld voor projecten gericht op samenvoegen, vergroten en verbeteren. Dit bedrag is afkomstig uit diverse Rijksbronnen (Regiodeal, Volkshuisvestingsfonds) en gemeentelijke bijdragen. De uitgaven aan de subsidieregeling en de gemeentelijke aanpak fluctueren door de jaren heen. Voor de subsidieregeling is deze afhankelijk van het aantal aanvragen en voor de gemeentelijke aanpak van de voortgang op de verschillende projecten. In 2024 is € 455.000 aan subsidies uitgekeerd en ca € 6,5 mln uitgegeven aan de gemeentelijke aanpak samenvoegen, vergroten en verbeteren. Ook de netto kosten en onrendabele top per woning veranderen sterk door de jaren heen en kennen veelal een stijgende lijn door onder meer sterk toegenomen aannemers- en (ver)bouwkosten. In de aanvraag voor de 3e tranche Volkshuisvestingsfonds in 2024 zijn we uitgegaan van een onrendabele top van tussen € 127.000 en € 175.000 per oude woning, afhankelijke van woningtype. Bij dit alles geldt als belangrijke notie dat het college zich momenteel aan het beramen is op de gemeentelijke inzet en de nog te besteden middelen, in lijn met de raadsinformatiebrief over de aanscherping van de inzet op de pijler Wonen van februari jl.(25bo003326). Dit met als doel om naar de toekomst toe de gemiddelde onrendabele top per woning omlaag te krijgen.

8	GL	Bestaande stad	Financiën (p. 54) – De verduurzaming in Oud-Carnisse liep vertraging op in 2024, is de verwachting dat dit in 2025 kan worden ingehaald, en lukt dat nog steeds binnen de € 400.000 die daarvoor beschikbaar was vanuit het duurzaamheidstransitiebudget?	De verduurzaming in Oud-Carnisse wordt naar verwachting opgeleverd in week 29, waarmee de vertraging in 2025 is ingehaald. De verwachting is dat de verduurzaming binnen het beschikbare budget wordt gerealiseerd.
9	GL	Stedelijke ontwikkeling	Doel: Integraal ontwikkelen van de stad (p. 136) – De afgelopen jaren wordt er per jaar gestart met de bouw van een kleine 3.500 woningen. Totaal t/m 2024 komt nu op 8.391 woningen. In hoeverre is de raming van 12.500 – 14.500 woningen eind 2025 nog realistisch?	T/m 2024 zijn 8.391 woningen gestart, in de eerste maanden van 2025 zijn 405 woningen gestart. Voor het restant van 2025 staat de startbouw van nog eens ca 6.500 woningen gepland. Van deze nog te starten woningen is van ruim 70% de vergunning reeds verleend. Er wordt aan voldoende plannen gewerkt om het collegetarget te kunnen halen.
10	GL	Stedelijke ontwikkeling	Doel: fijn leven en verblijven in de delta (p.137) – Tot nu toe zijn slechts zes van de dertig meest verkeersonveilige locaties opgeleverd. Zitten er inderdaad nog 24 projecten in de pijplijn die naar verwachting voor eind 2026 worden opgeleverd? Kunnen wij een lijst ontvangen van de dertig projecten met de beoogde opleverdatum?	De raad is over de selectielijst van 35 targetlocaties, de planning en de voortgang geïnformeerd middels brief 24bo006020 dd. 24 juni 2024 en de rapportage UPMR 24bb008351 dd. 18 november 2024. Een nieuwe rapportage verschijnt in november van dit jaar. In 2024 zijn 4 locaties gereedgekomen: Rochussenstraat- 's Gravendijkwal, Dorpsweg-Gruttostraat, Heemraadssingel- 2e Middellandstraat, Goudsesingel-Meent- Jonker Fransstraat. In 2023 waren al 2 locaties gereedgekomen: Willemsbrug en Rodenrijsestraat. Daarmee komt het totaal aangepakte locaties conform de definitie van de target inderdaad op 6. In 2025 is 1 locatie gereedgekomen: Straatweg en zijn inmiddels 3 locaties (Kruisplein, Aveling-Lengweg en Willem Buytwechstraat in uitvoering genomen.
11	GL	Stedelijke ontwikkeling	Doel goede groei en verbinding (p. 138) – Wat is de doelstelling voor het aandeel actieve en duurzame verplaatsingen? En wanneer komen de cijfers over heel 2024 hiervoor beschikbaar? Worden die op een ander moment met de raad gedeeld?	Het klopt inderdaad dat het percentage voor het aandeel actieve en duurzame verplaatsingen vertraagd is. Het percentage wordt berekend door het combineren van meerdere datasets, welke tot nu toe niet compleet beschikbaar waren. In de 2e herziening zal de indicator volledig zijn opgenomen.

12	GL	Stedelijke ontwikkeling	Financiën (p. 141) – Niet voor alle autoluwe projecten was het toegestaan de volledige lasten te dekken uit de bijbehorende reserves: wat was de reden dat dit niet kon? Ging het bijvoorbeeld om werkzaamheden die niet bijdroegen aan het doel om de stad autoluwer te maken? En is dit de reden dat er een vrijval van € 1 mln is opgenomen bij deze bestemmingsreserve, of heeft dat een andere reden?	In 2024 is een lagere onttrekking gerealiseerd uit de bestemmingsreserve dan begroot, dit betrof een onderbesteding op de projecten. De vrijval van de 1mln uit de bestemmingsreserve Autoluwfonds betreft een bijdrage aan de voorjaarsnota van 2024.
13	GL	Stedelijke ontwikkeling	Financiën (p. 141) – diverse afwijkingen gaat om € 7,3 miljoen, toch best een groot bedrag. Kunnen wij een toelichting ontvangen op alle afwijkingen groter dan € 0,5 mln?	De afwijking wordt voor circa € 5 mln veroorzaakt doordat in mindere mate gewerkt is aan grondexploitaties dan vooraf ingeschat. Hierdoor is minder dekking van inzet uren vanuit de grondexploitaties gerealiseerd. De lagere inzet van uren leidt tevens tot lagere lasten op de betreffende grondexploitaties. Deze component is meegenomen in de separaat opgenomen afwijking op de grondexploitaties. Het restant van de afwijking wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen kleiner dan € 0,5 mln.
14	GL	Stedelijke ontwikkeling	Financiën (p. 141) – Er is een afwijking van 2.1 miljoen op erfpacht, kunt u wat meer toelichting hierop geven? Zorg,	Het reguliere resultaat op erfpacht viel € 2,5 mln hoger uit dan begroot vanwege enerzijds hogere baten uit hoofdzakelijk ontheffingsvergoedingen en anderzijds hogere afschrijvingen op boekwaarde bij conversie. Het uiteindelijke negatieve verschil van € 2,1 mln is ontstaan door twee dotaties aan de RIM (Rotterdamse Investeringsmotor) voor in totaal € 4,6 mln. Deze waren niet begroot, maar volgden uit raadsbesluiten omtrent Havensteder (22bb007303) en Brainpark (22bb1084).

15	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Voortgang jeugd (p. 172) - In 2024 zijn in Bloemhof en Schiebroek de pilots bestaanszekerheid gestart zodat bewoners en professionals in het sociaal domein zich meer kunnen inzetten voor bestaanszekerheid. De eerste signalen zijn positief en laten een kostenbesparing in de zorg zien. Besloten is om de pilots te continueren en meer kennis te vergaren voor een goed borgings- en opschalingsvoorstel. Welke concrete acties worden nu uitgevoerd binnen de pilot bestaanszekerheid?	We zijn bezig met de aanpak bestaanszekerheid in de wijken Bloemhof en Schiebroek. We voeren concrete acties uit op het spoor samenredzaamheid zoals het organiseren van netwerkbijeenkomsten in de twee wijken zodat partijen elkaar beter leren kennen. De tijdelijke verbinder bouwt ook aan een sterk netwerk door formele en informele partijen met elkaar te verbinden. In beide wijken hebben we een casuïstiektafel voor vastgelopen casuïstiek opgezet waar we kijken naar andere oplossingen dan zorg. Ook een actie is het infoplein in de wijk. Het infoplein is een laagdrempelige fysieke plek in de wijk waar een inwoner meteen geholpen wordt met een hulp- of zorgvraag. Meer informatie over deze acties is te vinden in de raadsinformatiebrief over de Bestuursopdracht Zorg (24bb003639).
16	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Voortgang jeugd (p. 172) - Het collegegetarget jeugdpreventie is nog niet beschikbaar, kunt u dit nader toelichten?	Zie toelichting op p. 173 van de jaarstukken: "In 2023 is de mijlpaal voor het collegegetarget jeugdpreventie behaald, met een realisatie van 5.602 en in 2024 is in de eerste 6 maanden 2.083 gerealiseerd. De realisatiecijfers tot en met december 2024 zijn op het moment van schrijven nog niet bij de gemeente aangeleverd. De jeugdpreventie-aanbieders dienen de door de accountant gecontroleerde realisatiecijfers over het jaar 2024 uiterlijk op 1 april 2025 aan te leveren. Daarna checkt de gemeente of alle verantwoordingsdocumenten conform de vereisten van de Subsidieverordening Rotterdam zijn aangeleverd en zet de gemeente de cijfers van de verschillende aanbieders in een totaaloverzicht voor het collegegetarget jeugdpreventie. De realisatiecijfers 2024 worden daarom, conform afspraken in het definitieboekje rondom de collegegetargets, bij de Tweede herziening 2025 met de raad gedeeld. Bij de Tweede herziening 2024 zijn de cijfers over 2023 en de eerste helft van 2024 gedeeld."

17	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Jeugdhulp Lokaal: € 17,0 mln nadelig. Eén van de verklaringen van de overbesteding is dat er sprake is van hoger dan begrote na-ijlende declaraties uit voorgaande jaren. In 'Aanbieding P&C stukken GRJR en gelegenheid voor zienswijze, 25bb002750' lezen we dat de GRJR de afrekeningen en het betalingsverkeer met gecontracteerde zorgaanbieders strak afwikkelt. Betalingsverplichtingen over eerdere jaren die in afwachting van te ontvangen declaraties opstonden zijn na afstemming met de betreffende aanbieders komen te vervallen. Ook daarop is een voordeel gerealiseerd. Hoe kan er sprake zijn van na-ijlende declaraties als de GRJR afspraken heeft gemaakt over het laten vervallen van openstaande declaraties?	De afspraken van de GRJR betreffen Jeugdhulp Regionaal en hebben geen werking voor Jeugdhulp Lokaal. De na-ijlende declaraties zijn te verklaren doordat in het jaarrekeningproces de voorlopige productieverantwoordingen van zorgaanbieders worden gebruikt. De definitieve productieverantwoordingen over 2023 kwamen te laat binnen om nog meegenomen te kunnen worden bij de jaarrekening 2023 en hebben daarmee effect bij de jaarrekening 2024. Daarnaast is het aanbieders toegestaan tot 5 jaar terug geleverde zorg te declareren.
18	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p.179) - Is de 5.3 nadelig van de RRJR onderdeel van de 17 mln nadelig van Jeugdhulp lokaal, of komt dit er bovenop?	Dit komt er bovenop. Zie het antwoord op vraag 29 voor een nadere toelichting op het resultaat van € 5,3 mln nadelig.

19	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p.179) - "Er is al enige tijd een overbesteding in de realisaties zichtbaar geweest. Bij de Tweede Herziening 2024 en bij de Eindejaarsbrief 2024 heeft echter geen bijstelling van de begroting plaatsgevonden, omdat er nog onvoldoende zekerheid was over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose op dit onderdeel. Om deze onzekerheid te ondervangen is hiervoor bij de Tweede Herziening 2024 een gekwantificeerd risico opgenomen onder het weerstandsvermogen." Bovenstaande tekst is de toelichting van GRJR en Jeugdhulp, wat maakt dat er bij beide onderwerpen is gekozen om niet de begroting bij te stellen maar een risico op te nemen in het weerstandsvermogen?	Vanwege de beleidsinhoudelijke samenhang tussen Jeugdhulp Lokaal en Jeugdhulp Regionaal worden deze domeinen voor de financiële sturing in totaliteit gezien.
20	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Zorg en veiligheid: € 1,9 mln voordelig. Rndom Prostitutiebeleid hebben door onderbezetting bij een uitvoerende partij niet alle activiteiten doorgang kunnen vinden, waarvoor eenmalig wel extra budget was ontvangen. Welke activiteiten zijn niet doorgedaan en worden die komende jaar alsnog uitgevoerd?	De klankbordgroep tegen stigmatisering sekswerkers is niet mogelijk gebleken, zoals de raad is geïnformeerd in de afdoening 23bb009131. In plaats van het instellen van een klankbordgroep wordt gewerkt aan communitybuilding via het informatie en dienstencentrum Door2Door om laagdrempelig een community van sekswerkers op te zetten. Daarnaast zijn er minder trainingen en voorlichtingen over preventie van mensenhandel gegeven dan beoogd. Inmiddels is er weer een trainer geworven en worden de activiteiten conform afspraken uitgevoerd.

21	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Waarom zijn de Rijkssubsidies Expertisecentrum Jeugd (€ 7,5 mln), Vastgoed Jeugd (€ 5,3 mln) en Acute GGZ (€ 0,9 mln) niet geheel benut? Waar ligt dat aan?	De SPUK vastgoed is niet geheel benut in 2024 doordat de regeling is verlengd van eind 2024 tot eind 2026. IHUB had begroot €3,8 mln. uit te geven in 2024 aan verbouwen vastgoed, maar dat is uitgesteld. Voor het verbouwen van het vastgoed van de open driemilieuvoorzieningen, is door Enver en Jeugdformaat in 2024 €1,5 mln. minder uitgegeven dan begroot. Deze bedragen zullen naar verwachting in 2025 en 2026 worden uitgegeven. De lagere uitgaven van €0,9 mln aan Acute GGZ worden veroorzaakt door lagere uitgaven van Parnassia aan Intensieve begeleiding thuis en aan opleidingen. De looptijd van de SPUK Expertisecentrum Jeugd t.b.v. het landsdeel Zuid-Holland is vanuit het ministerie van VWS verlengd van 2024 naar 2025. Een aantal lopende projecten zullen in 2025 nog kosten declareren. Tevens zullen nieuwe subsidieaanvragen van invloed zijn op de uiteindelijke besteding van de Rijksmiddelen.
22	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Wijkteams en Wmo-loketten. Het voordeel op ICT wordt veroorzaakt door het achterblijven van de doorontwikkeling (€ 3,7 mln voordelig). Welke gevolgen heeft het achterblijven van het doorontwikkelen van de ICT?	In de loop van 2024 zijn extra middelen vrijgevallen. Het is echter niet gelukt om op zo'n laat moment in het jaar extra capaciteit in te zetten en herprioritering door te voeren. De planning op basis van het oorspronkelijke budget en de prioritering is echter gehaald zonder negatieve gevolgen. Dit neemt niet weg dat er voor de nabije toekomst een flinke opgave ligt, enkele concrete plannen zijn: digitalisering van werk- en klantprocessen, vervanging Gidso, doorontwikkeling informatievoorziening en (wettelijke verplichting) gegevensdeling.
23	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdhulp & GRJR (p. 179) - "Om deze onzekerheid te ondervangen is hiervoor bij de Tweede Herziening 2024 een gekwantificeerd risico opgenomen onder het weerstandsvermogen." Kan er worden geduïd wat het betekent dat er een gekwantificeerd risico is opgenomen in het weerstandsvermogen?	We nemen een risico op in het weerstandsvermogen omdat de portefeuille Zorg onzeker is en wellicht tot een neerwaartse bijstelling op de lasten kan leiden. Door een risico op te nemen is de berekening van de weerbaarheid van de begroting zuiverder.

24	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdhulp & GRJR (p. 179) - Kunt u uitleggen waardoor die onzekerheid over de juistheid van de toen beschikbare eindejaarsprognose bij GRJR en Jeugdhulp is ontstaan?	Vanwege de mogelijke doorwerking naar latere jaren van de kostenontwikkeling in 2023 bij de regionale jeugdhulp zijn we in onze prognoses voorzichtig geweest.
25	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdhulp & GRJR (p. 179) - Op pagina 7 van het eindrapport van de Financial Audit 2024 wordt gesteld dat "De behoefte aan meer zekerheid over de zorgkosten ligt primair in de eigen gemeentelijke processen, met name de toewijzing en declaratiegoedkeuring." Wat is er gedaan om deze gemeentelijke processen te verbeteren?	Om meer zekerheid te hebben over zorgkosten is een accurate administratie een vereiste voor zowel gemeente als zorgaanbieder. Allereerst is er ingezet op het wegwerken van achterstanden in toewijzingen vanuit alle drie de verwijsrouten. (wijkteams, GI en medische verwijsroute). Daarnaast vindt er op een meer structurele basis (eens per 2 maanden) een vergelijking plaats tussen de administratie van de gemeente en de zorgaanbieder. Het goedkeuren van declaraties is een geautomatiseerd proces.
26	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financial Audit (p. 22) - kunt u specificeren welke fouten zijn gemaakt, zoals geconstateerd bij WMO en jeugd, die een waarde hebben van 1.1 miljoen?	De fout van €1,1 miljoen is opgebouwd uit de volgende constatering: • €680k regionale jeugdhulp (geëxtrapoleerde fout): bij de steekproefcontrole is in één geval geconstateerd dat gedurende één maand zorgkosten zijn betaald door gemeente Rotterdam, terwijl jeugdige is verhuisd naar een andere gemeente. Deze bevinding is gebaseerd op een steekproef, waarbij de geconstateerde fout is geëxtrapoleerd om een inschatting te maken van de mogelijke impact op het geheel. • €253k PGB besteding 2024: periodiek verstrekt de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een rapportage over de bestedingen van het PGB voor de Wmo en Jeugdwet 2024. Uit de meest recent gedeelde rapportage blijkt dat de financiële verantwoording van de gemeente € 253k hoger is dan de door de SVB geregistreerde bestedingen in 2024. • €226k financiële afsluiting Wmo en Jeugd lokaal: op basis van de voorlopige productieverantwoordingen 2024 is een afwijking van €132k vastgesteld door cluster MO. Deze afwijking is gecorrigeerd tijdens het correctieproces in maart 2025. Op basis van de definitieve productieverantwoordingen 2024 is vastgesteld dat de werkelijke productie met €94k afwijkt van de verantwoording in de financiële administratie.

27	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Bestuursopdracht Zorg (p. 182) - De BOZ taakstelling 2024 was 33 miljoen. De inschatting is dat 27,5 miljoen is gerealiseerd, vanwege vertraging bij jeugd. Hoe is dit tekort van 5,5 miljoen opgevangen?	Bij Jeugd (zowel lokaal als regionaal) is er bij de jaarrekening een overschrijding van de begroting. Binnen het programma ZWW waren diverse afwijkingen (positief en negatief) op de begroting. Uiteindelijk resulteerde dit in een tekort van € 27.000 op het gehele programma.
28	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Bestuursopdracht Zorg (p. 182) - Bij jeugd worden de maatregelen conform afspraak toegepast door de wijkteams en gemeentelijke indicatiestellers. De indicaties die verlopen via de huisarts of gecertificeerde instellingen wijken vaak nog af van de maatregelen, kunt u toelichten welke financiële gevolgen dit heeft.	Dit heeft er mede aan bijgedragen dat er bij Jeugd (zowel lokaal als regionaal) bij de jaarrekening een overschrijding van de begroting was.
29	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Bestuursopdracht Zorg (p. 182) - RBOK wordt op regionaal niveau beoordeeld op 51 maatregelen. Het doel is om de groei met 1,6 miljoen te remmen. De conclusie is dat de kosten van de regionale jeugdzorg lager liggen dan begroot door GRJR. Echter, voor de gemeente Rotterdam zijn de kosten voor de regionale jeugdzorg 5 miljoen hoger dan begroot. Hoe komt het dat de andere aangesloten gemeenten wel binnen hun begroting blijven, en Rotterdam niet?	Doordat het Rotterdamse jaarrekeningproces een andere planning kent dan het jaarrekeningproces van de GRJR, was het niet mogelijk om de definitieve productieverantwoordingen van zorgaanbieders mee te nemen in de Rotterdamse jaarrekening. Dit in tegenstelling tot de jaarrekening van de GRJR die wel gebaseerd is op de definitieve productieverantwoordingen. Daardoor is het Rotterdamse rekeningresultaat gebaseerd op de voorlopige productieverantwoordingen van de zorgaanbieders. Hierin was – zo is achteraf gebleken – een te hoge inschatting van de risicoproductie opgenomen. Dit heeft ertoe geleid dat in de Rotterdamse jaarrekening hogere zorgkosten zijn verantwoord dan in werkelijkheid gemaakt. Dit blijkt uit de geconstateerde getrouwheidsfout en onzekerheid zoals opgegeven in het Eindrapport 2024 Financial Audit (blz. 23). Hiervan had € 10,9 mln niet als zorglasten meegenomen moeten worden. Feitelijk had de jaarrekening van Rotterdam daarmee een voordelig resultaat van ca. € 5,6 mln op de GRJR moeten laten zien. Het resterende verschil tussen de Rotterdamse jaarrekening en die van de GRJR is ontstaan doordat de begroting van de GRJR niet volledig is overgenomen in de Rotterdamse begroting. Rotterdam heeft ervoor gekozen om af te wijken omdat er twijfels waren over de doorwerking van de kostenstijging van 2023. Ook is in de Rotterdamse begroting rekening gehouden met de RBOK-opgave van € 1,6 mln

30	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Er is een overbesteding jeugdhulp lokaal van 17 miljoen, als gevolg van verschuiving van PGB cliënten naar duurdere Zorg In Natura arrangementen. Er is sprake van hoger dan begrote na-ijlende declaraties uit voorgaande jaren. Klopt het dat deze verschuiving bedoeld was als een besparing en hoe is er gestuurd op na-ijlende effecten?	Nee, de verschuiving van PGB naar Zorg in Natura arrangementen is niet bedoeld als besparing. De na-ijlende declaraties zijn te verklaren doordat in het jaarrekeningproces de voorlopige productieverantwoordingen van zorgaanbieders worden gebruikt. De definitieve productieverantwoordingen over 2023 kwamen te laat binnen om nog meegenomen te kunnen worden bij de jaarrekening 2023 en hebben daarmee effect bij de jaarrekening 2024. Daarnaast is het aanbieders toegestaan tot 5 jaar terug geleverde zorg te declareren.
31	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Wederom zien we een onderbesteding van 12,7 miljoen en wordt verwezen naar de arbeidsmarkt als toelichting. Dit is een terugkerend beeld, hoe is hierop gestuurd?	Met de organisaties die medewerkers leveren aan de wijkteams is een uitgebreide gezamenlijke aanpak op het tegengaan van openstaande vacatures, met o.a. een gezamenlijke website voor werving en selectie, banenmarkten en meer mogelijkheden voor zij-instromers.
32	GL	Zorg, welzijn en wijkteams	Financiën (p. 179) - Er is geen onttrekking van de bestemmingsreserve 'bestrijding eenzaamheid ouderen'. Betekent dit dat er niets gebeurd is voor eenzaamheid ouderen in 2024?	Er is zeker ingezet op het bestrijden van eenzaamheid voor ouderen. Echter door o.a. lagere vaststellingen en extra inzet van rijksmiddelen (GALA) is het dit jaar niet nodig geweest om gebruik te maken van de reserve.
33	GL	Volksgesondheid	Financiën (p. 159) - Bij zowel Wmo preventie middelen (1,1 miljoen) als bij infectieziektebestrijding (1 miljoen) is er een onderbesteding. Dit door inkomsten vanuit het Rijk. Wel ligt er bij allebei de thema's een grote opgave en had het onderbestede geld binnen deze middelen thema's goed besteed kunnen worden. Waarom is dit geld gezien de grote opgaven binnen die domeinen niet uitgegeven?	Voor wat betreft de Wmo Preventiemiddelen werd pas laat in het jaar duidelijk dat substitutie voor de financiering van de Herstelacademies (ca. € 1 mln) mogelijk was vanuit de IZA SPUK. Er was namelijk sprake van een onderbesteding op de IZA SPUK (Rijksmiddelen). Er is voor gekozen om deze Rijksmiddelen eerst te benutten. De termijn om de Wmo Preventiemiddelen die als gevolg hiervan overbleven was de te kort om deze nog te besteden. Opschaling is namelijk afhankelijk van de beschikbare capaciteit van partners in de stad. Op het gebied van welzijn/zorg is er sprake van een personeelstekort. Daarnaast zijn we terughoudend met het starten van nieuwe projecten, die vervolgens niet voortgezet kunnen worden doordat middelen niet structureel beschikbaar zijn. De ontvangen rijksmiddelen voor infectieziektebestrijding zijn ontvangen voor de versterking van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. De krapte op de arbeidsmarkt heeft gezorgd het later doen invullen van vacatures.

34	GL	Volksgesondheid	Verbonden partijen (p. 160) - CJG Rijnmond is niet terug te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Daarom is de uitgebreide toelichting niet te lezen. Kan deze nog worden toegevoegd?	Het CJG is een gesubsidieerde instelling en daardoor geen verbonden partij. Vandaar dat de stichting niet in deze paragraaf van de jaarrekening is opgenomen maar in de paragraaf gesubsidieerde instellingen. Op p.160 is abusievelijk gesproken over het CJG als verbonden partij. O
35	GL	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Armoede en schulden (p. 20) - Er zijn 4.804 intakes voor schuldhulp uitgevoerd, in plaats van 15.750. Kunt u nader toelichten waarom niet iedere ondersteuningsvraag van Rotterdammers met schulden leidt tot een intake?	We kijken bij het eerste contact met een Rotterdammer met schulden wat hij nodig heeft. Soms is een adviesgesprek voldoende en komt het niet tot een intake. De doelstelling van 15.750 geldt voor de gehele collegeperiode; de 4.804 uitgevoerde intakes betreffen alleen die uit 2024.
36	GL	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Armoede en schulden (p. 20) - Welke factoren hebben ervoor gezorgd dat de target voor het aantal intakes en schuldregelingen niet zijn gehaald?	Het blijft voor veel mensen met schulden een hoge drempel die ze over moeten om ondersteuning te vragen bij het aanpakken van schulden. Ook speelt mee dat mensen wantrouwend zijn richting de overheid. Dit is o.a. versterkt door het toeslagenschandaal. Gelukkig zien we de laatste maanden wel een stijging. Niet iedere intake leidt tot een schuldregeling. Soms is een andere oplossing beter passend. Ook gaan we pro-actief naar Rotterdammers toe, met o.a. promoteteams op straat en deur-tot-deur acties om ze toe te leiden naar hulp.
37	GL	Taal	Taal (p. 20) - Welke factoren hebben ertoe geleid dat de realisatie van het aantal trajecten basisvaardigheden vele malen hoger is dan de oorspronkelijke streefwaarden?	De inzet op netwerkregie en partnerschap vanuit de gemeente hebben er bij onze partners toe geleid dat er veel aandacht wordt gevraagd voor basisvaardigheden. Ook de uitbreiding van lesmogelijkheden bij onze taalaanbieders en door het aantrekken van nieuwe leerkrachten wordt stevig ingezet op de bestrijding van laaggeletterdheid.
38	GL	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Financiën (p. 26) - Bij de afwijkingen bij armoedebestrijding en schulddienstverlening worden vier onderdelen genoemd. Kunnen er bedragen worden gekoppeld aan deze onderdelen?	De toelichting van de vier onderdelen bestaat uit volgende bedragen: Financiële zelfredzaamheid € 0,6 mln, Bewindvoering € 1,2 mln, Jeugdtegoed € 1,2 mln en Kwijtschelding afvalstoffenheffing € 0,8 mn.

39	GL	Programma vluchtelingen	Financiën (p. 26) - Klopt het dat de afwijking op de begroting van het programma vluchtelingen van 8.570 alleen verklaard kan worden vanuit de meevaller rondom de opvang van Oekraïners?	Correct. De afwijking is in zijn geheel te verklaren vanuit de meevaller opvang Oekraïners.
40	GL	Inburgering	Financiën (p. 26) - Waaruit bestaan de financiële afwijkingen onder het kopje 'overige afwijkingen' concreet? Kunt u voorbeelden geven?	Het betreft een optelling van kleinere afwijkingen op diverse activiteiten die niet zijn toegelicht. Deze afwijkingen zijn zowel op baten en lasten op het brede spectrum van het Programma ASIS en de daaraan gerelateerde personeelslasten. Er is geen nadere analyse gemaakt van deze minimale afwijkingen.
41	GL	Armoede-bestrijding en schuld-dienstverlening	Financiën (p. 26) - Bestemmingsreserve armoedefonds. De lagere onttrekking wordt veroorzaakt doordat een deel van de kosten verschuiven naar 2025. Wat voor kosten zijn dit en waarom worden ze doorgeschoven naar 2025?	Bij het opstellen van de begroting van het armoedefonds voor een periode van vier jaar was het nog niet geheel duidelijk welke exacte bedragen voor de plannen nodig waren. Voor een aantal plannen is minder budget nodig dan verwacht. Zo is er minder geld nodig geweest voor het crisisfonds, de aanpak integrale kinderarmoede, coördinatie armoedefunctionarissen en de integrale gezinsaanpak.
42	GL	Inburgering	Financiën (p. 26) - Er was een 'Bestemmingsreserve Inburgering', en later is 'bestemmingsreserve uitvoeringslasten Nieuwe Wet Inburgering' aangemaakt. Wat maakt dat er een nieuwe bestemmingsreserve gemaakt moest worden? Wat wordt er bedoeld met 'breed inzetbare financiële reserve'?	De bij de begroting 2024 gevormde reserve Inburgering was gevormd voor de begeleiding van de bredere groep asielmigranten binnen de ondertussengroep en de hogere inzet van personeel (€938k). Deze is bij de Voorjaarsnota 2024 geëindigd omdat het restant 0 was na een vrijval van €500k ten behoeve van de bezuinigingsopgave. Bij de Begroting 2025 is een nieuwe reserve gevormd met een ander doel namelijk als een reserve om de uitvoeringslasten (diverse activiteiten zoals bijvoorbeeld begeleiding bij huisvesting) voor de opgave inburgering vanuit de nieuwe wet te kunnen borgen.

43	GL	Samenleven	Financiën (p. 26) - Bestemmingsreserves koloniaal slavernijverleden: Er is een onttrekking begroot, maar niet gerealiseerd. De uitleg hiervan luidt "een deel van de kosten waren in boekjaar 2023 geboekt en voor een deel waren de facturen na de deadline in kaart gebracht. Hierdoor kon geen onttrekking plaatsvinden voor het begrote bedrag van € 96.000". Kunnen wij een nadere toelichting ontvangen van deze uitleg, en of dit betekent dat een deel van de facturen niet zijn betaald?	Twee facturen waren verwacht in 2025 maar zijn toch nog in 2024 ontvangen en tevens geheel betaald. Hierdoor vervallen deze verplichtingen en dus de begrote onttrekking in 2025 waardoor het bedrag vrij moet vallen ten gunste van de algemene middelen.
44	GL	Samenleven	Samenleven (p.26) Bij de volgende zin staan bedragen of aantallen, kunnen deze worden toegevoegd? "Een deel van de uitbetalingen vanuit subsidies Samenleven die voor 2024 bedoeld waren vinden pas in 2025 plaats bij vaststelling van de subsidies. Er zijn ook minder subsidieaanvragen binnengekomen dan verwacht." Bij welke subsidieregelingen zijn er precies minder aanvragen binnengekomen?	Vergeleken met eerdere jaren, valt op dat er in 2024 relatief veel aanvragen zijn ingediend binnen de subsidieregeling Samenleven in één Stad (2023: 47, 2024: 79). De subsidieregeling kent verschillende subdoelen. Bij een aantal van deze subdoelen zijn minder subsidieaanvragen binnengekomen dan verwacht. Het gaat om: Doel A (totaalbudget €575.000) gericht op Kleur, migratieachtergrond, culturele achtergrond of religieuze achtergrond. En om Doel D (totaalbudget €100.000) gericht op Beperking of chronische ziekte. Doel a (kleur, migratieachtergrond, culturele achtergrond of religieuze achtergrond) is enigszins achtergebleven. Een mogelijke verklaring is dat vanuit het programma Koloniaal en Slavernijverleden tot de eerste helft van 2024 ook initiatieven zijn ondersteund. Doel d, 'beperking of chronische ziekte,' is het meest recent toegevoegd als subsidiedoelstelling. Naar verwachting is dit doel bij organisaties nog onbekend, wat een verklaring kan zijn voor het achterblijven van aanvragen op dit doel. Om bredere bekendheid voor en duidelijkheid over de subsidieregeling Samenleven in één Stad te creëren, is er op 23 januari 2025 een informatiebijeenkomst georganiseerd. Verder worden organisaties actief benaderd en gewezen op de subsidiemogelijkheden vanuit deze regeling. Uit gesprekken blijkt dat hoewel organisaties zich inzetten voor mensen met een beperking of chronische ziekte, zij voornamelijk op het welzijnsgebied opereren en zich in mindere mate bezighouden met het tegengaan van validisme, wat als thema onder andere onderdeel is van het actieplan Samenleven.

45	GL	Werk en inkomen	Financiën (p. 168) - De uitgaven aan leefgeld voor Oekraïeners zijn veel hoger dan begroot. Kunt u dit toelichten?	In de begroting is het bedrag voor Leefgeld verdeeld in de administratie, hangend aan twee verschillende begrotingsprogramma's (Werk & Inkomen en ASIS). De realisatie is geboekt bij Werk & Inkomen. De twee begrote bedragen tellen op tot € 3,3 mln en is daarmee vrijwel gelijk aan de realisatie van € 3,29 mln.
46	GL	Werk en inkomen	Financiën (p. 168) - Vanuit het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) is € 1,4 mln meer ontvangen dan begroot voor een financiële bijdrage bij ziekte, zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof. Kan het zijn dat wij dit bedrag later nog moeten terugstorten?	Nee. Het gaat om een vergoeding voor ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof vanuit het UWV voor het jaar 2024.
47	GL	Werk en inkomen	Financiën (p. 168) - De externe omzet (€ 3,8 mln) van Rotterdam Inclusief is lager uitgevallen dan begroot. Zijn er in 2024 inspanningen verricht om deze omzet te vergroten?	De totale omzetdoelstelling voor 2024 voor Rotterdam Inclusief bedroeg € 22,4 mln. Conform onze eigen boekhoudkundige systematiek moet een deel van de interne omzet worden begroot als externe omzet. Dit maakt dat Rotterdam Inclusief vooral stuur op het totaal van de interne en externe omzet. De genoemde lagere externe omzet van € 3,8 mln moet dus in samenhang worden gezien met de hogere interne omzet van € 2,9 mln. De per saldo lagere omzet van €900.000 komt omdat Rotterdam Inclusief sterk afhankelijk is van de ontwikkelingen op de markt (bijvoorbeeld zonnepanelen).
48	GL	Onderwijs	Financiën (p. 112) - De bestemmingsreserve Regiodeal NPRZ Onderwijs is bestemd voor de herstructurering van het onderwijsaanbod voor huidige en toekomstige leerlingen op Rotterdam Zuid. Wat maakt dat er in 2024 geen onttrekking uit deze reserve is gedaan?	In 2018 is er via de regiodeal Rotterdam Zuid € 14 mln in het gemeentefonds beschikbaar gesteld voor herstructurering VO-scholen Rotterdam Zuid. Hiervan is bestemmingsreserve Regio deal onderwijs gevormd. Deze reserve wordt gebruikt voor de onderwijsvoorziening van Plot Z en stadion park deze worden op zijn vroegst in 2025-2026 opgeleverd. Het eerste idee was om deze middelen in 1 keer in mindering te brengen op de investering als bijdrage van derden, maar omdat deze middelen zijn ontvangen via het gemeentefonds is dat niet mogelijk. Deze middelen gaan nu gebruikt worden om een deel van de kostendekken huur, die MO doorbelast krijgt vanuit SO, te financieren. Dit betekent dus dat we gedurende de looptijd van de investering een bedrag moeten onttrekken vanuit deze reserve. Dus deze middelen worden nu nog niet ingezet maar vanaf 2026, op het moment dat de nieuwbouw van de scholen op Zuid worden opgeleverd. NB: We zijn nu bezig om deze middelen over te hevelen naar de RIM (Rotterdamse Investerings- Motor, omdat dit de enige reserve is die een langere looptijd heeft (meer dan 40 jaar).

49	GL	NPRZ	NPRZ (p. 202) - In de eerste tabel staat dat er voor de pijler wonen 2.941 begroot is, en maar 1.695 gerealiseerd. Welke factoren liggen ten grondslag aan het feit dat er minder gerealiseerd is?	Dit wordt o.a. veroorzaakt bij de aanpak particulier voorraad door vertraging op de planvorming als gevolg van onvoorziene omstandigheden (zoals technisch slechtere staat van de voorraad waardoor bijstelling plannen nodig bleek en vertraging als gevolg van VvE besluitvorming). Daardoor werden er in 2024 minder verwervingen uitgevoerd ten opzichte van de oorspronkelijke raming. Daarnaast zijn er voor de Woonmilieus, onderdeel buitenruimte en winkelstraten, minder middelen besteed dan oorspronkelijk begroot doordat de fysieke uitvoeringswerkzaamheden voor een aantal projecten (oa Gebiedsaanpak Bloemhof, Carnisse Goereeseestraat) vertraagd zijn of in 2025 worden heroverwogen. De redenen hiervoor waren vooral de noodzakelijk geworden planwijzigingen als gevolg van gebleken funderings-problematiek (Bloemhof) dan wel de benodigde afstemming met de stakeholders (Carnisse-Goereeseestraat).
50	GL	NPRZ	NPRZ (p. 202) - Wat maakt dat er voor de andere pijlers geen getallen zijn ingevuld in de eerste tabel? Klopt het dat dit komt omdat er in die periode geen geld voor deze pijlers specifiek binnenkwam?	De eerste tabel betreft de Regiodeal 2019-2022. Dit is een aflopende regeling waar alleen nog voor Wonen middelen beschikbaar zijn. De middelen in deze regiodeal voor de pijler Werk, School en Cultuur zijn volledig besteed. Voor de pijler School geldt dat een deel van de middelen uit de Regiodeal is gestort in het gemeentefonds. Hierover hoeft niet verantwoord te worden richting het Rijk en wordt derhalve ook niet opgenomen in de tabel.
51	GL	NPRZ	NPRZ (p. 202) - In de 2e tabel staan geen begrote of gerealiseerde kosten voor de pijler wonen. Hoe kan dit? In de uitleg eronder worden wel bedragen genoemd, echter zijn deze niet terug te vinden in de tabel.	De middelen voor de pijler Wonen zijn bedoeld voor de aanpak Rotterdams Goed Wonen (voorheen Grip op Vastgoed). In 2024 is vooral gewerkt aan het opstellen van het uitvoeringsplan, waardoor er geen Rijkmiddelen nodig waren. Er zijn wel gemeentelijke middelen besteed. In 2025 wordt het uitvoeringsplan vastgesteld.
52	GL	NPRZ	Eind 2023 zijn nieuwe middelen toegekend voor het NPRZ met een nieuwe Regio Deal (2023-2026) en de regeling Kansrijke Wijk (2023-2025). Kan ook een tabel worden gegeven met hoe het geld van de regeling Kansrijke Wijk is besteed?	Zie bijlage vraag 52.

53	GL	HR	Kiezen voor Rotterdam & HR (p. 187) - In de eerste helft van 2024 is besloten tot een organisatiemodel met een kleinere conserndirectie. Ook is te zien dat vooral in de programma's 'bestaande stad' en 'overhead' een groei van externe inhuur is gerealiseerd. Kunt u toelichten waarom hiervoor is gekozen?	Hier is niet bewust voor gekozen. De invoering van de Omgevingswet en het lastig vinden van vast personeel in de uitvoering hiervoor maakt dat er hogere inhuurlasten dan begroot zijn. Ook vooruitlopend op Kiezen voor Rotterdam worden sommige formatieplaatsen niet ingevuld met vast personeel maar is ervoor gekozen om korter in te huren op deze formatieplaatsen.
54	GL	Energietransitie	Doel duurzaam energiesysteem (p. 95) – Bij 'wat hebben we in 2024 bereikt en gedaan' lezen wij dat er 12MW windenergie opgesteld vermogen minder is gerealiseerd, omdat er een windpark in de haven grotendeels is gesaneerd (Dintel). Op deze locatie komen, zo is te lezen, geen nieuwe windturbines terug. Wat was daarvoor de afweging? En waarom wijken de cijfers in de uitleg af van de cijfers in de tabel? (328,9 MW, waarvan 308,2 MW in de haven [uitleg] t.o.v. 325,9 MW, waarvan 305,2 MW in de haven [tabel])?	4 van de 5 turbines zijn conform bestemmingsplan verwijderd vanwege voortschrijdend inzicht over de positie van de turbines in relatie tot de nabijgelegen leidingstrook. Een van de turbines staat op bedrijfsterrein en is nog operationeel. Eerder werd ervan uitgegaan dat het hele park gesaneerd zou worden. Echter bleek één turbine te blijven staan. Dit verklaart het verschil in cijfers.
55	GL	Energietransitie	Doel Energietransitie gebouwde omgeving (p. 96) – de koppeling met het aantal WEQ kan nog niet worden gemaakt omdat daarvoor data tussen partijen moet worden gedeeld, waarover de gemeente in gesprek is met Stedin. Wanneer zijn die gesprekken naar verwachting afgerond en wat is de inschatting over de resultaten?	De gesprekken met Stedin gaan op dit moment over de hoeveelheid aardgasaansluitingen en het verbruik. We krijgen nog geen data op adresniveau vanwege privacywetgeving. Hierdoor kan de koppeling met het aantal WEQ nu nog niet gemaakt worden. Er komt wetgeving aan die deze datadeling mogelijk moet maken, naar verwachting treedt dat per januari 2026 in werking. We gaan hierover met Stedin in gesprek en verwachten de eerste helft van 2026 deze data te kunnen krijgen en de koppeling te kunnen maken.

56	GL	Energietransitie	Doel Energietransitie gebouwde omgeving (p. 96) - Bij de indicator 'afname aardgasgebruik stad in M3' zien we geen daling, maar een stijging van 15% (t.o.v. 2021) in 2024. In de toelichting is te lezen dat 'De afname van het aardgasverbruik in de stad is gebaseerd op het standaardjaarverbruik van alle groot- en kleinverbruikers in de stad. Afgelopen jaar is het aardgasverbruik wat toegenomen doordat het standaardjaarverbruik van grootverbruikers is toegenomen.' Is er een verklaring voor de toename in het standaardjaarverbruik te noemen?	Door de aantrekkende economie na corona produceren bedrijven (grootverbruikers) over het algemeen weer meer, waardoor daar het aardgasverbruik weer is toegenomen (t.o.v. 2021, corona-jaar). Uit landelijke cijfers via CBS blijkt ook dat er meer aardgas is verbruikt in 2024 dan in het jaar ervoor. Dit waren vooral raffinaderijen en de chemische industrie. Deze landelijke trend kan ook van toepassing zijn op de Gemeente Rotterdam. Echter ontvangen we wegens privacy redenen geen specifieke gegevens waardoor we dit aan een bedrijf of sector kunnen toewijzen. (bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/07/gasverbruik-niet-veranderd-in-2024).
57	GL	Energietransitie	Financiën (p. 101) – waarom lag het tempo van uitvoering van duurzaamheidsprojecten mobiliteit (voorzien) zoveel lager?	Er is op veel verschillende projecten sprake van een lagere realisatie, met verschillende redenen. Een substantieel deel van deze onderbesteding is het project Energiebank, waarbij de realisatie gedeeltelijk is verschoven naar 2025. De energiebank zelf is wel gerealiseerd in 2024 maar de financiële afwikkeling van de subsidie vindt deels in 2025 plaats.
58	GL	Energietransitie	Financiën (p. 101) – Bouwlogistiek, Zero Emissie Stadslogistiek en Stappenplan Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) – Betekent dit dat we een subsidie wel hebben aangevraagd, maar niet gekregen? Zo ja, wat is de reden dat we die rijkssubsidie niet hebben gekregen? Zo nee, graag een toelichting hoe dit wel zit.	Dit betreft geen subsidie, maar het geld van een bestemmingsreserve van de Gemeente Rotterdam. Doordat een aantal projecten niet tijdig zijn verwerkt in de financiële administratie, kon het geplande geldbedrag niet uit deze reserve worden onttrokken. Hierdoor is de onttrekking van deze bestemmingsreserve in 2024 lager dan verwacht. Deze onttrekking uit de bestemmingsreserve zal alsnog plaatsvinden.

59	CU	Boijmans	Hoeveel is er in totaal uitgegeven aan Boijmans in 2024? En waaruit zijn die kosten opgebouwd?	De uitgaven 2024 inzake het project Boijmans landen op diverse plekken in de gemeentelijke begroting. Zoals in het raadsvoorstel van 3 oktober 2024 aan uw raad is uitgelegd worden binnen het project Museum Boijmans Van Beuningen kosten gemaakt die een structureel effect hebben op de gemeentelijke begroting, de zogenaamde structurele lasten, en kosten die een eenmalig effect hebben op de gemeentelijke begroting, de zogenaamde eenmalige lasten. De uitgaven die leiden tot structurele lasten worden geactiveerd en leiden tot kapitaalslasten. De realisatie 2024 voor Museum Boijmans Van Beuningen t.l.v. het investeringskrediet vindt u terug in het jaarverslag 2024 op blz. 69 en 199 als onderdeel van de investeringen in het kader van het programma Bestaande stad. De realisatie voor het project Museum Boijmans Van Beuningen bedroeg in 2024 negatief, namelijk - € 8,67 mln. Op blz. 199 van de jaarstukken is uitgelegd waarom er sprake is van een negatieve realisatie in 2024. In het herziene raadsbesluit van 3 oktober 2024 is namelijk voorzien in een eenmalige afboeking van € 15 mln. Hiermee is de realisatie 2024 t.l.v. het investeringskrediet verlaagd waardoor er in 2024 sprake is van een negatief bedrag. De eenmalige lasten hebben betrekking op de projectonderdelen Asbestvrij, Gebouwbeheer en Museum projectorganisatie. De realisatie 2024 bedroeg voor de projectonderdelen Asbestvrij en Gebouwbeheer € 0,61 mln. en is verantwoord onder het programma Bestaande Stad. De realisatie 2024 in het kader van het projectonderdeel Museum projectorganisatie bedroeg € 0,35 mln. en is verantwoord onder het programma Cultuur. Deze gemaakte kosten maken onderdeel uit van het resultaat van genoemde programma's en zijn daardoor niet 1-op-1 terug te vinden in het jaarverslag. Tot slot, de uitgaven in het kader van het projectonderdeel Museumtuin leiden ook tot structurele lasten. De realisatie 2024 voor dit projectonderdeel bedroeg in 2024 € 0,15 mln. Op blz. 199 van het jaarverslag wordt deze realisatie verantwoord onder de investeringen in het kader van het programma Stedelijke ontwikkeling.
----	----	----------	--	---

60	CU	Boijmans	Kunnen wij een brugstaat krijgen van de cijfers genoemd in de jaarstukken op pagina's 96 en 199 en de cijfers zoals die in het raadsbesluit van oktober 2024 staan?	Wij nemen aan dat bladzijde 69 wordt bedoeld (ipv 96). De uitgaven tot en met 2024 maken onderdeel uit van het financieel kader van € 359,2 mln. (excl. museumtuin) zoals dat met uw raad is afgesproken in het herziene raadsbesluit van 3 oktober 2024. In de hierbij behorende geheime brugstaat zijn de budgetten per projectonderdeel vastgelegd. In de jaarrekening zijn de uitgaven tot en met 2024 t.l.v. het investeringskrediet opgenomen. In de jaarstukken is wel de afboeking van de € 15 mln. uit het raadsvoorstel opgenomen, deze is terug te zien in de actualisatie 2024. Bij vaststelling van het DO, gepland in december 2025, zal het benodigde aanvullende krediet voor uitvoer worden toegewezen aan het project. Zie ook de bijlage van vraag 244
61	CU	Doorbouwfonds	Eerder is gesteld dat al het geld uit het Doorbouwfonds (zo goed als) vergeven is aan verschillende projecten. In de toelichting wordt gesproken over enkele projecten die verschoven zijn en daardoor niet ten laste van 2024 komen. Kunt u een overzicht geven van de projecten die een geplande claim op het doorbouwfonds hebben, het beoogde jaar van onttrekking en eventuele mutaties daarin?	De Raad is op 7 november 2024 geïnformeerd over de besteding van het Doorbouwfonds (24bb007560). De volgende update over het Doorbouwfonds is gepland in het najaar van 2025, hierbij zal een herzien overzicht met de projecten en de mutaties daarin worden toegevoegd.
62	CU	Gemeentelijk vastgoed	De verkoopkosten van gemeentelijk vastgoed zijn vrijwel hetzelfde als begroot (3,6 miljoen i.p.v. 3,8 miljoen). De opbrengsten daarentegen vallen fors tegen: slechts 0,8 miljoen t.o.v. 5,8 miljoen. Hoe kan het dat er dan toch zoveel verkoopkosten gemaakt zijn?	De verkoopvoorbereidingskosten staan niet in directe relatie tot het verkoopresultaat binnen een specifiek kalenderjaar, omdat deze kosten al worden gemaakt bij de aanvang van het opstellen van het verkoopdossier. Denk hierbij aan kosten voor technische onderzoeken, adviezen en taxaties. Door de toenemende complexiteit van verkoopdossiers nemen de voorbereidingstijd en -kosten toe, waardoor de voorbereidingskosten en de uiteindelijke verkoopopbrengsten regelmatig in verschillende kalenderjaren vallen. Uiteraard worden de verkoopvoorbereidingskosten niet opnieuw gemaakt als een object niet in het oorspronkelijk begrote verkoopjaar wordt verkocht, met uitzondering van enige extra kosten bij complexe verkoopdossiers. Daardoor blijven de voorbereidingskosten over de jaren heen in grote lijnen gelijk met de oorspronkelijk geraamde kosten aan verkoopvoorbereiding.

63	CU	Gemeentelijk vastgoed	Hoe is de tegenvaller van 5 miljoen euro opgevangen?	Het verkoopresultaat (opbrengst minus boekwaarde) over 2024 is € 10,9 miljoen lager uitgevallen dan begroot. De achterliggende oorzaken worden toegelicht in de jaarrekening. Dit lagere verkoopresultaat leidt tot een tekort in 2024, maar wordt naar verwachting gecompenseerd door hogere verkoopopbrengsten in 2025 en 2026. De objecten die in 2024 niet zijn verkocht, behouden veelal hun waarde. Door het uitblijven van deze verkopen verschuift het bijbehorende verkoopresultaat naar de begrotingsjaren 2025 en 2026, wat leidt tot een kasschuif. Zie ook de toelichting bij vraag 63 over de complexiteit van het opstellen en uitvoeren van een toekomstbestendige verkoopplanning.
64	CU	Gemeentelijk vastgoed	Al jaren valt de verkoop van gemeentelijk vastgoed tegen. Misschien niet qua opbrengst per object, maar wel in verkochte aantallen. Kunt u voor de afgelopen jaren de verkoopkosten en de opbrengsten in beeld brengen? Welke overwegingen liggen eraan ten grondslag om door te blijven gaan met verkoop?	Volgens de Kadernota Vastgoed worden gemeentelijke vastgoedobjecten verkocht wanneer deze niet meer bijdragen aan de gemeentelijke of maatschappelijke doelstellingen. Het opstellen en realiseren van een concrete verkoopplanning blijft echter lastig. De voortgang van de verkoopdossiers wordt namelijk beïnvloedt door uiteenlopende externe factoren. Zo neemt de complexiteit van de verkoopdossiers toe, onder meer door het type gebruik (verhuurd), de bouwkundige staat, de financierbaarheid en de publiekrechtelijke regels. Dit vereist meer voorbereidingstijd. In sommige gevallen kan de juridische levering bovendien pas plaatsvinden nadat een (onherroepelijke) omgevingsvergunning is verkregen. Ook zijn de marktomstandigheden onzeker en is het geen garantie dat voor elk gemeentelijk vastgoedobject met een verkoopbestemming een bereidwillige koper wordt gevonden. Al deze factoren maken verkooptrajecten lastig voorspelbaar en moeilijk te begroten. De gerealiseerde verkoopopbrengsten bedroegen in de afgelopen jaren respectievelijk € 39,2 miljoen in 2022, € 27,6 miljoen in 2023 en € 6,5 miljoen in 2024. Let op: in dit geval wordt gevraagd naar de verkoopopbrengst per jaar, terwijl doorgaans wordt gerapporteerd op basis van het verkoopresultaat – dat wil zeggen de verkoopopbrengst minus de boekwaarde van het object. Wanneer gekeken wordt naar het verkoopresultaat, komt dit uit op € 24,4 miljoen in 2022, € 17,8 miljoen in 2023 en € 5,8 miljoen in 2024. De verkoopvoorbereidingskosten bedroegen in dezelfde periode respectievelijk € 3,4 miljoen in 2022, € 3,8 miljoen in 2023 en € 3,6 miljoen in 2024.

65	CU	Maatwerk parkeren	Eerder zijn voor maatwerk parkeren bedragen vrijgemaakt om religieuze organisaties en sportverenigingen de gelegenheid te bieden voor hun vrijwilligers met korting betaald parkeren te faciliteren. Kan het college aangeven hoeveel religieuze organisaties en sportverenigingen hiervan inmiddels gebruik maken en hoeveel geld daadwerkelijk aan de kortingsregelingen is besteed ten opzichte van de begrote bedragen?	Op dit moment (mei 2025) zijn er 182 reguliere parkeervergunningen en 99 bedrijfsurenvergunningen uitgegeven aan religieuze organisaties en sportverenigingen. Van de 182 reguliere parkeervergunningen worden er 147 afgenomen door sportverenigingen en 35 door religieuze organisaties. Van de 99 bedrijfsurenvergunningen (flexibele parkeervergunning) worden er 80 afgenomen door sportverenigingen en 19 door religieuze organisaties. Bij deze aantallen wordt de inkomstenderving als gevolg van de kortingsregeling geraamd op circa 175.000,- in 2025, terwijl er een bedrag is gereserveerd van 450.000,-.
66	CU	Preventie	Hoeveel geld is er in 2024 uitgegeven aan preventie binnen de programma's: - Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving - Volksgezondheid - Zorg, welzijn en wijkteams	Dit onderscheid op activiteit wordt niet gemaakt in onze gemeentelijke administratie. Vanuit ZWW zijn de belangrijkste programma's preventie met gezag (realisatie in 2024 van € 3,6 mln), preventie en welzijn (realisatie in 2024 van € 128 mln)
67	CU	Maatschappelijke opvang (p.179)	Hoe is het bedrag van 2,2 te verklaren?	De € 2,2 mln is te verklaren vanuit de terugvorderingsresultaten op de subsidies. Dit is een gevolg van de wijze waarop de subsidiesystematiek werkt.
68	CU	Maatschappelijke opvang (p.179)	Hoe zijn de hogere lasten in de 1e zin te rijmen met de lagere lasten in de laatste zin van de toelichting?	De hogere lasten hebben betrekking op extra tijdelijke opvangvoorzieningen gezien de toegenomen bezetting in de maatschappelijke opvang, de lagere lasten hebben betrekking op het doorschuiven van diverse verbouwingen.
69	CU	Organisatie-opgave	In het coalitieakkoord is een organisatie-opgave opgenomen, is de organisatie-opgave voor 2024 (20,7) gerealiseerd? Waar blijkt dat uit?	Opgenomen in Raadsmonitor Organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam zoals verzonden aan CIE BOFV 25bb003749 d.d. 21 mei 2025
70	CU	Raadsvoorstel	Zijn de genoemde bestemmingsvoorstellen in bijlage 3 zowel type 1a als type 1b bestemmingsvoorstellen?	Ja, alle bestemmingsvoorstellen betreffen type 1a met uitzondering van "Bestemmingsvoorstel Gemeentelijk Schuldenbeleid". Dit betreft een type 1b.

71	PvdA	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Kopje doelstelling minder armoede en schulden 1. Wat verklaart de stijging van de mediane schuld van Rotterdammers? 2. In 2024 zijn er 446 minder intakes afgenomen dan waren begroot. Wat is hiervoor de verklaring? 3. In 2024 zijn er 536 minder schuldregelingen gestart dan waren begroot. Wat is hiervoor de verklaring? 4. Wat zegt deze ontwikkeling over doelmatigheid (kosten in relatie het aantal intakes/regelingen) en kosteneffectiviteit? Is doelmatigheid verslechterd?	Antwoord 1: Afhankelijk van het peilmoment kan de mediane schuld iets hoger of lager zijn. De mediane schuld over geheel 2024 is juist gedaald. In 2023 bedroeg de mediane schuld 19.237 euro en in 2024 19.147 euro. Antwoord 2: 'We kijken bij het eerste contact met een Rotterdammer met schulden wat hij nodig heeft. Soms is een adviesgesprek voldoende en komt het niet tot een intake. We zien in 2025 wel een stijging. Voor de collegetarget tellen we alleen unieke intakes. Het komt voor dat mensen die toch geen gebruik willen maken van de ondersteuning van het Geldplein dit later alsnog wel willen. Deze hernieuwde intakes tellen niet mee in de collegetarget. Daarbij is het voor mensen een drempel om hulp te zoeken bij schulden, vanwege schaamte of wantrouwen richting de overheid. Antwoord 3: Niet iedere intake leidt tot een schuldregeling. Soms is een andere oplossing om de schulden aan te pakken passender. Antwoord 4: Geldplein biedt meer vormen van ondersteuning aan Rotterdammers met financiële problemen dan intakes en schuldregelingen. Denk aan adviesgesprekken, budgetbeheer en voorlichtingen, geldlessen op scholen. Daarnaast zijn de schuldensituaties vaak complexer geworden.
72	PvdA	Samenleven	Kopje doelstelling een inclusieve samenleving 1. We zien dat er een Omnibus enquête is uitgevoerd waarin percentages zijn te zien over acceptatie en diversiteit. Waren er voor deze enquête ook doelstellingen geformuleerd?	Nee. De jaarlijkse omnibusenquête geeft inzicht in de acceptatie van diversiteit in Rotterdam en wordt gebruikt om maatschappelijke trends en signalen te volgen. Hier zijn geen (SMART-) doelstellingen aan gekoppeld. Acceptatie is een complex en langzaam veranderend maatschappelijk proces, beïnvloed door vele externe factoren buiten de gemeente en lokaal beleid om. De gemeente heeft hierin slechts beperkte directe sturingsmogelijkheden. Cijfermatige doelstellingen zouden een te simplistisch beeld geven van een ingewikkelde maatschappelijke ontwikkeling die een lange adem vraagt.
73	PvdA	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Kopje financiën: Baten en lasten: 1. Wat wordt bedoeld met overige verrekeningen in het overzicht van baten en lasten? 2. Er is 20.204.000 euro minder uitgegeven aan programmalasten dan was begroot. Kunt u dit toelichten?	1. Overige verrekeningen is concern breed neutraal. Het betreft doorbelasting vanuit de andere programma's. Door het tijdelijk karakter van opvang vluchtelingen zijn er hier veel doorbelast vanuit andere programma's voor onder andere inzet medewerkers en huur vastgoed. Een deel van deze lasten staan begroot onder de categorie inkopen en uitbestede werkzaamheden, omdat de exacte verdeling naar programma's tijdens de opstelling van de begroting nog niet bekend is. 2. De onderbesteding op programmalasten van € 20 mln wordt verklaard in de toelichtingen onder de financiële tabel, het betreft onderbestedingen op meerdere activiteiten. Met name is minder ingekocht en uitbesteed dan begroot (€ 16 mln). Per saldo is op het begrotingsprogramma ASIS een onderbesteding van € 13 mln.

74	PvdA	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	Er zijn lagere kosten gerealiseerd bij Jeugd-tegoed en hogere kosten bij AOW. Bij AOW-tegoed is het bereik gestegen. De lagere kosten bij Jeugd-tegoed hebben te maken met het niet volledig verzilveren van de tegoeden. 1. Waarom zijn de jeugdtegoeden niet volledig verzilverd? 2. Welke acties heeft de gemeente ondernomen om Rotterdammers wel hun jeugdtegoed volledig te laten verzilveren? 3. Wat is de belangrijkste factor in de stijging van het bereik van het AOW tegoed?	Antwoord 1: Niet iedereen die een tegoed heeft maakt het volledig op. Antwoord 2: Aan het begin van het schooljaar 2024/2025 hebben we hierover extra gecommuniceerd op socials van de gemeente. Antwoord 3: We hebben hierover extra gecommuniceerd o.a. in de lokale media (bijv. de Havenloods) en d.m.v. de inzet van promoteteams op plekken waar ouderen komen/wonen.
75	PvdA	Armoede- bestrijding en schuld- dienstverlening	De aanmeldingen voor financiële zelfredzaamheid lopen niet zoals verwacht, waardoor de kosten lager zijn uitgevallen dan gebudgetteerd. Dit heeft te maken met een andere werkwijze met betrekking tot toeleiding. Gedurende het jaar is de werkwijze aangepast maar is de achterstand niet ingelopen. 1. Welke programma's worden hier specifiek mee bedoeld? 2. Hoe ziet de andere werkwijze eruit?	Antwoord 1: Dit betreft Gers met Geld. Antwoord 2: We hebben op een ander moment in het traject aangemeld. Niet meer aan het begin van het traject wanneer de stress hoog is, maar juist later in het traject. Op dit moment zien we een stijging van het aantal meldingen.

76	PvdA	Belastingen	Kwijtschelding afvalstoffenheffing: Het aantal ontvangen kwijtscheldingsverzoeken is gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Er zijn minder huishoudens die aan de inkomensnorm voldoen. 1. Waarom zijn er minder huishoudens die aan de inkomensnorm voldoen? Is het aannemelijk dat dit komt omdat de lonen zijn gestegen maar de inkomensgrens niet?	Bij kwijtschelding toetsten wij het inkomen aan de kwijtscheldingsnormen. Bij de beantwoording van deze vraag gaan we ervan uit dat uw lid de kwijtscheldingsnormen bedoelt. De kwijtscheldingsnormen past de gemeente – net als dat het geval is bij de bijstandsnorm – tweemaal per jaar aan. Er kunnen verschillende redenen zijn dat het aantal kwijtscheldingen is gedaald, bijvoorbeeld: de daling van het aantal bijstandsgerechtigden en hogere uitkeringen van het UWV.
----	------	-------------	---	---

77	PvdA	Samenleven	Samenleven Een deel van de uitbetalingen vanuit subsidies Samenleven die voor 2024 bedoeld waren, vinden pas in 2025 plaats bij vaststelling van de subsidies. Er zijn ook minder subsidieaanvragen binnengekomen dan verwacht. 1. Zijn er specifieke onderdelen uit het actieplan samenleven waarop minder subsidie is aangevraagd? 2. Waarom zijn er minder aanvragen binnengekomen dan verwacht? 3. Hoeveel subsidiemiddelen Samenleven zijn er in 2024 uitgekeerd aan het inmiddels failliete Dona Daria?	1. Zijn er specifieke onderdelen uit het actieplan samenleven waarop minder subsidie is aangevraagd? Vergeleken met eerdere jaren, valt op dat er in 2024 relatief veel aanvragen zijn ingediend binnen de subsidieregeling Samenleven in één Stad (2023: 47, 2024: 79). De subsidieregeling kent verschillende subdoelen. Bij een aantal van deze subdoelen zijn minder subsidieaanvragen binnengekomen dan verwacht. Het gaat om: Doel A (totaalbudget €575.000) gericht op Kleur, migratieachtergrond, culturele achtergrond of religieuze achtergrond. En om Doel D (totaalbudget €100.000) gericht op Beperking of chronische ziekte. 2. Waarom zijn er minder aanvragen binnengekomen dan verwacht? Doel a (kleur, migratieachtergrond, culturele achtergrond of religieuze achtergrond) is enigszins achtergebleven. Een mogelijke verklaring is dat vanuit het programma Koloniaal en Slavernijverleden tot de eerste helft van 2024 ook initiatieven zijn ondersteund. Doel d, 'beperking of chronische ziekte,' is het meest recent toegevoegd als subsidiedoelstelling. Naar verwachting is dit doel bij organisaties nog onbekend, wat een verklaring kan zijn voor het achterblijven van aanvragen op dit doel. Om bredere bekendheid voor en duidelijkheid over de subsidieregeling Samenleven in één Stad te creëren, is er op 23 januari 2025 een informatiebijeenkomst georganiseerd. Verder worden organisaties actief benaderd en gewezen op de subsidiemogelijkheden vanuit deze regeling. Uit gesprekken blijkt dat hoewel organisaties zich inzetten voor mensen met een beperking of chronische ziekte, zij voornamelijk op het welzijnsgebied opereren en zich in mindere mate bezighouden met het tegengaan van validisme, wat als thema onder andere onderdeel is van het Actieplan Samenleven. 3. Hoeveel subsidiemiddelen Samenleven zijn er in 2024 uitgekeerd aan het inmiddels failliete Dona Daria? Vanuit de subsidieregeling Samenleven in één Stad is er in totaal €103.978 verleend aan Dona Daria in 2024. Hiervan is €89.167,40 daadwerkelijk uitgekeerd. Door het faillissement van de organisatie en doordat de afgesproken prestaties en activiteiten niet (volledig) gerealiseerd zijn, kunnen de subsidies niet vastgesteld worden. Hierdoor is het resterende bedrag niet uitgekeerd.
78	PvdA	Programma vluchtelingen	Klopt het dat de gemeente 8.377.000 euro over heeft gehouden op de bijdrage van het rijk?	Correct, vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne werd een normbedrag (€ 61,-) per gerealiseerde opvangplek per dag vergoed in 2024. De werkelijke kosten in 2024 van deze opvang was lager dan deze vergoeding.

79	PvdA	Programma vluchtelingen	Wordt het geld dat over is terugbetaald aan het Rijk? Of blijft dit in de gemeentekas?	De niet bestede middelen zijn vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve. Vanuit deze specifieke regeling staat het gemeentes vrij om hier zelf een keuze in te maken.
80	PvdA	Programma vluchtelingen	Komt het geld dat overblijft op een andere manier ten goede aan Oekraïense vluchtelingen, bijvoorbeeld voor het uitbreiden van het aantal opvanglocaties? Zo nee, wat gebeurt er dan met het geld?	De niet bestede middelen zijn vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve. Vanuit deze specifieke regeling staat het gemeentes vrij om hier zelf een keuze in te maken.
81	PvdA	Programma vluchtelingen	Op welke andere manieren had dit geld aangewend mogen worden volgens de voorwaarden waaronder wij het geld hebben ontvangen?	Niet. Het betreft hier een specifieke uitkering met een bepaald doel. Hier is een bepaalde verantwoordingsverplichting over richting het Rijk (sisa-verantwoording).
82	PvdA	Programma vluchtelingen	Had dit geld juridische gezien gebruikt mogen worden voor de LVV bijvoorbeeld, of de kosten die gemaakt worden voor het vinden van een alternatieve locatie voor de Silja?	Nee. Het betreft hier een specifieke uitkering met een bepaald doel. Hier is een bepaalde verantwoordingsverplichting over richting het Rijk (sisa-verantwoording).
83	PvdA	Programma vluchtelingen	Op welke locaties worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen? Graag met een uitsplitsing van het aantal opvangplekken per locatie. Graag alleen locaties die met de hierboven genoemde Rijkssubsidie worden bekostigd?	Zie bijlage met locaties en aantallen. Alle locaties worden bekostigd met rijksmiddelen.
84	PvdA	Programma vluchtelingen	Om wat voor type locaties gaat het en welke voorzieningen zijn er aanwezig? Graag een uitsplitsing per locatie.	Idem vraag 83. Zie bijlage met locaties en aantallen en type voorzieningen. Alle locaties worden bekostigd met rijksmiddelen.
85	PvdA	Bestemmings-reserves	Waarom is er 830.000 vrijgevallen uit de bestemmingsreserve armoedefonds?	De vrijval van 830K betreft hier een taakstelling van 3% vanuit de voorjaarsnota 2023
86	PvdA	Bestemmings-reserves	Waarom is er 1.800.000 vrijgevallen uit de bestemmingsreserve gemeentelijk schuldenbeleid?	Bij de VJN 2024 is €1,8 mln vrijgevallen om de bezuiniging in te vullen. Betreft mutatie Financieel beeld 391 MO VJN bezuinigingen;

87	PvdA	Inburgering	Waarom is er 500.000 vrijgevalen uit de bestemmingsreserve inburgering?	De vrijval vanuit de Reserve Inburgering heeft plaatsgevonden bij de Voorjaarsnota 2024. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is incidenteel € 500.000 vrijgevalen vanuit de bestemmingsreserve Inburgering tgv de algemene middelen.
88	PvdA	Zwerfafval	De projecten ter bestrijding en preventie van zwerfafval zijn door onduidelijkheid over de hoogte van de vergoeding vanuit de plasticproducenten later in het jaar gestart. 1. Welke projecten zijn dit en wat zijn de gevolgen?	In 2023 werd duidelijk dat er een vergoeding aan gemeenten werd uitgekeerd, te weten de Single Use Plastic vergoeding. De hoogte van deze vergoeding moest nog worden vastgesteld en dit heeft enige tijd gekost. Na de bekendmaking kon hierop gereageerd worden. Dit heeft de gemeente Rotterdam gedaan, samen met de VNG en andere (grote) gemeenten. Daarna duurde het nog enkele maanden voordat een definitief vergoedingsbedrag werd vastgesteld door het Ministerie. Doordat dit zo lang heeft geduurd en er onzekerheid was over de hoogte van het bedrag, is gewacht met het uitvoeren van een aantal projecten. Denk hierbij aan extra inzet voor het behalen van het collegetarget, pilots voor het tegengaan van zwerfafval door statiegeldjagers en communicatie-pilots. De gevolgen hiervan zijn dat pas later meer inzet kon worden gepleegd op het schoonhouden van de stad en het behalen van het collegetarget.
89	PvdA	Beheer van de stad	Graag ontvangen wij een overzicht van alle op pagina 33 genoemde pleinen en klimaat adaptieve projecten die gereed zijn gekomen, in uitvoering zijn en nog in voorbereiding zijn.	Zie antwoord in bijlage vraag 89.
90	PvdA	Beheer van de stad	In 2024 zijn er 92 nieuwe zitelementen geplaatst, voornamelijk in het centrum. Waarom voornamelijk in het centrum en niet in andere wijken? Hoeveel van deze zitelementen zijn ter vervanging van al bestaande zitelementen? Hoeveel van deze zitelementen zijn op nieuwe locaties geplaatst (waar eerder geen zitelement stond)?	De meeste extra banken in het centrum horen bij het project Museumpark. Alle banken zijn nieuw (dus extra), het gaat niet om het vervangen. Eerder stonden er geen banken. Ook in Delfshaven (Tussendijk, Spangen), Hillegersberg, Noord/Blijdorp en Overschie zijn extra bankjes geplaatst. De resterende armaturen worden daarna vervangen en de verwachting is dat de vervanging in 2027 is afgerond.

91	PvdA	Beheer van de stad	Waarom is de wijk Cool geschikter voor het meten van naastplaatsingen en zwerfafval dan Zuiderpark?	Op 29 mei 2024 heeft een technische sessie over de collegetargets plaatsgevonden in de CRR aan de hand van het rapport 'Targets tellen, tussentijdse beoordeling collegetargets 2022 - 2026' van de rekenkamer. In dit rapport wordt een aantal wijzigingen van definities voor vijf collegetargets aangeboden. Ten aanzien van de collegetarget naastplaatsingen en zwerfafval beoordeelde de rekenkamer deze target als niet bruikbaar door een te laag aantal metingen in wijk Zuiderpark. Die wijk is daarom vervangen door de wijk Cool. Deze wijk is in mei 2024 met terugwerkende kracht toegevoegd aan de lijst van 20 wijken omdat dit ook één van de slechtst scorende wijken was. De start- en tussenstand van de target is opnieuw berekend. Door deze wijziging ziet het college erop toe dat voldaan wordt aan de norm van minimaal acht metingen op naastplaatsingen en zwerfafval per jaar en daarmee aan een betrouwbare meting. Dit is door middel van een brief aan de gemeenteraad op 17 mei 2024 medegedeeld (M2405 2894).
----	------	--------------------	---	---

92	PvdA	Beheer en onderhoud	De lasten voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn toegenomen. Het is slechts deels gelukt om de prijsstijgingen te compenseren door minder onderhoud uit te voeren. Daarnaast heeft het beheer en onderhoud meer personele inzet gevraagd. 1. Heeft het plegen van minder onderhoud betrekking op de in de voorjaarsnota 2024 aangekondigde bezuiniging? 2. Om welke redenen zijn de lasten voor beheer en onderhoud toegenomen? 3. Waarom heeft beheer en onderhoud meer personele inzet gekost dan gepland? 4. Wat zijn de gevolgen van het uitstellen van onderhoud voor de kwaliteit van de buitenruimte? Specificeer in welke wijken het onderhoud is uitgesteld en of er rekening wordt gehouden met de huidige staat van de buitenruimte in bijvoorbeeld kwetsbare wijken?	1. Ja, daar heeft het mede betrekking op. Bij de voorjaarsnota '23 is op basis van de Nota Kapitaalgoederen (2023-2027) besloten om de budgetten geleidelijk, via een ingroeimodel, te verhogen. Per 2027 zou er dan structureel genoeg budget zijn voor al het nodige beheer en onderhoud. Bij de voorjaarsnota '24 heeft het college deze ambities bij moeten stellen om financiële ruimte te creëren. Om die reden heeft het college geen compensatie kunnen geven voor gestegen prijzen voor het beheer en onderhoud in 2024 en zijn de budgetten voor beheer en onderhoud tijdelijk verlaagd voor de periode 2024-2027. Het ingroeimodel is hierdoor een jaar opgeschoven waarbij de tekorten per jaar zijn toegenomen. 2. De lasten voor beheer en onderhoud kunnen toenemen door verschillende redenen, zoals een toename of veranderingen van het areaal, prijsstijgingen (waarvoor onvoldoende wordt gecompenseerd) en veranderingen in de wijze van beheer en onderhoud. Voor 2024 zijn de gestegen prijzen, met een effect van € 6,8 mln de hoofdoorzaak. 3. Jaarlijks maakt de gemeente een raming van zowel alle onderhoudsprojecten als vervangingsprojecten die gepland staan. De personele inzet maakt hier onderdeel van uit. De gemeente maakt hierbij onderscheid tussen projecten die ten laste komen van investeringskredieten en projecten die ten laste komen van de exploitatiebegroting. Gedurende 2024 werd duidelijk dat de daadwerkelijke personele inzet bij zowel beheer en onderhoud als vervanging anders uitpakte dan initieel geraamd en financieel meer drukte op de exploitatiebegroting. 4. Er is gewerkt aan een maatregelenpakket op alle assetgroepen om invulling te geven aan het lagere budget voor beheer en onderhoud. Hierbij is veilig en beschikbaar de absolute ondergrens. We kiezen voor een pakket van maatregelen op groot onderhoud (uitstellen dan wel minder doen) en minder op beeldkwaliteit doen (= terug naar technisch beheer). Het uitstellen of niet doen van groot onderhoud zorgt voor het opbouwen van een achterstand op de betreffende assetgroep. Dit zorgt voor een kortere levensduur en betekent dat je eerder moet overgaan tot vervanging. Vandaar dat er ook gezocht is naar maatregelen die wel de beeldkwaliteit raken maar niet de technische kwaliteit van de assets. Een uitputtend overzicht van al het onderhoud dat is uitgesteld, gecategoriseerd per wijk, kunnen we niet leveren. Voor meer informatie over hoe we besparingen op het beheer en onderhoud invullen en welke keuzes en afwegingen we daarin maken, verwijs u graag naar de brief (M2412-3416 24bo009469) die ik u hierover in 2024 heb gestuurd. Deze brief gaat weliswaar over het invullen van de opgaven in 2025, maar is representatief voor hoe we in 2024 hebben gehandeld. https://rotterdamraad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/de2e0072-3ab4-4c37-bb18-af2acfc17fd6?documentId=e481a34d-d0ec-4fd0-9f0a-3085840b7341
----	------	---------------------	---	---

93	PvdA	Vergunningen	Er zijn minder vergunningen aangevraagd voor het gebruik van de weg. Hierdoor zijn er lagere baten. 1. Er zijn minder legesopbrengsten voor het gebruik van de weg, terwijl er meer gebouwd wordt in Rotterdam. Kunt u dit verklaren?	In 2023 is gestart met het in rekening brengen van leges voor het gebruik van de weg. Vanwege het ontbreken van historische gegevens zijn hierbij een aantal aannames gedaan. Het aantal aangevraagde vergunningen in 2024 is achtergebleven ten opzichte van de initiële ramingen wat resulteert in lagere baten.
94	PvdA	Bestuur	Graag ontvangen wij een overzicht van alle buitenlandse dienstreizen die het college in 2024 heeft gemaakt met het daarbij behorende collegelid, de gemaakte kosten en het aantal dagen dat het collegelid daardoor niet in Nederland werkzaam was.	In bijgevoegd document vindt u het jaarverslag 2024 van de buitenlandse ambtsreizen van het college van B&W. Hierin is per collegelid een overzicht opgenomen van de uitgevoerde ambtsreizen en de bijbehorende kosten. Dit jaarverslag is 22 april 2025 door het college vastgesteld en kort hierna aan de raad aangeboden. Met betrekking tot de 3e subvraag is geen exact antwoord te formuleren, omdat deze data niet wordt geregistreerd. Het handmatig tellen van de dagen waarop de ambtsreizen hebben plaatsgevonden geeft geen volledig en zuiver inzicht omdat: • Collegeleden reizen soms pas in de avond of 's nachts ergens heen en/of komen 's ochtends vroeg terug en gaan dan direct door naar afspraken in Rotterdam. Dan hebben ze die betreffende reisdagen, óók gewoon alsnog een hele of halve dag in Rotterdam gewerkt; • Reisdagen ook regelmatig in het weekend zijn; • Ambtsreizen zijn regelmatig ook geheel of gedeeltelijk tijdens formele recesperiodes.
95	PvdA	Belastingen	De gemeente realiseerde in 2024 € 1,0 mln hogere aanmanings- en vervolgoopbrengsten ten opzichte van de begroting. Dit heeft twee oorzaken. 1. Wat is de oorzaak van dat de gemeente meer betalingsherinneringen heeft gestuurd dan vorig jaar? 2. Wat is het tarief voor een aanmaning en dwangbevel? En hoeveel zijn er verzonden? 3. Wat waren de gemaakte kosten voor het versturen van deze aanmaningen?	1. Dit komt omdat er meer belastingaanslagen in eerste instantie, lees: na het ontvangen van de aanslag, niet zijn betaald. De gemeente stuurt dan een (kosteloze) herinnering. Daarbij speelt ook mee dat de gemeente meer belastingaanslagen heeft verstuurd. In 2024 zijn 1,7% meer aanslagen verstuurd dan het jaar daarvoor. 2. Deze tarieven zijn wettelijk bepaald. De gemeente volgt hiervoor de Kostenwet invordering rijksbelastingen, in 2025: De hoogte van de kosten van de aanmaning en dwangbevel zijn afhankelijk van de hoogte van de openstaande vordering (op aanslagniveau). Tot een aanslagbedrag van € 454 bedraagt een aanmaning €9 en boven € 454 een bedrag van €21. Een dwangbevel is € 53, vermeerderd met €5 voor iedere € 45 die dit bedrag te boven gaat met een maximum van € 15.677. Er zijn afgerond 213.000 aanmaningen, 151.000 dwangbevelen en 60.000 hernieuwde bevelen verstuurd in 2024. 3. Deze vraag kan niet beantwoord worden. De gemeente houdt niet bij wat de kosten zijn voor individuele activiteiten. Er wordt met diverse functionarissen gewerkt aan diverse invorderingswerkzaamheden. Zie hiervoor tevens de beantwoording van schriftelijke vragen over dit onderwerp, kenmerk 24bb004949.

96	PvdA	Belastingen	Ten slotte de reclamebelasting, die viel met € 100.000 hoger uit. In Rotterdam is vorig jaar meer geadverteerd in de buitenruimte dan vooraf begroot. 1. Waar kan je allemaal reclame maken in de buitenruimte? is dit op specifieke plekken of kan iedere Rotterdammer een plek aandragen? 2. Zijn er specifieke evenementen waarbij de gemeente veel reclamebelasting ophaalt? Of wordt reclamebelasting vooral opgehaald met bijvoorbeeld abri's?	1. Dit hangt af van de specifieke wensen van de uitingen van de ondernemer. Hiervoor gelden regels, deze regels zijn opgenomen op deze website: www.ondernemen010.nl/reclame-en-marketing/. 2. De gemeente legt reclamebelasting op conform de belastingverordening. De verordening geeft de kaders wanneer men reclamebelasting is verschuldigd. Het maakt daarbij niet uit of er sprake is van een evenement of niet. Voor abri's geldt dat deze in de regel kleiner zijn dan 30 vierkante meter. In dat geval is er geen reclamebelasting verschuldigd.
97	PvdA	Belastingen	In de jaarstukken valt te lezen dat de precariobelasting en de OZB hoger zijn uitgevallen dan begroot. De reden hiervoor is een toename van het aantal bouwprojecten. 1. Vanaf welk moment betaal je OZB? Is dat vanaf dat de woning is opgeleverd en bewoond wordt?	Bouwterreinen zijn onroerende zaken, dus voordat daadwerkelijk gestart wordt met de werkzaamheden, wordt OZB opgelegd. Dat gebeurt vanaf het moment dat sprake is van een object in aanbouw.
98	PvdA	Belastingen	In 2024 was er een overbesteding op inkopen en uitbestede werkzaamheden. 1. Hoe hoog was deze overbesteding? 2. Wat is de oorzaak/ zijn de hoofdoorzaken van deze overbesteding? 3. Speelt het verschil tussen de gemeente cao en tarieven die zelfstandigen of adviesbureaus kunnen rekenen hierbij een rol?	1. Totaalbedrag ad € 0,23 mln. 2. Er is in 2024 meer uitbesteed dan vooraf begroot. Dit heeft te maken met een toename aan werkzaamheden uitgezet bij derden. Dit betreft onder meer werk voor externe deurwaarders, maar ook specialistisch werk als taxatie bij onverwacht afwezigheid (bijv. verzuim). 3. Nee.

99	PvdA	Bestaande stad	Doel: verstedelijken en verbinden Er zijn in 2024 4500 woningen opgeleverd en er is gestart met de bouw van ruim 3500 woningen. 1. Wat is de segmentering van beide jaren? 2. Graag ontvangen wij een overzicht van waar deze woningen gebouwd gaan worden en/of gebouwd zijn.	Er is in 2024 gestart met de bouw van 3.751 woningen in 2024, verdeeld in de volgende categorieën Top Segment 170 woningen (5%), Hoger Segment 936 woningen (25%), Midden Segment 1.233 (33%), Sociaal 1.222 (33%), Onbekend Segment 187 Woningen (5%) en 3 woningen met een tijdelijke vergunning. De woningen hebben een verschillende bouwtijd, voor de oplevercijfers halen wij onze informatie uit de CBS gegevens. Hierin wordt geen onderscheidt gemaakt naar categorie/prijssegment. Startbouw 2024 is verdeeld in volgende gebieden: Charlois250 -7% Delfshaven337 -9% Feijenoord 156 -4% Hillegersberg-Schiebroek39- 1% Hoek van Holland29 -1% Hoogvliet224 - 6% Ijsselmonde28 -1% Kralingen-Crooswijk974 -26% Noord446 -12% Overschie307 -8% Pernis2 -0% Prins Alexander66 -2% Rotterdam Centraal844 -23% Rozenburg49 -1% Totaal3751 -100%
----	------	----------------	--	--

100	PvdA	Bestaande stad	Doel: vitale wijken Woningen samenvoegen, vergroten en verbeteren We gaan in projecten het samenvoegen en vergroten combineren met de basisaanpak aangevuld met een passende verbeteringen (gevelaanpak) om zodoende meer geïntegreerd met het complex/bouwblok als geheel aan de slag te gaan. Voor de diverse projecten Samenvoegen en vergroten hebben we in 2024 192 woningen verworven. Het totaal aan aangekochte woningen is daarmee toegenomen tot 504 eenheden in de diverse projecten. Deze woningen worden beheerd en zo snel mogelijk getransformeerd of anders tijdelijk verhuurd. In 2024 zijn er 192 woningen aangekocht, 15 woningen verbeterd en samengevoegd en 4 woningen verkocht. 1. In welke wijken bevinden de 504 aangekochte woningen zich? 2. Hoeveel van deze woningen staan er op dit moment leeg? 3. Hoelang duurt het gemiddeld voordat er woningen worden samengevoegd? 4. Voor hoeveel woningen liggen er al concrete plannen om samen te voegen en/of te verbeteren?	1. Deze woningen en winkels bevinden zich in de focuswijken van het NPRZ, met name Carnisse, Oud Charlois, Tarwewijk en Hillesluis. 2. Op peildatum 25 maart 2025 stonden er 141 VHE's (woningen en winkels) leeg. Er kan een kleine variatie zijn ten opzichte van de huidige situatie want er zijn dagelijks ontwikkelingen. Denk hierbij aan vorderingen in de frictieleegstand, vorderingen ten behoeve van projectontwikkelingen en (weer laten voldoen aan) wet -en regelgeving. In juli stellen we een nieuwe rapportage op. 3. Het proces neemt gemiddeld 15 tot 16 maanden in beslag. Deze tijd is nodig om het traject zorgvuldig en planmatig te doorlopen. Het proces bestaat uit drie hoofdfasen: Ontwerpfase (ca. 5 maanden): Hierin worden het schetsontwerp (SO), voorlopig ontwerp (VO) en definitief ontwerp (DO) uitgewerkt. Deze fase richt zich op de ruimtelijke en technische voorbereiding van het project. Aanbestedingsprocedure (ca. 4 à 5 maanden): In deze fase wordt een geschikte uitvoerende partij geselecteerd op basis van het definitief ontwerp en bijbehorende aanbestedingsstukken. Uitvoeringsfase (ca. 6 maanden): Dit betreft de daadwerkelijke bouwwerkzaamheden, zoals sloop, verduurzamen, samenvoeging en/of vergroten en aanpassing van o.a. installaties. De totale doorlooptijd kan per project enigszins variëren, afhankelijk van de complexiteit en eventuele externe factoren, maar bovengenoemde termijnen geven een representatief beeld op basis van recente ervaringen. Wij blijven voortdurend streven naar een efficiënte en zorgvuldige aanpak, waarbij zowel de kwaliteit van de woonruimte als het maatschappelijk belang centraal staan. 4. In beginsel is er voor de gehele woningvoorraad een ontwikkelstrategie uitgewerkt waarin plannen zijn opgenomen voor het samenvoegen, vergroten en verbeteren van woningen. Het is echter belangrijk om onderscheid te maken tussen strategische voornemens en concrete uitvoeringsplannen. Waar voor de totale voorraad een planmatige visie ligt, zijn de plannen op het niveau van individuele complexen of adressen pas gedetailleerd uitgewerkt zodra deze op (korte) termijn aanbesteed worden en zich dus in de ontwerpfase bevinden. Graag benadrukken wij dat deze gefaseerde aanpak noodzakelijk is om zorgvuldig, doelmatig en in samenhang uitvoering te geven aan de brede opgave binnen de bestaande woningvoorraad.
-----	------	----------------	---	--

			5. Hoeveel heeft het opkopen van de 192 woningen gekost? 6. Hoeveel eenheden worden er op dit moment tijdelijk verhuurd?	5. In de jaarstukken 2024 is er tijdens personeelsswisseling helaas een fout gemaakt. Er zijn per abuis meerdere jaren bij elkaar opgesteld. In 2024 zijn er in totaal 57 woningen verworven binnen het programma Samenvoegen, Vergroten en Verbeteren. Het opkopen van deze woningen heeft gemiddeld 189.222 per woning (incl notariskosten en verhuisvergoedingen) gekost. 6. Op peildatum 25 maart 2025 werden er 149 woningen tijdelijk verhuurd en 33 winkels geëxploiteerd. Er kan een kleine variatie zijn ten opzichte van de huidige situatie zijn want er zijn dagelijks ontwikkelingen. Tijdelijke bewoning is tijdelijke verhuur onder leegstandswet, leegstandsbeheer (bewoning) en nog enkele gevallen van voortgezet gebruik. Hiernaast waren op peildatum 25 maart 2025 100 woningen verhuurd voor onbepaalde tijd. De resterende 81 VHE's zijn woningen die richting/in renovatie- of verkoopproces zitten of ondertussen zijn verkocht en derhalve niet kunnen worden gebruikt.
--	--	--	--	---

101	PvdA	Bestaande stad	Goed huren en verhuren In de periode april 2023 tot en met december 2024 zijn 557 opnames gedaan door het Huurteam. Bij 431 opnames zijn misstanden geconstateerd. In 407 gevallen is een vervolgtraject gestart. In de periode mei 2023 tot en met december 2024 zijn 763 opnames gedaan in de overige wijken. In 515 gevallen zijn misstanden geconstateerd. In 278 gevallen is een vervolgtraject gestart. 1. Graag ontvangen wij een overzicht van alle wijken waar meldingen zijn gedaan met de bijbehorende aantallen en de reden van melding. 2. In hoeveel gevallen zijn de misstanden inmiddels opgelost? 3. Hoelang duurt het gemiddeld voor dat je geholpen wordt door het huurteam Rotterdam? 4. Hoeveel fte is het huurteam Rotterdam?	1 In de 'Voortgangsrapportage Goed Huren en Verhuren, oktober 2024' (25bb002312) is in de paragraaf 'Huurteam Rotterdam' (pagina 10 e.v.) een overzicht opgenomen van het aantal meldingen per wijk binnen de prioritaire wijken (periode april 2023 tot en met december 2024) en de overige wijken (periode mei 2023 tot en met december 2024). 2 In de 'Voortgangsrapportage Goed Huren en Verhuren, oktober 2024' (25bb002312) is in de paragraaf 'Huurteam Rotterdam' (pagina 10 e.v.) aangegeven hoeveel zaken zijn opgelost inclusief het totaal van huurbesparing. De meest voorkomende redenen voor een melding bij het Huurteam zijn te hoge huurprijzen, slecht onderhoud en contractuele onregelmatigheden. Er is geen uitgesplitst overzicht van redenen voor meldingen per wijk beschikbaar. 3 Na het doen van een melding door een huurder bij het Huurteam wordt binnen 5 dagen gereageerd voor het maken van een persoonlijke afspraak. Wanneer een melding leidt tot een zaak bij de Huurcommissie kan de doorlooptijd kan 9 tot 12 maanden in beslag nemen. 4 11 fte
102	PvdA	Bestaande stad	Meldpunt ongewenst verhuurbedrag 1. Wat is het verschil tussen dit meldpunt en het huurteam?	Huurders kunnen meldingen bij de gemeente maken van mogelijke misstanden via het Meldpunt Ongewenst Verhuurbedrag. Wanneer de gedragsregels van goed verhuurderschap overtreden worden, grijpt de gemeente in via het bestuursrecht. Vanaf 1 januari 2025 kan door de komst van de Wet betaalbare huur ook melding gedaan worden van te hoge huren. Het Huurteam kan huurders op weg helpen naar de Huurcommissie. Dit is een civielrechtelijk traject waarbij een bindende uitspraak over de hoogte van de huurprijs gedaan wordt. Teveel betaalde huur kan daarbij ook teruggevorderd worden. Daarnaast kan de Huurcommissie een uitspraak doen over een tijdelijk huurcontract op basis van de Wet vaste huurcontracten.

103	PvdA	Bestaande stad	Pilot verhuurvergunning Carnisse 1. Van de 1119 vergunningsaanvragen zijn er 839 vergunningen verleend. Wat is de belangrijkste reden voor het weigeren van een vergunning? 2. Wordt er na het weigeren van een vergunning actief gehandhaafd om te voorkomen dat de woning alsnog verhuurd wordt? 3. Betekent actieve handhaving dat het huurteam langs gaat bij huizen zonder dat er een melding is gedaan? 4. Hoe vaak komt het voor in Carnisse dat er misstanden worden aangetroffen in relatie tot de uitbuiting van EU-arbeidsmigranten?	1 In het behandelproces van de verhuurvergunning zijn aanvragen ingetrokken op verzoek van een aanvrager of buiten behandeling gesteld (weigeren is buiten behandeling stellen). Redenen voor buiten behandeling stelling waren onder andere dat de vergunningplicht alleen geldt voor zelfstandige woonruimten of administratieve redenen zoals het ontbreken van gegevens in de aanvraag. 2 Nee, er zijn twee toezicht en handhavingssporen ingezet op basis van de verhuurvergunning: het ontbreken van een verhuurvergunning en bij cases waarbij mogelijk sprake is van een te hoge huurprijs. 3 Nee, actieve inzet betekent controles door gemeentelijke inspecteurs GHV en toezichthouders op basis van dataonderzoek naar signalen van misstanden. Het Huurteam heeft geen toezichthoudende en/of handhavende bevoegdheden. 4 Het is wettelijk gezien niet toegestaan om overzichten bij te houden over of van doelgroepen zoals arbeidsmigranten. Op basis van praktijkervaring constateren wij echter wel dat bij huisvesting van EU-arbeidsmigranten in veel gevallen misstanden aan de orde zijn op het gebied van de verhuur (bijvoorbeeld de huisvesting die geregeld is in de arbeidsovereenkomst) of de staat van de woning.
104	PvdA	Bestaande stad	Toezicht en handhaving Optimale dienstverlening staat hoog in het vaandel. Ons doel is om 90% van de meldingen binnen de wettelijke termijn af te handelen. Met bijna 97% is deze doelstelling in 2024 behaald. 1. Valt hieruit op te maken dat bouw- en woningtoezicht bijna op de maximale bezetting zit?	Nee, deze termijnen zeggen niets over de (maximale) bezetting. Het zegt iets over de tijdigheid waarbinnen acties (stappen) worden (uit)gezet binnen een melding en/of zaak. Het gaat om de kwaliteit van dienstverlening. Binnen de gemeentelijke systemen van intake (beoordelen van binnengekomen melding) naar de inhoudelijke behandeling is het streven binnen 5 werkdagen.
105	PvdA	Bestaande stad	Baten en lasten: 1. De programmalasten voor Bestaande Stad zijn 21.389.000 euro lager dan begroot. Kunt u dit verklaren? 2. Er is 23.030.000 miljoen minder aan overige opbrengsten derden ontvangen. Wij nemen aan dat hierbinnen de tegenvallende vastgoedverkoop van 10,9 miljoen	1. De belangrijkste afwijkingen die deze onderschrijding veroorzaken zijn, lagere lasten voor het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ), lagere lasten in het kader van het verduurzamen van woningen bekostigd uit het Duurzaam Transitiebudget (DTB) en minder lasten voor het project Rivierahal Blijdorp. (bij elkaar € 7,1 mln). Minder meldingen over de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (€ 1,8 mln). Wanneer objecten worden verkocht, wordt ook de boekwaarde afgeschreven. Nu er minder verkopen zijn geweest, is ook minder afgeschreven (2,9mln). Ook was er minder uitgegeven aan onderhoud (€ 3,3 mln). 2.Ja dat klopt. Hierbinnen valt inderdaad de tegenvallende verkoop van vastgoed. De omvang van de tegenvallende verkoop is echter 13,8 mln, de genoemde 10,9 is het saldo van

			euro onder valt. Zo ja, waar is de overige 10 miljoen aan misgelopen inkomsten te verklaren?	verkoopresultaat minus afschrijving boekwaarde. Een tweede belangrijke afwijking is veroorzaakt door de lagere legesopbrengsten omgevingswet (€ 3,1 mln). Voor het overige verschil op zowel lasten (vraag 1) als baten (vraag 2) zijn er minder baten gerealiseerd omdat er ook minder lasten zijn gemaakt (bijvoorbeeld doordat er panden later dan gepland in vastgoedbeheer zijn gekomen waardoor er ook geen huurkosten in rekening zijn gebracht wat in lagere opbrengsten resulteert). Op pagina 54 van het jaarverslag zijn de toelichtingen op alle verschillen opgenomen.
106	PvdA	Dienstverlening	Doel: goed klantcontact Ondanks de inspanningen is het niet volledig gelukt om de gewenste afname in ontevredenheid te realiseren. Binnen de dienstverlening speelde de beperkte beschikbaarheid van afspraken voor burgerzakenproducten een rol. 1. Komt de beperkte beschikbaarheid van afspraken voor burgerzakenproducten door een gebrek aan personeel? Zo nee, welke oorzaken zijn er dan wel aan te wijzen? 2. Welke stappen zijn er gezet om de digitale kwaliteit van dienstverlening te verbeteren, om zo afhankelijkheid van beschikbaarheid voor het maken van afspraken te verminderen?	1. Ja, de voornaamste reden voor de wachtrijen was een tekort aan opgeleide medewerkers. Deze wachtrijen kwamen voornamelijk voor bij specialistische producten zoals naturalisatie en het tonen van buitenlandse brondocumenten. Bij reguliere producten zoals paspoorten, rijbewijzen, aktes en hervestiging is er geen sprake van een personeelstekort. 2. De digitale afhandeling van het product Eerste vestiging voor buitenlandse studenten is grotendeels geautomatiseerd. De afhandeltijd aan de balie is met ruim 60% gedaald. Deze werkwijze wordt nu doorontwikkeld voor andere doelgroepen. Verdere digitalisering is beperkt mogelijk vanwege wettelijke eisen zoals persoonlijke legitimatie.

107	PvdA	Dienstverlening	Financiën: 1. De opbrengsten van leges zijn door een grotere vraag naar rijbewijzen en hogere opbrengsten vanuit producten burgerlijke stand en informatieverstrekking groter dan verwacht met een voordelig resultaat van 843.000 euro. Hoe verhoudt zich dit tot de kosten en wat betekent dit voor de mate van kostendekkenheid voor deze dienst? 2. Kun u per gemeente product specificeren wat de opbrengsten, gemaakte kosten en mate van kosten dekkenheid is over de afgelopen 5 jaar?	1. Diverse kosten zijn als gevolg van de vraag naar meer producten (vooral rijbewijzen) ook toegenomen. Te denken valt hierbij aan hogere afdrachten leges richting het rijk en extra inzet van personeel voor aanvragen en afhalen en extra overhead kosten. De kostendekkendheid is niet toegenomen als gevolg van een hoger aantal verstrekte burgerzaken producten. 2. De kostendekkendheid wordt niet per product bijgehouden, maar wordt over het geheel van alle burgerzaken producten berekend. Hierin worden ook producten meegerekend waarvoor rijkstarieven worden gehanteerd. Onderstaande cijfers laten zien dat de kostendekkendheid het afgelopen jaar is toegenomen. De gemeente streeft naar kostendekkende tarieven, zie beantwoording vraag 144. Daarom heeft uw raad besloten om de tarieven vanaf 2024 extra te verhogen, naast de gebruikelijke inflatiecorrectie (CPI). Dit verklaart de stijging van de kostendekkendheid in 2024. 2020: 72% 2021: 74% 2022: 73% 2023: 76% 2024: 83%
108	PvdA	Economische ontwikkeling	Doel: excellent ondernemersklimaat Versterking van het investeringsklimaat door het aantrekken van bedrijven, congressen en talent 1. Hoeveel congressen zijn er in 2024 geweest in Rotterdam? 2. Met hoeveel congressen zijn er afspreken gemaakt om in de toekomst congressen te organiseren in Rotterdam? 3. Wat is de belangrijkste reden voor congressen om voor Rotterdam te kiezen? 4. Hoeveel procent van de opbrengsten in de toeristenbelasting is toe te schrijven aan congressen?	1: We hebben geen inzicht in alle congressen die plaatsvinden in de stad. Wel meten we de congressen waarbij Rotterdam Partners een rol heeft gehad. Dat waren in 2024 42 congressen. 2. Hiervoor geldt ook dat we alleen zicht hebben op de bevestigde congressen door Rotterdam Partners. In 2024 zijn dat 29 congressen die plaatsvinden tot en met 2030. 3. Rotterdam Partners geeft aan dat belangrijke Rotterdamse succesfactoren zijn: een goed bereikbare bestemming, passende congreslocaties inclusief mogelijkheden voor een sociaal programma, voldoende hotelcapaciteit met een goede prijs-kwaliteitverhouding én een actieve Nederlandse vereniging die het congres wil organiseren. 4. Bij het innen van logiesbelasting wordt het bezoekmotief voor de overnachtingen waarvoor de belasting wordt opgelegd niet geregistreerd. Het is daarom niet mogelijk om een percentage van de opbrengsten van de logiesbelasting toe te schrijven aan congresbezoek in de stad.

109	PvdA	Economische ontwikkeling	Ondanks de uitdagingen in het landelijke vestigingsklimaat, slaagt de regio erin zich positief te positioneren voor bedrijvigheid die aansluit bij de sterke sectoren in Rotterdam. 1. Welke sectoren zijn de sterkte sectoren in Rotterdam? 2. Hoe verhoudt deze stellingname zich tot de brandbrief van de wethouder haven en de gedeputeerde over het vestigingsklimaat?	De sectoren die het meest bijdragen aan het verdienvermogen (toegevoegde waarde) van de Rotterdamse economie zijn (1) vervoer en opslag, (2) groothandel, (3) industrie, (4) zakelijke dienstverlening en (5) gezondheids- en welzijnszorg. Tweede deel is een politieke vraag: We zien dat ondanks de zorgen over het vestigingsklimaat Rotterdam nog steeds aantrekkelijk is voor nieuwe bedrijvigheid en investeringen in de verschillende sectoren die we aantrekken. Dit is breder dan de havenindustrie, zie het vorige antwoord. Toch verwachten we dat deze positieve signalen in de nabije toekomst zullen afnemen, gezien de problemen in het vestigingsklimaat, zoals energiekosten, stikstof en netcongestie blijven aanhouden. Dit zien we specifiek in het havenindustriële cluster, waar de brandbrief zich op richt.
110	PvdA	Economische ontwikkeling	Versterken en spreiden van toerisme, hotels en horeca in de stad De gemeente stimuleert het spreiden van bezoekers door samen met ondernemers en bewoners verder te bouwen aan de identiteit en het aanbod van de stad. 1. Kunt u toelichten hoe het huidige toeristenbelasting tarief hoort bij deze doelstelling? 2. Op welke manier heeft de gemeente met bewoners gebouwd aan de identiteit van Rotterdam in 2024?	1. Het huidige tarief voor de logiesbelasting is een politieke keuze en heeft geen relatie met de uitvoering van de Visie Toerisme. De opbrengsten van de logiesbelasting vloeien naar de algemene middelen. 2. Vanuit toeristisch perspectief realiseren we in co-creatie met bewoners en ondernemers projecten die de identiteit én de aantrekkelijkheid van gebieden versterken. In 2024 is op die manier een nieuwe uitstraling voor het zwembad in Hoek van Holland gerealiseerd, genaamd 'The Bigger Splash'. In voorgaande jaren heeft deze aanpak geleid tot 'The Splash' op het Annie M.G. Schmidtplein op Zuid en integrale ruimtelijke ontwerpen voor het Snellemanplein in het Oude Noorden (Court van Noord) en het Brinkplein in Hoek van Holland. Recent is de 'Tunnel of Spark' onder de Willemsbrug gerealiseerd als start van de transformatie van het Rondje Bruggen, een populaire wandel- en hardlooprouten tussen de Willemsbrug en de Erasmusbrug. Naar verwachting wordt in 2026 'De Verhalenkade' in Delfshaven opgeleverd.

111	PvdA	Economische ontwikkeling	De gemeente geeft mede richting aan marketingcampagnes, zoals die van Rotterdam Partners, om specifieke bezoekersdoelgroepen aan te trekken, in lijn met de visie Toerisme. Op het onderdeel Gastvrijheid wordt de Visie Toerisme geactualiseerd. 1. Welke specifieke bezoekersdoelgroepen richt de gemeente zich op? 2. Heeft de gemeente in beeld wat, over het algemeen, het budget van deze doelgroep is voor een bezoek aan onze stad?	1. In lijn met de Visie Toerisme richt Rotterdam Partners zich op een divers scala aan bezoekers die passen bij het DNA en de mentaliteit van de stad. Met de (internationale) citymarketing trekt zij bezoekers aan die zich aangesproken voelen door het eigenzinnige karakter en culturele aanbod van Rotterdam. 2. Voor de verschillende doelgroepen weten we niet specifiek wat hun budget is of hoeveel ze besteden in Rotterdam. Bij het berekenen van de economische impact van verschillende type bezoekers maken we gebruik van op onderzoek gebaseerde kengetallen (NBTC): € 51dagbezoeker € 180buitenlandse toerist € 349 zakelijke bezoeker € 389congresbezoeker
112	PvdA	Economische ontwikkeling	Financiën: Er is een tekort van 824.000 euro bij de Rotterdamse warenmarkten. De belangrijkste oorzaak zijn lagere baten in verband met een lage bezettingsgraad. Vanaf 2025 wordt de begroting hierop aangepast. 1. Betekent de begroting op deze bezettingsgraad aanpassen dat de gemeente verwacht dat de bezettingsgraad van de warenmarkten niet meer terug zal keren naar het gewenste niveau ondanks de aanpak leegstand? 2. Worden de tarieven hierop aangepast en zo ja, hoe?	1. De inzet om de bezettingsgraad van de marktkramen te verhogen gaat onverminderd verder met als doel de 80 % te behalen. In 2022 kwam het percentage bezetting markten uit op 68 %, eind 2024 is dit percentage gestegen naar 75 % . 2. In 2024 is er besloten dat de markten niet volledig kostendekkend hoeven te zijn en is bij de VJN 2024 een claim kostendekkendheid markten goedgekeurd om een grote tariefstijging van de tarieven markten te voorkomen. Een tariefstijging is op dit moment niet voorzien. De gemeenteraad beslist bij het vaststellen van de verordening rechten markten over de hoogte van de tarieven markten.

113	PvdA	Energietransitie	Van de onderbesteding van 18.111.000 valt 11.974.000 euro onder het kopje 'diverse afwijkingen'. Aangezien het meer dan de helft van de onderbesteding en bijna de gehele afwijking baten beslaat ontvangen wij graag een uitgewerkt overzicht.	"Tabel opgenomen onder tabblad 'Tabel bij antwoord vraag 110' '- Energiearmoede: In de begroting is uitgegaan van het volledige subsidiebedrag dat beschikbaar is voor VvE's en woningcorporaties. In de realisatie zijn echter alleen de daadwerkelijk uitgekeerde voorschotten opgenomen, waardoor de verrekening lager uitvalt dan begroot. De volledige subsidieverantwoording en definitieve verrekening zullen voornamelijk in 2025 en voor een klein deel in 2026 plaatsvinden, gelijktijdig met de vaststelling van de subsidies. Dit geldt ook voor de totale ontvangen Rijksgelden voor Energiearmoede, die in 2026 volledig zullen zijn benut. Hierdoor zijn zowel de baten als de lasten in 2024 lager uitgevallen. - Bijdrage warmtenet: De bijdrage aan de energieleverancier voor de aanleg van het warmtenet heeft in 2024 plaatsgevonden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen de kosten echter pas worden genomen en verrekend met de ontvangen Rijksbijdrage (NPRZ) zodra de aanleg van het warmtenet daadwerkelijk is gerealiseerd. De verwachting is dat zowel de kosten als de verrekening in 2025 zullen plaatsvinden. Dit leidt in 2024 tot een afwijking op zowel de lasten als de baten. - Duurzaamheidstransitiebudget: Een deel van de projecten die worden gefinancierd vanuit het Duurzaamheidstransitiebudget kende in 2024 een langere opstart- en voorbereidingstijd. Dit geldt onder andere voor de Klimaatacademie, ParisProof-tuin Schiehaven Noord en de voucherregeling flex scans netcongestie. De beschikbare middelen schuiven door naar de volgende uitvoeringsjaren; deze zullen worden ingezet voor de bijbehorende opgaven en doelstellingen die ongewijzigd blijven. - Lagere vaststelling subsidies voorgaande jaren : Voor een aantal subsidies uit voorgaande jaren heeft de definitieve vaststelling in 2024 geleid tot een lager toe te kennen bedrag. De te veel ontvangen middelen zijn in 2024 teruggestort in de betreffende bestemmingsreserve waaruit de subsidies oorspronkelijk zijn bekostigd. Dit heeft geleid tot lagere lasten en een afwijking in de reserves."
-----	------	------------------	---	---

114	PvdA	Energietransitie	Er is 17.882.000 euro minder aan programmallasten uitgegeven dan begroot, kunt u dat verklaren?	De programmalasten zijn in 2024 € 17,9 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Deze lasten worden grotendeels gedekt vanuit bijdragen van het Rijk en andere overheden, alsmede onttrekkingen uit bestemmingsreserves. De afwijking wordt onder ander veroorzaakt door: - Energiearmoede (€ 4,7 mln lager): In de begroting is uitgegaan van het volledige subsidiebedrag dat beschikbaar is voor VvE's en woningcorporaties. In de realisatie zijn echter alleen de daadwerkelijk uitgekeerde voorschotten opgenomen, waardoor de verrekening lager uitvalt dan begroot. De volledige subsidieverantwoording en definitieve verrekening zullen voornamelijk in 2025 en voor een klein deel in 2026 plaatsvinden, gelijktijdig met de vaststelling van de subsidies. Dit geldt ook voor de totale ontvangen Rijks gelden voor Energiearmoede, die in 2026 volledig zullen zijn benut. Hierdoor zijn zowel de baten als de lasten in 2024 lager uitgevallen. - Bijdrage warmtenet (€ 1,8 mln lager): De bijdrage aan de energieleverancier voor de aanleg van het warmtenet heeft in 2024 plaatsgevonden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen de kosten echter pas worden genomen en verrekend met de ontvangen Rijksbijdrage (NPRZ) zodra de aanleg van het warmtenet daadwerkelijk is gerealiseerd. De verwachting is dat zowel de kosten als de verrekening in 2025 zullen plaatsvinden. Dit leidt in 2024 tot een afwijking op zowel de lasten als de baten. - Duurzaamheidstransitiebudget (€ 3,0 mln lager): Een deel van de projecten die worden gefinancierd vanuit het Duurzaamheidstransitiebudget kende in 2024 een langere opstart- en voorbereidingstijd. Dit geldt onder andere voor de Klimatacademie, ParisProof-tuin Schiehaven Noord en de voucherregeling flex scans netcongestie. De beschikbare middelen schuiven door naar de volgende uitvoeringsjaren; deze zullen worden ingezet voor de bijbehorende opgaven en doelstellingen die ongewijzigd blijven. - Lagere vaststelling subsidies voorgaande jaren (€ 0,9 mln lager) : Voor een aantal subsidies uit voorgaande jaren heeft de definitieve vaststelling in 2024 geleid tot een lager toe te kennen bedrag. De te veel ontvangen middelen zijn in 2024 teruggestort in de betreffende bestemmingsreserve waaruit de subsidies oorspronkelijk zijn bekostigd. Dit heeft geleid tot lagere lasten en een afwijking in de reserves. - Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds (2,7 mln. lager): Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar pagina 101 van de jaarrekening, onder het kopje Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds. - Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor (€ 1,8 mln lager) : Een aantal gebiedsaanpakken is vertraagd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar pagina 101 van de jaarrekening, onder het kopje Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor. - Lagere realisatie duurzaamheidsprojecten Mobiliteit (€ 1,6 mln lager): Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar pagina 101 van de jaarrekening, onder het kopje Lagere realisatie duurzaamheidsprojecten Mobiliteit.
-----	------	------------------	---	---

115	PvdA	Energietransitie	Er is 8.583.000 euro minder aan bijdragen van het Rijk en medeoverheden ontvangen dan begroot. Waar komt dat door?	Er is minder verrekend met Rijksmiddelen dan begroot. De ontvangen Rijksmiddelen zijn verantwoord op de balans, omdat verrekening met de exploitatie pas is toegestaan wanneer de bijbehorende kosten daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De afwijking wordt veroorzaakt door de volgende onderdelen: - Energiearmoede (€ 4,7 mln): In de begroting is uitgegaan van het volledige subsidiebedrag dat beschikbaar is voor VvE's en woningcorporaties. In de realisatie zijn echter alleen de daadwerkelijk uitgekeerde voorschotten opgenomen, waardoor de verrekening lager uitvalt dan begroot. De volledige subsidieverantwoording en definitieve verrekening zullen voornamelijk in 2025 en voor een klein deel in 2026 plaatsvinden, gelijktijdig met de vaststelling van de subsidies. Dit geldt ook voor de totale ontvangen Rijksmiddelen voor Energiearmoede, die in 2026 volledig zullen zijn benut. - Bijdrage warmtenet (€ 1,8 mln): De bijdrage aan de energieleverancier voor de aanleg van het warmtenet heeft in 2024 plaatsgevonden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen de kosten echter pas worden genomen en verrekend met de ontvangen Rijksbijdrage zodra de aanleg van het warmtenet daadwerkelijk is gerealiseerd. Hierdoor heeft geen verrekening met NPRZ gelden plaatsgevonden. - Onjuiste verwerking begrotingswijziging (€ 2,1 mln): Bij de tweede herziening is een begrotingswijziging onjuist geboekt: de wijziging is verwerkt onder 'Bijdragen rijk en medeoverheden' in plaats van onder de juiste lastenpost binnen de programmalasten. Dit leidt tot een afwijking in de verrekening van Rijksmiddelen. Deze incorrecte verwerking is gecorrigeerd bij de eerste herziening van de begroting 2025
116	PvdA	Energietransitie	Waarom is er 3.404.000 euro vrijgevallen uit de bestemmingsreserve duurzaamheidstransitiebudget? Welk raadsbesluit ligt hieraan ten grondslag?	Deze vrijval is een administratieve handeling en omvat volledig gemaakte kosten conform de plannen. Voor de projecten 'Renovatie monument Putselaan 178' (€707.000) en 'Zero Emissie Stadslogistiek' (€2.697.000) worden investeringskosten gemaakt, zogenaamde kapitaallasten. Kapitaallasten worden bekostigd vanuit de RIM. Deze budgetten vallen daarom vrij bij het DTB en worden overgeheveld en toegevoegd aan de RIM. Deze vrijval betekent dus niet dat er minder kosten zijn gemaakt, de vrijval omvat volledig kosten (kapitaallasten).
117	PvdA	Energietransitie	Waarom is er 2.709.000 euro vrijgevallen uit de bestemmingsreserve energietransitie?	Aangezien het ETB afgerond moet worden, wordt bij elk afgerond project zoals gebruikelijk de balans opgemaakt. In het kader van het ETB betreft het vele projecten met daardoor diverse redenen voor vrijval. Niet gebruikte middelen vallen vrij in het ETB en vallen terug in de bestemmingsreserve DTB.

118	PvdA	Onderwijs	Er is 11.312.000 euro minder aan bijdragen van het Rijk en medeoverheden ontvangen. Waar komt dat door?	Binnen het huidige systeem worden subsidiemiddelen niet altijd volledig besteed, bijvoorbeeld wanneer activiteiten niet volledig worden uitgevoerd. Ook zijn sommige projecten later gestart, door benodigde voorbereidingstijd voor subsidieregelingen en aanvraagprocedures. Daarnaast verloopt de opbouw van projecten in het kader van het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid gefaseerd, gezien het opstartjaar. Omdat een groot deel van deze activiteiten met rijksmiddelen wordt gefinancierd, is in 2024 circa €11,3 miljoen minder ingezet dan begroot. Deze middelen blijven beschikbaar en worden de komende jaren benut voor verdere uitvoering. Daarnaast zetten we bewust een deel van de beschikbare rijksmiddelen in als buffer om verwachte bezuinigingen uit het regeerakkoord-Schoof op te vangen en de gevolgen voor het lopende beleid zo lang mogelijk te beperken.
119	PvdA	Onderwijs	Er is 15.639.000 euro minder aan programmalasten uitgegeven dan begroot. Waar komt dat door?	Hieronder een toelichting op de belangrijkste afwijkingen: • Vertraagde projectstart: Sommige projecten zijn later gestart dan gepland, bijvoorbeeld door de benodigde opstarttijd van subsidieregelingen en aanvraagprocedures. Hierdoor kon het jaarbudget niet volledig worden benut, zoals bij de subsidie voor gratis voorschoolse educatie en voor de versterking van schoolleiders in het NPRZ-gebied (circa €6 mln). • Gefaseerde uitvoering nieuw beleid: 2024 is het startjaar van het nieuwe onderwijsbeleid. In deze opstartfase ontwikkelen projecten zich geleidelijk, wat leidt tot lagere uitgaven dan geraamd (circa €5,3 mln). • Niet-benutte subsidies: Wanneer activiteiten niet volledig zijn uitgevoerd (zoals bij dagprogrammering) of wanneer ouderbijdragen hoger uitvallen dan verwacht (zoals bij voorschoolse educatie), worden subsidies niet volledig benut (circa €2,1 mln). Omdat deze activiteiten grotendeels met rijksmiddelen worden gefinancierd, zijn er ook minder rijksmiddelen ingezet. De niet-benutte rijksmiddelen worden de komende jaren alsnog ingezet voor de uitvoering van het beleid.

120	PvdA	Overhead	Financiën: De personele lasten vallen lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van niet of later ingevulde vacatures door een combinatie van vacaturemanagement, voorsorteren op Kiezen voor Rotterdam en krapte op de arbeidsmarkt. 1. Hoeveel onderbesteding is er in 2024 geweest door het niet kunnen of willen invullen van vacatures? 2. Wat zijn de gerealiseerde besparingen als gevolg van Kiezen voor Rotterdam? 3. Op welke beleidsterreinen heeft zich dit met name voorgedaan? 4. Wat is de verdeling van dit positieve saldo als het gaat om vacaturemanagement, voorsorteren op Kiezen voor Rotterdam en krapte op de arbeidsmarkt?	1. Opgenomen in de raadsmonitor, slide 7 categorie personeel (€ 49.806.341) 2. opgenomen in de raadsmonitor, slide 7, totaal realisatie (€ 21.631.819) 3. Zie bijlage 4. We hebben geen inzicht in welk deel door krapte op de arbeidsmarkt wordt veroorzaakt en welk deel door anticiperen op KvR.
121	PvdA	Overhead	Ten opzichte van de begroting is er sprake van meer inhuur. Dit is om vacatures tijdelijk in te vullen en voor de opvang van verzuim en het kunnen voldoen aan specifieke vraag. De hogere inhuur wordt deels gecompenseerd door extra dekking uit tijdschrijven. 1. Wat wordt bedoeld met extra dekking uit tijdschrijven?	Extra dekking uit tijdschrijven ontstaat wanneer inhuurkrachten van afdeling A (een deel van) hun tijd besteden aan projecten van afdeling B (betreft vaak een ander programma). De afdeling waar de inhuurkosten staan (A), ontvangt van afdeling B compensatie voor de inzet van die inhuurkracht. Feitelijk wordt een deel van de inhuurkosten doorbelast aan afdeling B

122	PvdA	Overhead	Verzuim: 1. In hoeverre valt er een link te leggen tussen de bezuinigingsopgave op het ambtelijk apparaat en de stijging van het verzuim? 2. In de paragraaf bedrijfsvoering (HR) valt te lezen dat een van de maatregelen om verzuim te beperken het actiever sturen op het gedrag van leidinggevende en medewerker is. In hoeverre is het gedrag van leidinggevenden problematisch geweest? Is dit uit een onderzoek gebleken? Zo ja, kan dat onderzoek met de raad gedeeld worden?	1. Bij het monitoren van verzuim is het niet mogelijk om Kiezen voor Rotterdam als reden te isoleren. Er gebeurt veel met medewerkers zowel in hun privé situatie als in onze organisatie en er zijn meerdere factoren die van invloed zijn op verzuim. 2. Er is onderzoek gedaan door Concern Auditing naar de hele verzuimketen. Dit onderzoek is met uw raad gedeeld (24bb006418 - Grip op Verzuimketen). In alle benoemde verbeterpunten komt het gedrag van leidinggevenden en medewerkers naar voren. Dit betreft geen problematisch gedrag in de zin van integriteit of grensoverschrijdend gedrag maar in de betekenis van op welke wijze voeren leidinggevende en medewerker het gesprek over het verzuim.
123	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	In totaal is er 83.364.000 euro meer aan 'overige baten' opgehaald dan begroot. Aannemelijk is dat 39.274.000 hiervan door grondexploitaties komt. Waar komt de rest vandaan?	Twee effecten spelen een rol, te weten de stornering van de investeringen (lasten) en desinvesteringen (baten) grondexploitaties naar de balans en de toevoegingen aan de verliesvoorziening grondexploitaties. Stornering van de investeringen (lasten) en desinvesteringen (baten): Alle mutaties op de grondexploitaties dienen via de exploitatierekeningen te lopen en worden doorgeboekt (gestorneerd) naar de balans. Technisch loopt dit via de categorie overige baten. In 2024 waren er meer lasten dan baten wat resulteert in een voordeel op de overige baten. Het tweede effect betreft een lagere dotatie aan de verliesvoorziening dan begroot
124	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	Waarom is er in de bestemmingsreserve Middensegment Huur 1.426.000 euro vrijgevallen?	Het restant van de middelen in de bestemmingsreserve Middensegment Huur (1.426.000) is vrijgevallen, de vrijgevallen middelen zijn vervolgens toegevoegd aan de bestemmingsreserve Doorbouwfonds conform besluitvorming (23bb007158).
125	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	Waarom is er 10.800.000 euro vrijgevallen uit de bestemmingsreserve Stedelijke Ontwikkeling? Welk raadsbesluit ligt hieraan ten grondslag?	De € 10,8 mln vrijval vanuit de reserve Gebiedsontwikkeling was ter dekking van het resultaat grondexploitaties als gevolg van eenmalige afwaardering en hogere structureel toegerekende rente. Dit op basis van gewijzigde regelgeving BBV (Besluit Begroting Verantwoording). In de jaren 2025 tot en met 2028 wordt de reserve Gebiedsontwikkeling weer aangevuld vanuit de hogere toegerekende rente grondexploitaties. Besluitvorming heeft plaatsgevonden in de tweede herziening 2024.

126	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	Waarom is er een onderbesteding van 5.283.000 euro op de stadsprojecten?	Reeds toegelicht onder paragraaf Investerings. Hierin staat: "Binnen het programma Stadsprojecten zit de onderbesteding specifiek bij twee Stadsprojecten: - Getijdenpark Feyenoord: in de raming was rekening gehouden met uitvoering van het getijdenpark nabij Mallegat in 2024. Vanwege de vertraging van de woningbouw bij Mallegatplot en bijbehorende discussies over de buitenruimte is dat niet gelukt. Dit onderdeel schuift naar achteren. - Rijnhavenpark: een deel van de kosten is direct ten laste van de subsidie van het Rijk gebracht en niet op het krediet verantwoord maar in de exploitatie. In de raming was rekening gehouden dat alle kosten op het krediet terecht zouden komen"
127	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	Er is 35.394.000 euro minder aan overige opbrengsten derden gerealiseerd. Hoe komt dat?	De mindere opbrengsten hebben verschillende verklaringen. Hieronder zijn de grootste verschillen toegelicht: 1. Onder ander zijn er minder inkomsten gerealiseerd op de anterieure overeenkomsten /Plannen van derden gebiedsontwikkelingen. Ook de uitgaven hierop zijn achtergebleven. 2. Er zijn minder overige opbrengsten gerealiseerd doordat het voorbereidingskrediet van de Derde Stadsbrug niet in de begroting is geland en daardoor geen dekking kon worden gerealiseerd. In punt 5 van de sectie 'afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting' op de Financiën pagina is dit in meer detail toegelicht. 3. Een verschuiving heeft plaatsgevonden binnen de uit te voeren werkzaamheden van omzet voor externe opdrachtgevers naar omzet voor interne opdrachtgevers binnen het concern. 4. Bij de grondexploitaties zijn de grondverkoop achtergebleven bij de verwachtingen die in de begroting waren opgenomen.
128	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	Overzicht baten en lasten: 1. Onder het kopje incidentele baten bij stedelijke ontwikkeling staat het kopje stonering grondexploitaties. Graag ontvangen wij een uitleg wat dit betekent. 2. Er is zo'n 44 miljoen euro meer gestorneerd dan was begroot. Hoe komt dit? 3. Er zijn minder baten opgehaald voor grondexploitaties. Kunt u dit verklaren? 4. De lasten voor grondexploitaties waren meer dan begroot. Kunt u dit verklaren?	1. Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor dat alle baten en lasten die verband houden met grondexploitaties eerst in de exploitatie worden verantwoord en vervolgens met een tegenboeking naar de balans worden gemuteerd. Deze tegenboeking wordt onder de incidentele baten weergegeven als stonering grondexploitaties. 2. Het saldo van de stonering is de optelling van de gestorneerde kosten, opbrengsten en resultaatnemingen op de grondexploitaties. Dit geldt voor de realisatie, voor de begroting en voor het verschil tussen realisatie en begroting. 3 & 4. Binnen de grondexploitaties wordt gestuurd op het saldo van de grondexploitatie. Onderdeel hiervan is de kosten en opbrengsten zo goed mogelijk in jaarschijven (in het juiste begrotingsjaar) te begroten. De in de vraag genoemde afwijking tussen begroting en realisatie heeft betrekking op bedragen van deze jaarschijven. Onder andere door marktomstandigheden kan de realisatie worden uitgesteld of eerder plaatsvinden wat kan leiden tot afwijking met de begroting in het betreffende begrotingsjaar. Opbrengsten en kosten worden dan wel in een volgend begrotingsjaar gerealiseerd. Het verschil tussen de begroting en realisatie in een begrotingsjaar hoeft dus niet direct als mee- of tegenvaller bestempeld te worden gedurende de gehele looptijd van een grondexploitatie.

129	PvdA	Werk en inkomen	In 2024 zijn er in totaal 873 onderzoeken naar mogelijke fraude afgerond. In hoeveel van deze onderzoeken is fraude naar voren gekomen?	In de uitvoering wordt het begrip fraude bij personen niet gebruikt. In de monitor Werk en Inkomen van het derde tertaal van 2024 (M2501-5680/25b0003211) zijn de uitkomsten van de fraudeonderzoeken weergegeven. Bij 195 fraudeonderzoeken is een onrechtmatigheid gevonden.
130	PvdA	Werk en inkomen	Wat is de verklaring voor de te lage inschatting voor de uitgaven aan leefgeld voor Oekraïense vluchtelingen?	In de begroting is het bedrag voor Leefgeld verdeeld in de administratie, hangend aan twee verschillende begrotingsprogramma's (Werk & Inkomen en ASIS). De realisatie is geboekt bij Werk & Inkomen. De twee begrote bedragen tellen op tot € 3,3 mln en is daarmee vrijwel gelijk aan de realisatie van € 3,29 mln.
131	PvdA	Werk en inkomen	Wat is de verklaring voor de lagere externe omzet bij Rotterdam Inclusief?	De totale omzetdoelstelling voor 2024 voor Rotterdam Inclusief bedroeg € 22,4 mln. Conform onze eigen boekhoudkundige systematiek moet een deel van de interne omzet worden begroot als externe omzet. Dit maakt dat Rotterdam Inclusief vooral stuurt op het totaal van de interne en externe omzet. De genoemde lagere externe omzet van € 3,8 mln moet dus in samenhang worden gezien met de hogere interne omzet van € 2,9 mln. De per saldo lagere omzet van €900.000 komt omdat Rotterdam Inclusief sterk afhankelijk is van de ontwikkelingen op de markt (bijvoorbeeld zonnepanelen).
132	PvdA	Werk en inkomen	In 2024 daalde het aantal vacatures binnen de organisatie voor gemeentelijke garantiebanen. Was dit een bewuste keuze of konden de vacatures niet vervuld worden? Graag een toelichting.	Nee, dit is geen bewuste keuze, maar een combinatie van factoren. We merken dat het nodig is om meer inspanning te plegen om tot eenzelfde hoeveelheid geschikte vacatures te kunnen komen. Er zijn voldoende kandidaten om te plaatsen op de beschikbare vacatures
133	PvdA	Werk en inkomen	Bij het jongerenloket was er een onderbesteding van 2,4 miljoen door de latere start van Vroege Start en START. Wat is de verklaring voor de vertraagde opstart?	Bij het Jongerenloket is er sprake van een onderbesteding op de lasten van € 2,4 mln. Dit wordt verklaard door de latere start dan gepland van de programma's Vroege Start, Steun Tijd Aandacht Richting en Toekomst (START) en TCR. Daarnaast zijn in 2024 onvoldoende deelnemers gestart op de verschillende programma's. Voor deze programma's zijn de middelen in 2024 gedeeltelijk (€ 1,4 mln) beschikbaar in 2025 doordat de programma's een verlenging in tijd en middelen hebben ontvangen.

134	PvdA	Werk en inkomen	Op werk en inkomen is er 16.025.000 euro minder aan programmalasten uitgegeven dan begroot. Kunt u dit verklaren?	De onderbesteding in de programmalasten wordt met name veroorzaakt binnen de categorieën 'Inkopen en uitbesteed werk (€ 10,5 mln)' en 'Salariskosten WSW en WIW (€ 5,8 mln). - De onderbesteding bij 'Inkopen en uitbesteed werk' is een saldo van diverse posten binnen het gehele begrotingsprogramma. Enkele grote afwijkingen (> € 1 mln) zijn: € 4 mln lagere lasten voor verschillende programma's zoals de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid en het programma Samen voor Zuid (hier staan lagere onttrekkingen van reserves tegenover en/of lagere baten die op een later moment worden gerealiseerd); circa € 2,5 mln minder lasten binnen het domein Werk zoals de onderbestedingen op het Regionaal Bureau Zelfstandigen, Dealmaking en het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP) (deze zijn ook in de jaarstukken apart toegelicht) en € 1,1 mln aan lasten die op een andere categorie (interne verrekeningen) zijn geboekt. - M.b.t. de salariskosten WSW is in de jaarstukken al toegelicht dat het gaat om het herstelprogramma functiewaardering van de medewerkers van de Sociale Werkvoorziening waarbij door gewijzigde afspraken met de Belastingdienst de nabetalingen nog niet hebben plaatsgevonden.
135	PvdA	Zorg, welzijn en wijkteams	Er is 12.395.000 euro minder aan bijdragen ontvangen van het Rijk en medeoverheden dan was begroot. Hoe kunt u dit verklaren?	Dit wordt met name verklaard door de zogeheten specifieke uitkeringen (SPUKS) die Rotterdam ontvangt van het Rijk voor de financiering van specifieke activiteiten waaronder Preventie met Gezag, SPUK IZA, en Vastgoedtransitie gesloten jeugdzorg. Deze middelen worden centraal beheerd vanuit het fondsproject. Door lagere lasten voor de SPUK-activiteiten is er een lagere onttrekking dan begroot aan het fondsproject en daarmee lagere baten vanuit het Rijk.
136	PvdA	Zorg, welzijn en wijkteams	Er is 28.442.000 euro minder uitgegeven aan programmalasten dan was begroot. Kunt u dit verklaren?	Afwijkingen zitten o.a. op de volgende onderdelen: – Lagere lasten SPUKS (ook minder baten SPUKS: zie vraag 132) – Lagere lasten PGB's – Lagere lasten Bedrijfsvoering Wijkteams – Lagere lasten Maatschappelijke opvang. Voor de nadere toelichting op deze posten verwijzen wij u naar de <i>Toelichting afwijkingen</i> op bladzijde 179 van de website.
137	PvdA	LVV	Graag ontvangen wij het financiële overzicht van de begrote en werkelijke uitgaven op het gebied van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV).	De laatst bijgestelde begrotingsstand 2024 was € 1 mln en de werkelijk gemaakte kosten waren € 1,2 mln. Vanuit het Rijk is € 1,4 mln ontvangen in 2024 waarmee deze kosten geheel zijn gedekt. De resterende € 210k is met een kasschuif bij de 2e herziening naar 2025 overgeheveld.
138	PvdA	LVV	Wat is de bijdrage van de VNG geweest in 2024 voor de LVV?	Vanuit de VNG zijn geen middelen ontvangen. In 2024 is € 1,4 mln aan baten ontvangen vanuit het Rijk.

139	PvdA	Zorg, welzijn en wijkteams	De realisatie van de bestuursopdracht zorg was met 27,5 miljoen lager dan de begrote 33 miljoen. De kosten voor de Rotterdamse jeugdzorg vielen ook met 5 miljoen euro hoger uit. Stelt het college verwachte toekomstige besparingen naar beneden bij als gevolg van deze lagere realisatie? Aan de hand van welke criteria beoordeelt u of u de in begrote reeks moet bijstellen?	Op dit moment stellen wij de begrote reeks besparingen niet naar beneden bij. In de jaarrekening hebben wij ook een actuele inschatting gedaan van de opbrengsten van de maatregelen voor 2025 ev. Daaruit blijkt dat de besparingsreeksen, op basis van de huidige informatie, in deze jaren behaald worden. Het criterium om de begrote reeks bij te stellen is dus de inschatting van opbrengsten.
140	PvdA	Zorg, welzijn en wijkteams	Subsidies: 1. t.o.v. van de vastgestelde begroting 2024 is er zo'n 15 miljoen euro meer aan subsidies uitgegeven. Kunt u dit verklaren?	Bij de Begroting 2024 was het totaal van de subsidies € 485 mln en bij de jaarstukken € 500 mln. Het begrotingsprogramma ZWW heeft een verschil van € 4,6 mln. Het verschil betreft meerdere instellingen binnen het begrotingsprogramma ZWW. Sommige regelingen zijn later in het jaar tot stand gekomen waarop de begroting niet meer kon worden aangepast. Onder andere de lasten voor Maatschappelijke Opvang zijn € 3,7 miljoen hoger dan begroot door in 2024 gerealiseerde extra tijdelijke opvangvoorzieningen
141	PvdA	Lokale heffingen	Graag ontvangen wij een uitsplitsing van de OZB-inkomsten in woningen en niet-woningen.	Voor de beantwoording van deze vraag gaan we uit van de realisatie 2024. Er is in totaal € 354,1 mln gerealiseerd, waarvan woningen: € 75,8 mln en niet-woningen: € 278,3 mln.
142	PvdA	Lokale heffingen	Hoeveel van de OZB-inkomsten wordt opgehaald in de haven?	Circa 45% van de opbrengsten ozb niet-woningen is afkomstig uit het havengebied. Zie tevens beantwoording schriftelijke vragen 'Hoe staat het met de OZB-inkomsten in de haven?', kenmerk: 24bb005652.
143	PvdA	Lokale heffingen	Graag ontvangen wij de ontwikkeling woonlasten 2023-2025 ook voor één- en tweepersoonshuishoudens.	Zie bijlage.

144	PvdA	Lokale heffingen	In hoeverre zijn er voor leges regels als het gaat om kostendekkendheid?	Er zijn meerdere regels rondom de kostendekkendheid van tarieven. a. In de Gemeentewet staat dat de tarieven zodanig dienen te worden vastgesteld dat de geraamde baten niet uitgaan boven de geraamde lasten, zie daartoe artikel 229b. b. In Rotterdam is door uw raad vastgesteld dat de gemeente streeft naar kostendekkende tarieven. Dit is opgenomen in artikel 14 van de Verordening financiën Rotterdam 2021. c. In de Kadernota Lokale Lasten staan de uitgangspunten voor het beleid voor de gemeentelijke belastingen en heffingen in Rotterdam. Deze kadernota is ook door uw raad vastgesteld, zie kenmerk 24bb006375. Conform de kadernota streeft de gemeente bij de begroting naar een kostendekkendheid van 98% per verordening of in het geval van Algemene legesverordening per hoofdstuk.
145	PvdA	Lokale heffingen	De logiesbelasting in Rotterdam was is 6,5% in 2024, wat zijn de financiële gevolgen als per 2025 de logiesbelasting verhoogd zou worden naar 8, 10 en 12,5%. Daarbij graag rekening houdend met het stijgende aantal toeristen.	De logiesinkomsten c.q. opbrengsten logiesbelasting worden beïnvloed door de overnachtingsprijs en het aantal overnachtingen. We kunnen van tevoren niet inschatten wat exact de hoogte zal zijn van de gemiddelde overnachtingsprijs en het precieze aantal overnachtingen. En daarmee de verwachte opbrengsten ook niet. De indicatieve opbrengsten onder gelijkblijvende omstandigheden (ceteris paribus) zijn in een tabel weergegeven, zie bijlage.
146	PvdA	Lokale heffingen	Reclame & precariobelasting in Rotterdam leveren €15,8 miljoen op in 2024, wat zijn de verwachte financiële gevolgen als het tarief in 2025 omhoog zou gaan met 10% of 20%?	De indicatieve opbrengsten onder gelijk blijvende omstandigheden (ceteris paribus) betreffen bij een verhoging van 10%: € 17,4 mln, en bij 20%: € 18,9 mln.
147	PvdA	Algemeen	Er is een positief resultaat van 64 miljoen, wat zijn de mogelijkheden en beperkingen om dit resultaat aan te wenden om bezuinigingen terug te draaien?	Het rekeningresultaat na bestemmingen (type 1a en 1b) vloeit naar de algemene reserve. Het positief resultaat wordt hiermee, als onderdeel van de algemene reserve, betrokken bij het proces van integrale afweging bij de voorjaarsnota.
148	PvdA	Algemeen	Voor onder meer het kinderparadijs ligt er een motie met de opdracht dekking te vinden. Zijn er formele beperkingen om het resultaat aan te wenden voor het kinderparadijs, danwel voor 2024 danwel voor toekomstige jaren?	Nee. Het boekjaar 2024 is echter afgesloten dus kan het niet voor dat jaar worden bestemd. Aanwending van het resultaat bij de integrale afweging heeft direct effect op de stand van de algemene reserve en daarmee direct een negatief effect op het weerstandsvermogen.

149	Volt	Beheer van de stad	Op welke wijze wordt de effectiviteit van de klimaatadaptieve maatregelen (zoals groenvoorzieningen en regenwaterbuffers) beoordeeld? Is er een meetbaar verschil in hittestress en wateroverlast zichtbaar?	De effectiviteit van klimaatadaptieve maatregelen in de buitenruimte is buiten vaak lastig meetbaar. Voor de regenwaterbuffers kan met behulp van hydraulische rekenmodellen inzichtelijk gemaakt worden welk effect de genomen maatregelen qua wateroverlast hebben. Hitte is een relatief nieuw onderwerp in de buitenruimte en vooralsnog dan ook meer gebaseerd op de theoretische inzichten. Om de effectiviteit van hittemaatregelen in de buitenruimte om de gevoels/ervaringstemperatuur te verlagen, wordt nu voor enkele pilots een meetprogramma gestart om te zien of de uitgevoerde maatregel ook effect sorteert.
150	Volt	Beheer van de stad	Zijn er specifieke gebieden in Rotterdam die prioriteit hebben bij de uitvoering van deze projecten? Wat zijn de selectiecriteria?	Ja, de projecten worden geselecteerd op basis van urgentie. Er is een prioriteringskaart gemaakt, waarbij elke buurt een score heeft gekregen mbt wateroverlast, hitte, mate van vergroening, gebrek aan biodiversiteit. De klimaatprojecten worden op plekken uitgevoerd waar de noodzaak het grootst is.
151	Volt	Beheer van de stad	Hoe wordt de biodiversiteit in de aangelegde groenvoorzieningen gemonitord en gewaarborgd?	Sinds 2022 (vleermuizen al in 2021) wordt de gehele stad gemonitord op biodiversiteit (Meetnet Biodiversiteit). De volgende soortgroepen worden gemonitord: vogels, dagvlinders, vleermuizen, flora en libellen. Per kernbiotoop worden twee locaties gemonitord. Met de resultaten van die monitoring kunnen in de toekomstgerichte keuzes gemaakt worden in het beheer, inrichting en ontwikkeling van de stad. Vanaf 2026 is er voldoende data verzameld om een eerste trend zichtbaar te maken t.a.v. de soorten die gemonitord worden en kunnen er voorzichtige conclusies worden afgeleid. Het bijenlandschap heeft qua flora en fauna diverse doelgroepen, alleen enkel dagvlinders worden gemonitord in het Meetnet Biodiversiteit. Sommige locaties van het Meetnet Biodiversiteit komen overeen met de locaties voor het bijenlandschap. En daar kunnen voorzichtige conclusies uit worden afgeleid. Zo blijkt ander maaibeheer in Polder Zestienhoven een positief effect te hebben op dagvlinders en ook het inzaaien met lokaal bloemenmengsel op het Eiland van Brienenoord zorgt voor een toename van dagvlinders. Daarnaast is er in 2024 i.s.m. EIS Kenniscentrum Insecten voor het eerst op drie locaties van het bijenlandschap op de noordoever gemonitord (te weten: Park Zestienhoven, Melanchtonpark, Meidoornweide). Om de effecten van het uitbreidende bijenlandschap te kunnen duiden is het van belang om de insectenfauna te blijven volgen. Meer locaties en meer meetmomenten geven een duidelijker beeld. In 2025 worden dezelfde drie locaties wederom gemonitord.
152	Volt	Beheer van de stad	Hoe wordt geborgd dat de ramingen en geplande doelen (zoals het realiseren van 50 klimaatadaptieve projecten)	Klimaatadaptieve maatregelen worden geïntegreerd meegenomen in de reguliere (onderhouds) projecten in de openbare ruimte van Rotterdam. Deze projecten worden uitgevoerd conform de Rotterdamse Standaard Projectmatig Werken (RSPW), waardoor controle en rapportage over de voortgang eenduidig plaatsvindt.

			daadwerkelijk worden gehaald ondanks de vertraging op diverse projecten?	
153	Volt	Beheer van de stad	Zijn er lessen getrokken uit eerdere realisaties van klimaatadaptieve projecten en hoe worden deze toegepast bij toekomstige projecten?	Er wordt altijd geleerd van klimaatadaptieve projecten, dat gebeurt binnen Rotterdam maar ook door afstemming en kennisuitwisseling met andere steden in Nederland. Denk bijvoorbeeld aan de in Rotterdam ontwikkelde waterpleinen en recent de Urban Water Buffer bij Sparta. Dit concept is begonnen als pilot en wordt nu op meerdere plekken in Rotterdam toegepast zoals bij AHOY en het nieuwe Hofplein.
154	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Hoe wordt de bezettingsgraad van fietsenstallingen bij OV-knooppunten gemeten en geoptimaliseerd?	Voor de fietsenstallingen bij ov-knooppunten wordt samengewerkt met verschillende partijen zoals ProRail, NS, MRDH en RET. Voor het monitoren van de bezettingsgraden van de fietsenstallingen worden de tellingen vanuit de MRDH gebruikt, deze worden aangevuld met eigen waarnemingen en signalen vanuit de toezichthouders en gebruikers van de stallingen. De optimalisatie van de fietsenstallingen is een doorlopend proces en gebeurt op basis van de hiervoor genoemde punten.
155	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Zijn er plannen om tijdelijke fietsenstallingen om te zetten naar permanente voorzieningen?	Er zijn inderdaad plannen om tijdelijke fietsenstalling om te zetten naar permanente voorzieningen. Een tweetal concrete voorbeelden waaraan gewerkt wordt zijn: de pop-up fietsenstallingen op de Coolsingel. Hier is het proces opgestart om deze om te vormen tot een permanente fietsparkeervoorziening. Deze permanente fietsparkeervoorziening dient wel demontabel te zijn in het geval van evenementen. Bij Hoek van Holland strand op de locatie Zeekant, loopt het proces om hier permanente fietsparkeervoorzieningen te realiseren welke het gehele jaar blijven staan. Deze permanente fietsparkeervoorzieningen komen in de plaats van de tijdelijke fietsenrekken die nu tijdens het zomerseizoen geplaatst worden.
156	Volt	Tijdelijke woningen	Er zijn tot nu toe 87 tijdelijke woningen gerealiseerd. Wat voor woningen zijn dit en onder welk project zijn deze gerealiseerd?	Deze woningen zijn gerealiseerd in Hoogvliet (40) en op de Persoonsdam in Feijenoord (44). Daarnaast zijn er drie tijdelijke woningen gerealiseerd door andere partijen in de stad en particulieren. De woningen vallen in het betaalbare segment, en zijn modulair gebouwd.
157	Volt	Bouw van woningen	Één van de redenen voor de tegenwind van de bouw is "de onder stuk staande investeringsruimte bij corporaties". Wat betekent dit	Dat de investeringsruimte onder druk staat (per abuis staat in de jaarrekening "stuk" in plaats van "druk") betekent concreet dat corporaties steeds minder financiële ruimte hebben om te investeren. Dit knelpunt speelt al enige jaren. De afschaffing van de verhuurdersheffing in 2023 is een belangrijke verbetering geweest. Wel speelt nog steeds dat de structurele belastingdruk voor corporaties hoog is en oploopt. We pleiten daarom samen met de G4-steden voor afschaffen van de winstbelasting voor sociale activiteiten en

			concreet en wat is de rol van de gemeente hierin?	uitzondering van de ATAD (Anti Tax Avoidance Directive). Recent is daarbij de door het kabinet aangekondigde huurbefrozing voor twee jaar bijgekomen. Indien deze huurbefrozing zonder afdoende compensatie doorgezet wordt, zal dit de investeringskracht van de woningcorporaties verder aantasten. We ondersteunen actief het verzet van de woningcorporaties tegen deze voorgestelde maatregel.
158	Volt	Doorbouwfonds	In hoeverre is de lagere onttrekking van circa €6,1 miljoen uit de bestemmingsreserve van het Doorbouwfonds het gevolg van het nog niet in exploitatie nemen van specifieke grondexploitaties, dan wel van een verminderde inzet van andere projecten op deze reserve?	In 2024 is circa € 6,08 miljoen minder onttrokken dan begroot. Dit verschil komt grotendeels doordat enkele grondexploitaties met nieuwe plannen of scopewijzigingen – zoals Lemairepark, de update van Coolbase, Romeynshof en Tweebos (blokken Q en U) – niet ter vaststelling zijn aangeboden in 2024, maar zijn doorgeschoven naar 2025. Hiervoor is een reservering van € 3,8 miljoen opgenomen. Daarnaast is circa € 2,28 miljoen doorgeschoven vanwege geldende spelregels rond onttrekking en activering. Dit betreft onder meer de bijdrage aan de Startbouwregeling Rotterdam, het flexwonenprogramma, zorgwoningen en ontwikkelingen aan de Graaf, Vrijlandt en Aalscholverstraat.
159	Volt	Doorbouwfonds	Daarnaast vernemen wij graag welk effect deze lagere onttrekking heeft gehad op de voortgang van de woningbouwopgave, inclusief eventuele vertraging of impact op projecten die niet expliciet zijn opgenomen in de toelichting.	Zoals bekend werken we met een overmaat in de programmering om de woningbouwopgave per jaar daadwerkelijk te kunnen realiseren. De vertragingen in bovengenoemde projecten worden opgevangen binnen de totale portefeuille waaraan wordt gewerkt i.r.t. gewenste bouwdoelstelling. Het later vaststellen van de grondexploitaties zorgt voor een overzienbare vertraging op deze projecten, en kan deels binnen de totale projectenplanning worden opgevangen. Bij het project Coolbase is de duur van de vertraging nog niet in te schatten.
160	Volt	Studentenkamers	Kan worden uitgesplitst hoeveel studentenkamers per genoemd project (Rush, Hoge Wiek, Hoofdweg 256, Toepad) gepland zijn, en hoeveel daarvan concreet bijdragen aan het totaal van ruim 1.600 studentenkamers?	Aantallen in de huidige planvoorraad: RUSH 287 eenheden, Hoge Wiek 362 eenheden, Hoofdweg 256 286 eenheden, Toepad 385 eenheden. Dit komt op een totale planvoorraad van circa 1320 eenheden met een mogelijke start bouw in 2025-2026. In combinatie met de reeds gestarte bouw van 1006 eenheden (waaronder kleinschalige projecten, Greystar/Brainpark, Westblaak 182-232 en de Benthemstraat) is dit voldoende om om het target van 1600 studentenkamers te kunnen halen.
161	Volt	Studentenkamers	Wat is de geplande jaarlijkse oplevercapaciteit van studentenkamers binnen de collegeperiode, gegeven de 407 reeds gestarte en de 1.600 geplande?	Aantallen in de huidige planvoorraad: RUSH 287 eenheden, Hoge Wiek 362 eenheden, Hoofdweg 256 286 eenheden, Toepad 385 eenheden. Dit komt op een totale planvoorraad van circa 1320 eenheden met een mogelijke start bouw in 2025-2026. In combinatie met de reeds gestarte bouw van 1006 eenheden (waaronder kleinschalige projecten, Greystar/Brainpark, Westblaak 182-232 en de Benthemstraat) is dit voldoende om om het target van 1600 studentenkamers te kunnen halen.

162	Volt	Studentenkamers	Wordt in de monitoring en rapportage van het aantal gerealiseerde studentenwoningen onderscheid gemaakt tussen reguliere studentenhuusvesting (bijvoorbeeld kamers en zelfstandige studentenwoningen met campuscontract) en short-stay woonruimte? Indien dit onderscheid wordt gehanteerd, wat is dan de kwantitatieve verdeling tussen beide categorieën binnen de totale oplevering?	Er wordt in de monitoring geen onderscheid gemaakt tussen reguliere huurcontracten voor studenten (campuscontracten voor de duur van de studietijd) en huurcontracten voor bepaalde duur (voor buitenlandse studenten die kortdurig verblijven).
163	Volt	Derde Stadsbrug	Hoe heeft het college de uitgaven voor de voorbereiding van de 3e stadsbrug, HOV-lijn en station Stadionpark in 2024 administratief verwerkt, gezien het feit dat het voorbereidingskrediet wel is vastgesteld maar niet in de begroting is opgenomen en er geen dekking voor is gevonden. Is er ondertussen wel dekking gevonden?	De voorbereidingskosten voor de stadsbrug, HOV-lijn en station Stadionpark worden gedekt uit het investeringsbudget dat de opdrachtgevende partijen hiervoor hebben afgesproken. Dit gebeurt naar rato van hun bijdrage aan de totale projectkosten, namelijk 49% voor het Rijk, 1% Provincie Zuid-Holland, 18%MRDH en 32% gemeente. De administratie van het grootste deel van de voorbereidingskosten (namelijk voor stadsbrug en HOV-lijn) loopt via de begroting van de gemeente Rotterdam. De gemeenteraad heeft hiervoor eind 2023 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Door een administratieve fout is dit voorbereidingskrediet niet goed verwerkt in de begroting. Hierdoor is het Rotterdamse aandeel van de voorbereidingskosten voor 2024 geland in de exploitatie van het begrotingsprogramma Stedelijke Ontwikkeling. Deze administratieve fout wordt nu hersteld, zodat de kosten ten laste van het voorbereidingskrediet gebracht worden.
164	Volt	Autoluw fonds	Ondanks dat er nu een vertraging is op de 'autoluw' projecten, verwacht de wethouder een versnelling in '25 en '26. Wat is er gedaan om deze versnelling te verwachten? En wat wordt er precies gedaan om deze versnelling te realiseren? Welke concrete projecten die vanuit deze bestemmingsreserve gedekt worden staan er voor deze collegeperiode nog op de planning?	Voor 2025 is een hogere onttrekking begroot dan eerdere jaren vanuit de bestemmingsreserve. Bij vraag 162 is uiteengezet op welke activiteiten deze middelen zijn ingezet in 2023 en 2024. Een groot deel van deze onderwerpen lopen door in 2025 en 2026. In totaal is voor 2025 momenteel € 6,9mln aan projecten begroot. Ook wordt er aanvullend ingezet op de werkgeversaanpak en lopen er gesprekken om een bijdrage te leveren aan de pilot P+R Blijdorp (1mln). Tot slot wordt er vanuit de voorjaarsretraite van 2025 €1,2mln ingezet voor een knelpunt rondom de gratis ov-producten.

165	Volt	Autoluw fonds	Kunt u specificeren welke concrete projecten en maatregelen dit college in de huidige collegeperiode heeft gerealiseerd in het kader van de bestemmingsreserve met als doel het autoluwer maken van het centrum en de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden? Is het doel, het autoluw maken van bovengenoemde wijken, behaald?	In de jaren 2023 en 2024 is er in totaal ruim 6mln onttrokken uit de bestemmingsreserve Autoluw. De reserve wordt ingezet voor een pakket aan activiteiten die randvoorwaardelijk en ondersteunend zijn aan autoluwe stadsdelen. Er is met name ingezet op goede benutting van de verschillende modaliteiten tijdens werkzaamheden en wijkgericht bevorderen van fietsen, lopen en verduurzaming i.r.m. Wijk aan Zet. Ook zijn er projecten ingezet rondom de optimalisatie bewegwijzering, gericht aanbieden en reguleren van deelmobiliteit, veilige schoolomgevingen en aanvullend openbaar vervoer en vervoer over water. Voor de herinrichting van straten wordt gebruik gemaakt van investeringskredieten.
166	Volt	Zorg, welzijn en wijkteams	Bij het lezen van de stukken over de (Bestuursopdracht) Zorg, wordt het niet duidelijk wat nou precies de voortgang is, en hoe we er nu voor staan. Hoe is de voortgang? Gaan we onze doelstellingen halen?	In de jaarrekening is een apart kopje opgenomen (Bestuursopdrachten in de Zorgdomein) waarin de financiële resultaten van de maatregelen opgenomen zijn. Aanvullend is de raad apart geïnformeerd per brief over de voortgang op andere onderdelen van de Bestuursopdracht Zorg (24bb003639, 22 april 2025).
167	Volt	Uithuisplaatsingen	Op welke wijze is onderbouwd dat het verminderen van uithuisplaatsingen door inzet van brede hulp op alle leefgebieden leidt tot structurele kostenbesparingen in de (jeugd)zorg, en hoe wordt daarbij geborgd dat beslissingen rondom uithuisplaatsing primair worden genomen op basis van veiligheid en welzijn van het kind, en niet op grond van financiële motieven?	Vanuit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd wordt ingezet op het terugdringen van residentiele jeugdhulp zodat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien. Te denken valt aan meer steun vanuit het netwerk en/of kleinschalige woonvoorzieningen. Het voorkomen van uithuisplaatsingen is niet alleen gericht op kostenbesparing maar heeft ook een inhoudelijke reden. Een uithuisplaatsing is ingrijpend en kan schadelijke gevolgen hebben voor de ontwikkeling van een kind. Professionals willen dit zoveel als mogelijk voorkomen en werken volgens de Richtlijn uithuisplaatsing en terugplaatsing (NJI) om zo zorgvuldig mogelijk om te gaan met een besluit tot een uithuisplaatsing. Kosten van een uithuisplaatsing zijn hoog omdat het niet alleen gaat om het bekostigen van de plaatsing. Een uithuisplaatsing gaat bijna altijd gepaard met intensieve ambulante zorg vooraf, tijdens en na de uithuisplaatsing. Brede inzet op het gezin (oa persoonlijke problematiek ouders) en creatieve oplossingen die meer passen bij de thuis/gezinssituatie (steun netwerk, logeershuis etc) hebben meer effect op langdurige verbetering van de gezinssituatie van het kind. In totaliteit zou dit minder dure zorg in totaal op moeten leveren op lange termijn. Op dit moment werken wij met onze jeugdhulppartners vanuit een businesscase aanpak, om de om- en afbouw van residentiele hulp te realiseren, zodat oog is voor zowel het inhoudelijke als het financiële effect.

168	Volt	RBOK	Het eerste jaar had als doel om de GRJR uitgaven groei met circa € 1,6 mln te remmen. Is er al bekend of dit gelukt is? Zo nee, wat is er dan gerealiseerd aan groei?	De RBOK wordt op regionaal niveau beoordeeld. Uit de voorlopige jaarstukken van de GRJR (25bb003379) blijkt dat de kosten van regionale jeugdzorg lager liggen dan door de GRJR begroot voor 2024.
169	Volt	Wonen Eerst	Hoeveel extra Wonen Eerst-plekken zijn er in 2024 gerealiseerd of gepland, en welk effect wordt hiervan verwacht op het verkorten van de gemiddelde verblijfsduur in de opvang?	Naast Housing First en Project010, met in 2024 zo'n 100 deelnemers, zijn geen extra plekken Wonen Eerst gerealiseerd. De beoogde startdatum voor de uitbreiding Wonen Eerst is 1 juli 2025.
170	Volt	Wijkteams	Op de Wijkteams is sprake van een voordeel vanwege kostenefficiëntie. Hoe draagt "een moeilijke arbeidsmarkt" (als één van de opgegeven redenen) hier aan bij?	Het gaat hier om verschillende oorzaken die bijdragen aan hetzelfde voordeel. Sommige oorzaken zijn positief zoals kostenefficiëntie door het nieuwe urensysteem, andere oorzaken zijn negatief zoals de moeilijke arbeidsmarkt waardoor sommige vacatures niet snel genoeg worden vervuld.
171	Volt	Eenzaamheid ouderen	Er is een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen. Hoe komt het dat de vaststelling lager uitvalt? En wat zijn hiervan de gevolgen voor de doelgroep en de beleidsdoelen?	Bij het financieren van de inzet van partijen worden afspraken gemaakt over de prestaties/kosten van de activiteiten. Soms blijken de kosten lager uit te vallen of de prestaties zijn niet helemaal gehaald. Dit kunnen redenen zijn om lager vast te stellen. De redenen en gevolgen zijn per subsidie verschillend.

172	Volt	Bedrijfsvoering	Hoe wordt structureel geëvalueerd of de balans tussen vaste medewerkers en externe inhuur kostenefficiënt is? Zijn er scenarioanalyses die de langetermijneffecten van afhankelijkheid van externe inhuur modelleren?	Wanneer de gemeente het werk zelf uitvoert is de verantwoordelijk manager aan zet om zorg te dragen voor een efficiënte en effectieve inzet van capaciteit. Ongeacht de benodigde snelheid van handelen, zal in alle gevallen een doordachte afweging gemaakt moeten worden over de specifieke capaciteitsbehoefte die is ontstaan en over de wijze waarop deze het beste kan worden ingevuld. Bij de te maken afweging spelen de volgende factoren direct een rol: - aard en volume van het werkpakket en duur van de werkzaamheden; - beschikbaarheid van financiële middelen (structureel dan wel tijdelijk); - (ontwikkeling in) functies en rollen; - benodigde kwaliteiten (kennis, competenties, ervaring, vaardigheden) van medewerkers; - beschikbare en passende contractvormen. In de bredere context zijn de actuele concernbrede (personeel) opgaven en prioriteiten en de actuele situatie op de arbeidsmarkt van invloed, zo niet richtinggevend. Binnen deze in- en externe context hanteert de gemeente Rotterdam principes van efficiënte en doelmatige bedrijfsvoering en goed werkgeverschap. Efficiënte en doelmatige bedrijfsvoering is onderdeel van de afweging bij elk capaciteitsvraagstuk: welke capaciteit is nodig voor het vereiste resultaat, tegen zo laag mogelijke kosten? Daar horen ook bedrijfsmatige en professionele (keten)processen en procedures bij (inkoop, in- en doorstroom van personeel, administreren en monitoring en control), die het organiseren van capaciteit gebruiksvriendelijk en inzichtelijk ondersteunen. Zoals door de wethouder ook aangegeven in de brief behorende bij de Raadsmonitor Organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam zoals verzonden aan CIE BOFV 25bb003749 d.d. 21 mei 2025, worden momenteel de kaders externe inhuur herijkt en wordt er een steviger control framework neergezet.
173	Volt	Bedrijfsvoering	Welke criteria bepalen of externe inhuur tijdelijk is of een structurele oplossing wordt? Hoe wordt voorkomen dat tijdelijk ingehuurde krachten een blijvende kostenpost vormen zonder een strategische meerwaarde?	Verwijzing naar antwoord op vraag 172. Daarnaast is dit een structureel onderwerp in de sturingsgesprekken welke per tertiaal besproken wordt met lijnmanagers.

174	Volt	Bedrijfsvoering	Heeft de gemeentelijke organisatie een intern beleid waarin een maximaal percentage van externe inhuur ten opzichte van de totale personeelskosten bepaald is? Welke voorwaarden worden gesteld voor de inzet van inhuur?	De gemeente hanteert vanaf 1 januari 2023 een 10% streefpercentage. Deze is afgesproken naar aanleiding van een motie. Zie afdoening motie 19bb17637 Zeker van een baan bij de gemeente Rotterdam. Het inhuur percentage 2023 was 9,9% en 2024 9,5%. Voor de voorwaarden gesteld voor de inzet van inhuur wordt verwezen naar antwoord 172.
175	Volt	Bedrijfsvoering	Welke rollen of taken worden structureel ingevuld met ingehuurde arbeid?	Structurele invulling van rollen of taken met ingehuurde arbeid is niet het beleid. Soms is langdurige inhuur onvermijdelijk door bijvoorbeeld arbeidsmarktkrapte in bepaalde expertrollen.
176	Volt	Bedrijfsvoering	Wat waren de specifieke uitdagingen bij het behalen van de doelstellingen van GGB? Zijn er structurele aanpassingen nodig in het beleid om dit in de toekomst te verbeteren?	Een specifieke uitdaging bij het behalen van de doelstelling van GGB is het creëren van voldoende passende functies. We merken dat het nodig is om meer inspanning te plegen om tot eenzelfde hoeveelheid geschikte vacatures te kunnen komen. Er zijn nog geen structurele aanpassingen gedaan aan het beleid, omdat we de doelstelling op de Wet Banenafpraak tot nu toe wel behaald hebben. Wel wordt de capaciteit om meer passende vacatures te creëren vanaf het tweede kwartaal 2025 iets opgevoerd. De GGB bestaat van oudsher uit WSW en ambtenaren die meetellen voor de wet banenafpraak. Met de afloop van de WSW hebben we 275fte ambtelijk personeel gereserveerd om aan de doelstelling GGB te voldoen. De doelstelling is 600, deze hebben we niet volledig behaald, maar er tellen nu ook nog meer doelgroepen mee voor de Wet banenafpraak (deze hebben we wel behaald, het quotum is 394). Feit is dat we de GGB/banenafpraak minder hebben ingevuld met ambtelijk personeel, vandaar de onderbesteding in de arbeidskosten. Op dit moment lopen beide definities (GGB en wet banenafpraak) door elkaar, maar binnenkort wordt dit verhelderd.
177	Volt	Duurszaamheidstransitiebudget	Er is €7mln minder onttrokken uit het duurzaamheidstransitiebudget. Hoe komt dit en welke plannen hebben we niet uitgevoerd?	Een aantal projecten heeft in 2024 langer de tijd nodig gehad om op te starten en was er een langere voorbereidingstijd nodig gebleken, waaronder voor het versnellen van emissie loze taxivoertuigen en de voucherregeling flex scans netcongestie. De middelen die in het opstartjaar niet gebruikt worden, worden in de opvolgende uitvoeringsjaren benut, want de opgave en doelstellingen zijn ongewijzigd.
178	Volt	Energietransitie	Er is ongeveer €2,5mln minder onttrokken uit de bestemmingsreserve energietransitie. Welke plannen hebben we niet uitgevoerd	Hier liggen drie projecten aan ten grondslag: a.LED-transitie. De plannen worden volledig uitgevoerd alleen vorig jaar in een iets lager tempo. b.Vaststelling Fieldlab Elektrificatie. Het project is volledig uitgevoerd maar mede door een locatiewijziging zijn de kosten enorm gedrukt ten opzichte van de begroting met een lagere vaststelling tot gevolg. Deze lagere vaststelling maakt onderdeel uit van de vrijval ETB.

			waardoor er minder is onttrokken uit de reserve?	c.Lagere onttrekking subsidies rondom Zero Emissie Stadslogistiek. Hiervan worden de onttrekkingen grotendeels in 2025 alsnog verwacht.
179	Volt	Prostitutiebeleid	Door onderbezetting hebben niet alle activiteiten doorgang kunnen vinden. Blijft het eenmalig uitgekeerde budget beschikbaar? Zijn er beleidsdoelstellingen niet behaald of vertraagd?	De eenmalige middelen uit 2024 zijn niet meer extra beschikbaar voor 2025. Er is dit jaar wel opnieuw subsidie verleend aan het ESSM (expertisecentrum seksualiteit, sekswerk en mensenhandel) om uitvoering te geven aan het prostitutiebeleid, zoals beschreven in de nota 'prostitutie en seksbranche Rotterdam'. Het gaat hierbij om o.a. prostitutie maatschappelijk werk, bezoeken van seksbedrijven, het bemensen van het informatie en dienstencentrum voor sekswerkers Door2Door en jobcoaching in het kader van het uitstapprogramma voor sekswerkers. Zie verder het antwoord op vraag 20.
180	D66	Schuldhelpverlening	Hoe komt het dat er minder intakes zijn voor schuldhelpverlening in 2024?	Het blijft voor veel mensen een drempel die ze over moeten om hulp te vragen bij de gemeente. Er is veel wantrouwen richting de overheid. Gelukkig zien de we laatste maanden in 2025 een stijging. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de promoteams en de deur tot deur acties.
181	D66	Schuldhelpverlening	Wat is naast de mediane schuld de gemiddelde schuld? En wat is de hoogste schuld?	De gemiddelde schuld in 2023 was 34.439 euro en in 2024 is dit gedaald naar 32.202 euro. De hoogste schuld in 2024 was 783.053 euro. Het is niet gelukt deze schuld met een minnelijke schuldregeling te saneren. De hoogste schuld waar dit wel is gelukt was 483.904 euro.
182	D66	Armoede	Welke zaken worden er op armoede terrein wel en welke worden niet geïndexeerd? En hoeveel zou het per onderdeel kosten om dit te indexeren?	Er wordt niet standaard geïndexeerd. In 2024 zijn wel een aantal bedragen van de Individuele Bijzondere Bijstand geïndexeerd (bijvoorbeeld huisinrichting en witgoed). Wanneer we uitgaan van de consumentenprijsindexatie(CPI) van 3,6% van het CBS voor onze financiële voorzieningen voor Rotterdammers met een laag inkomen dan betekent dit voor 2025 een stijging van de uitgaven op totaal niveau van circa 1.5 mln euro. Het is voor nu niet mogelijk om dit per onderdeel uiteen te zetten.
183	D66	Armoede	Hoe is de communicatie gegaan in de Tweede helft van 2024 om het bereik van AOW jeugdtegoed en individuele inkomenstoelag te vergroten?	We hebben hierover extra gecommuniceerd in de lokale media, richting onze samenwerkingspartners in de stad en d.m.v. promoteams in de gebieden/wijken

184	D66	Armoede	Klopt het dat er een onderbesteding is van ruim 13 miljoen op armoedebeleid? Is het geld gereserveerd voor studenten daadwerkelijk uitgegeven?	Antwoord 1: De onderbesteding heeft voor een deel betrekking op armoedebeleid, namelijk € 2,2 mln van de € 13 mln. In 2024 is de onderbesteding op het totaal van het programma ASIS € 13 mln. € 8,4 mln van de afwijking wordt veroorzaakt door de meevaller opvang Oekraïners. Vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne wordt ook een normbedrag (€ 61,-) per gerealiseerde opvangplek per dag vergoed. De werkelijke kosten van deze opvang is in 2024 lager dan deze vergoeding. Antwoord 2: Een deel van het geld dat we vanuit het Rijk hebben ontvangen is door middel van de motie niet schuiven met centen van studenten gereserveerd voor studenten. Op dit moment zijn we in gesprek met onder andere scholen/studenten om te horen waaraan behoefte is.
185	D66	Werk en inkomen	Wat is de oorzaak van de daling in het aantal bijstandsbesluiten dat binnen de wettelijke termijn wordt genomen?"	In de monitor Werk en Inkomen van het derde tertaal van 2024 M2501-5680/25b0003211) is toelichting gegeven op deze norm. Door onder andere de uitdagende arbeidsmarkt is het niet gelukt om op bezetting te blijven. Mede door de stijging in het aantal aanvragen was het aanbod groter dan de capaciteit. Er zijn nu nieuwe medewerkers aangetrokken om de capaciteit te vergroten en te stabiliseren, zodat aanvragen in de aankomende periode sneller afgehandeld worden.
186	D66	Inburgering	Is het juist dat Rotterdam in 2024 de taak had om 286 statushouders te huisvesten, en dat deze statushouders uiterlijk binnen 6 maanden in 2025 permanente woonruimte moesten krijgen?	In 2024 had Gemeente Rotterdam een taakstelling van 1.265 te huisvesten statushouders. Daarnaast moesten in 2024 nog 286 statushouders worden gehuisvest die reeds geteld waren voor de taakstelling van 2023 en die op dat moment op de statushouders-locatie Silja verbleven. Deze 286 statushouders zijn in 2024 allen definitief gehuisvest in Rotterdam.
187	D66	Inburgering	Klopt het dat buiten die 286 alle statushouders een permanente woning hebben gekregen voor wat betreft de taakstelling van 2024?	Nee
188	D66	Inburgering	Voor hoeveel statushouders is een PiP gemaakt? Hoeveel statushouders zijn in 2024 begonnen aan hun inburgering?	In 2024 zijn er 1.294 statushouders inburgeringsplichtig geworden en bij 1.004 statushouders is hun PIP vastgesteld.
189	D66	Taal	Waarom wordt er in 2025 een lager aantal gestarte trajecten basisvaardigheden geraamd? (Van 9345 naar 6150)	Er is bij de start van de collegeperiode een doelstelling opgenomen van 6.150 gestarte trajecten voor het jaar 2025. De doelstelling voor 2024 was 6.350 met een uiteindelijk resultaat van 9.345 gestarte trajecten.
190	D66	Mobiliteit	Waarom is het niet gelukt om 10 verkeersonveilige locaties te verbeteren, terwijl in 2024 en	Vanwege de nieuwe multi-criteria werkwijze van de target en de benodigde planvoorbereidingstijd ligt het zwaartepunt van de uitvoering van de targetlocaties in de jaren 2025 en 2026. Naar verwachting worden de 30 targetlocaties eind 2026 gehaald. Eind

			2025 ook de achterstand van 2023 moet worden ingehaald?	van deze collegeperiode zullen wel 30 locaties verkeersveiliger zijn gemaakt, maar deze voldoen niet allemaal aan de definities van de collegegetarget. Zo zijn in 2023 en 2024 ook 15 andere verkeersonveilige locaties (blackspots) aangepakt, waarmee het totaal aangepakte locaties in 2023 en 2024 op 6+15=21 komt.
191	D66	Mobiliteit	Wat wordt er gedaan om de bezettingsgraad van gemeentelijke garages te verhogen danwel her te bestemmen?	In 2024 zijn de volgende maatregelen opgepakt/uitgevoerd: - optimaliseren bedrijfsprofielen op Google Maps ten behoeve van vindbaarheid stadsgarages (en P+R) - optimaliseren van de landingspagina's stadsgarages op rotterdam.nl ten behoeve van betere online vindbaarheid - optimaliseren locatiemarketing door plaatsing van de stadsgarages op navigatieplatforms zoals Tom Tom en Waze - uitbreiding mogelijkheid online reserveren met parkeergarage Veranda (omgeving De Kuip, Pathe, restaurants, winkels e.d.) - video-animatie met uitleg online reserveren parkeerplaats stadsgarages - promotie stadsgarages en P+R d.m.v. social deal-acties (dagkaarten) - intensivering samenwerking met grote publiekstrekkers, zoals Pathe, De Doelen, musea, hotels e.d. - plaatsing extra lichtmastverwijzingen rondom stadsgarages conform nieuwe huisstijl - P+R-campagne SUP+R makkelijk parkeren! specifiek ter stimulering van P+R-gebruik
192	D66	Veiligheid	Wat is de verklaring achter de stijging van het aantal straatroven in 2024 ten opzichte van 2023?	Het aantal straatroven in Rotterdam is in 2024 toegenomen ten opzichte van 2023. Deze stijging past binnen een landelijke trend waarbij vooral straatroven onder jeugdigen toenemen. Het betreft een deel jeugd(groepen) dat elkaar berooft, waarbij het dan ook gaat om intimideren of afpersen. Een deel betreft 'klassieke straatroof' met willekeurige (jonge) slachtoffers. Over de langere termijn en in vergelijking met 2019 (pré-corona) zijn alle drie de HIC-delicten (overvallen, straatroven en woninginbraken) sterk gedaald. Hoewel het goed is de cijfers in dit meerjarenperspectief te plaatsen, is elk HIC-delict er één te veel. Reden om de aandacht voor dit fenomeen niet te laten verslappen. Deze toelichting/verklaring is ook opgenomen in de HIC-jaarrapportage 2024 (24bb008906).
193	D66	Veiligheid	Wat is de inhoud van de 1-meting die na afloop van de publiekscampagne "denormaliseren drugsgebruik" is gedaan?	Het rapport van de 1-meting is op 16 januari 2025 gepubliceerd (25bb000254). De 1-meting geeft een beeld van hoe Rotterdammers naar de campagne kijken. Circa 700 Rotterdammers (verschillende leeftijdscategorieën en uit verschillende postcodegebieden) zijn n.a.v. de campagne bevraagd. De resultaten zijn in dit rapport verwerkt. De conclusie is dat de campagne bijdraagt aan de bewustwording, het gesprek en dat het een deel van de recreatieve gebruikers aan het denken zet.

194	D66	Veiligheid	Wat zijn de cijfers voor dubbelparkeren voor 2024?	Handhavers hebben in 2024 in totaal 163 boetes uitgeschreven en 31 waarschuwingen uitgedeeld voor dubbelparkeren.
195	D66	Veiligheid	Hoe vaak hebben BOA's sinds de zomer van 2024 gehandhaafd op geluidsoverlast?	Vanaf de zomer (peildatum 01-07-2024) zijn er vier verkeersacties geweest en zijn er tijdens de acties en in het reguliere werk zijn bij elkaar 39 boetes opgelegd voor onnodig geluidsoverlast.
196	D66	Onderwijs	Het aantal "Schil om de School"-interventies is met 117 ruim boven de doelstelling. Is deze groei structureel geborgd in de begroting, of grotendeels afhankelijk van incidentele middelen?	Het aantal scholen dat gebruikmaakt van interventies binnen de "Schil om de School" bedraagt momenteel 117 en ligt daarmee ruim boven de oorspronkelijke doelstelling. De financiering van deze interventies is structureel geborgd binnen de meerjarenbegroting en is dus niet afhankelijk van incidentele middelen. Binnen de begroting is bovendien ruimte gereserveerd om verdere groei van het aantal interventies binnen de 'schil' mogelijk te maken. Op deze manier waarborgen we duurzame ondersteuning van scholen en een structurele inbedding van deze aanpak. Uiteraard geldt dat de continuïteit van de 'schil' mede afhankelijk is van de keuzes van een nieuw college.
197	D66	Onderwijs	In hoeverre zijn er in het kader van kansengelijkheid cijfers beschikbaar over de doorstroom van mbo-studenten naar werk of vervolgonderwijs binnen Rotterdam?	De meest recente cijfers die we hierover beschikbaar hebben, zijn afkomstig van onderzoeksinstituut Risbo. In het bijgevoegde bijlage vraag 197 vindt u een overzicht van: • De doorstroom van mbo-gediplomeerden naar vervolgonderwijs • De doorstroom van mbo-gediplomeerden naar werk (waarbij het gaat om banen van meer dan 12 uur per week) Deze gegevens bieden inzicht in hoe mbo-studenten zich positioneren op de arbeidsmarkt of binnen het vervolgonderwijs in Rotterdam.

198	D66	Cultuur	Hoe ontwikkelt de cultuurdeelname zich per wijk, en hoe verhoudt dit zich tot het aantal culturele interventies of gesubsidieerde instellingen per gebied?	• De cultuurdeelname per wijk is het best te volgen via het wijkprofiel Rotterdam. Over het algemeen zien we een geleidelijke stijging in het percentage bewoners dat deelneemt aan culturele activiteiten. In sommige wijken is deze groei sterker dan in andere. Dit hangt samen met het aantal culturele interventies en het aantal gesubsidieerde instellingen. • Een goed voorbeeld hiervan zijn de gebieden op Zuid. Vanuit onder andere NPRZ is het aantal culturele interventies de afgelopen jaren toegenomen. Bovendien zijn in het cultuurplan 2021-2024 meer instellingen op Zuid gesubsidieerd (van 14 naar 21). Dit is duidelijk terug te zien in de cijfers, zowel in de deelname aan lokale culturele activiteiten als in de algemene cultuurdeelname. Zie bijlage 198 • Daarnaast kijken we met het Culturele Doelgroepenmodel niet alleen naar wie de Cultuurplaninstellingen bezoeken, maar ook hoeveel bewoners uit verschillende wijken dat doen. We vergelijken dit met het aantal huishoudens in die wijken, om te zien hoe een wijk scoort op cultuurdeelname. Over het algemeen blijkt dat deelname in wijken waarin cultuurplaninstellingen zitten over het algemeen hoger is dan in andere wijken.
199	D66	Cultuur	Hoeveel procent van de cultuursubsidies is in 2024 besteed aan wijkgerichte initiatieven buiten het centrum, en hoe verhoudt dit zich tot eerdere jaren?	Het totale subsidiebudget 2024 bedroeg € 130.273.000. Dit is exclusief het budget voor de Bibliotheek, mediaregeling en eenmalige uitgaven. Van dit totale subsidiebudget kan minimaal 5,1% oftewel € 6,7 mln. rechtstreeks worden toegerekend aan wijkgerichte initiatieven (bijvoorbeeld initiatieven in het kader van de Lokale Culturele Programmering). In de jaren 2021, 2022 en 2023 lag dit percentage rond de 4%. Het subsidiebudget voor het Cultuurplan, de RCB en BKV bedroeg in 2024 € 107.700.000. In de eerdergenoemde 5,1% zijn de kosten van de wijkactiviteiten van cultuurplan- en RCB - instellingen niet meegenomen omdat deze kosten niet apart worden bijgehouden. Het percentage subsidiemiddelen dat wordt besteed aan wijkgerichte activiteiten ligt dus feitelijk boven de eerdergenoemde 5,1% aangezien ook cultuurplaninstellingen wijkgerichte initiatieven kennen. Helaas zijn er geen cijfers bekend over welk percentage van de subsidie door de cultuurplaninstellingen voor wijkgerichte initiatieven buiten het centrum wordt ingezet.
200	D66	Financien	Wat is de verklaring voor de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde uitgaven binnen de programma's in 2024?	Zie hiervoor de financiële toelichting per programma.

201	D66	Financien	Volgens de jaarstukken bedroegen de uitgaven voor Dienstverlening in 2024 €80,4 mio, terwijl de begroting €74,8 mio was?	De oorspronkelijke begroting 2024 voor programma Dienstverlening betrof € 80,4 mln. De realisatie is met € 77,8 mln circa € 1,8 mln lager uitgekomen dan de bijgestelde begroting. Dit komt voornamelijk doordat het wijkbudget van de wijkraden niet volledig is besteed (€ 1,2 mln lagere uitgaven voor representatie- en communicatiemiddelen en voor € 467.000 minder bewonersinitiatieven).
202	D66	Financien	Hoe zijn de financiële kengetallen, zoals solvabiliteitsratio en netto schuldquote, in 2024 geëvolueerd ten opzichte van voorgaande jaren?	Zie hiertoe de tabel bij de Voortgang (p 3 van de website) onder Totaalbeeld. Voor de vergelijking met voorgaande twee jaren, zie paragraaf Financiële Kengetallen (p 196 van de website). De financiële positie van Rotterdam is gezond.
203	D66	Financien	Hoe zijn de bevindingen uit het eindrapport van de Financial Audit over 2024 opgevolgd of wordt opgevolgd binnen de gemeentelijke organisatie (=continue leren en verbeteren)?	De opvolging van de adviezen van FA uit het eindrapport 2024 worden door FA getoetst tijdens de controle 2025. Dit kan zowel bij de start van de controle, tijdens de interim - of de eindejaarscontrole. Wanneer de adviezen niet zijn opgevolgd en FA dit nog steeds als een relevante bevinding / risico ziet komt dit terug in de interim rapportage (planning november 2025) of het eindrapport (april 2026) van FA over de controle 2025.
204	D66	Organisatie	Welke maatregelen zijn genomen om de personeelskosten binnen de gemeentelijke organisatie te beheersen, en wat zijn de resultaten hiervan in 2024? (De jaarstukken vermelden dat de overheadkosten in 2024 €453,2 mln bedroegen, een stijging ten opzichte van voorgaande jaren)	Onderdeel van de voorjaarsnota 2023 was een bezuiniging van in totaal €150 miljoen op de organisatie over de komende jaren (Kiezen voor Rotterdam). Stoppen met groeien, meer flexibel en efficiënter werken was het doel waarnaar de organisatie op weg ging met ingang van 2024. Daardoor geven we uiteindelijk structureel minder aan de organisatie uit en halen we druk van de gemeentelijke begroting. In 2024 is een aantal incidentele maatregelen genomen voor 20.7mln (niet enkel personeelskosten) o.a. gerichte inzet van vacaturemanagement (bepalen of en wanneer een vacature wordt opengesteld); incidenteel minder trainees aannemen; versobering van vergaderingen, lunches buiten werkplek, representatie, teambuilding en overige indirecte kosten. Verder zijn o.a. investeringen in huisvesting en ICT getemporeerd. Voor 2025 ev, zijn op specifieke plekken in de organisatie formatiebesparingen in de begroting opgenomen. De realisatie van deze besparingen worden 2x per jaar gemonitord met een Organisatiemonitor die ook aan de raad wordt verstrekt (Raadsmonitor Organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam bij jaarrekening en begroting). Verder heeft de organisatie een beleidskader Sturen op Omvang vastgesteld dat behulpzaam is bij de sturing op arbeidskosten omdat het richting geeft aan wat wel en niet kan bij het inrichten van (nieuwe) formatie en bij het sturen dat formatie en bezetting met elkaar in evenwicht komen en blijven.. Een Concerntafel Sturen op Omvang is ingericht om deze kaders namens de concerndirectie te bewaken

205	D66	Dienstverlening	Wat zijn de resultaten van de digitaliseringsinitiatieven die in 2024 zijn uitgevoerd om de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren? De jaarstukken beschrijven diverse projecten gericht op digitale dienstverlening, waaronder de ontwikkeling van een nieuw klantportaal	> In 2024 heeft Rotterdam gewerkt aan een nieuw klantportaal, omdat de techniek achter MijnLoket ongeschikt is voor verdere doorontwikkeling. Besloten is om het nieuwe MijnLoket op andere techniek te bouwen. > Via MijnLoket zijn nu het subsidieportaal en het portaal van Werk en Inkomen beschikbaar gemaakt. > Rotterdam heeft het aantal gemeentelijke apps teruggebracht naar twaalf; apps zonder duidelijke functie zijn gestopt. Bijna alle apps hebben nu een toegankelijkheidsverklaring. > De pilot 'Digitaal Machtigen' is afgerond: bewindvoerders kunnen nu digitaal bijstand aanvragen via landelijke registers. > Het zaakstelsel is vernieuwd met losse onderdelen (Common Ground), waarbij direct verbeteringen voor Rotterdammers zijn doorgevoerd. > De voorbereiding op de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is gestart.
206	D66	Dienstverlening	Hoe heeft de gemeente in 2024 de toegankelijkheid van digitale diensten voor alle inwoners gewaarborgd, met name voor kwetsbare groepen? In de jaarstukken wordt aandacht besteed aan inclusieve dienstverlening en het bieden van ondersteuning aan inwoners die moeite hebben met digitale middelen.	In 2024 hebben we, met onder andere inzet van ons eigen User-Experience (UX)-Lab, onze digitale dienstverlening toegankelijker gemaakt voor alle Rotterdammers, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. We hebben alle websites en apps opnieuw getoetst aan de toegankelijkheidseisen en waar nodig aangepast, bijvoorbeeld geschikt gemaakt voor gebruik van voorleessoftware. Digitale diensten zijn getest met hulp van MEE, Stichting Lezen & Schrijven en taalaanbieders. Op basis van hun feedback hebben we onder meer livechat toegevoegd en de mogelijkheid om een gebarentolk in te schakelen bij de digitale balie. In de wijkhubs bieden we hulp aan mensen die digitaal vastlopen. Ook zijn via Bibliotheek Rotterdam cursussen gegeven en helpen de Informatiepunten Digitale Overheid bij bijvoorbeeld DigiD of aanvragen. Signalen die daar binnenkomen gebruiken we om onze dienstverlening te verbeteren. Al onze digitale producten zijn gemaakt volgens het Rotterdams Design System, zodat ze herkenbaar, gebruiksvriendelijk en toegankelijk zijn. En elke digitale dienst is ook beschikbaar via telefoon, balie, de Vliegende Brigade of rotterdam.nl/regelhulp.
207	D66	Zorg & Welzijn	Welke fouten en onzekerheden zijn vastgesteld in het sociaal domein, met name binnen de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR), en hoe zijn deze gekwantificeerd?	Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de getrouwheidsfout (€ 9,084 mln) en onzekerheid (€ 9,673 mln) op bladzijde 22 van het Eindrapport 2024 Financial Audit.

208	D66	Zorg & Welzijn	Welke maatregelen uit de Bestuursopdracht Zorg (BOZ) zijn in 2024 uitgevoerd en wat zijn de effecten?	In de jaarrekening is er een apart kopje opgenomen (Bestuursopdrachten in de Zorgdomein) waarin de voortgang van de maatregelen en financiële effecten van de maatregelen opgenomen zijn. In totaal zijn er 36 maatregelen gepresenteerd. Eind 2024 waren er hiervan 32 ingevoerd. De volgende maatregelen hebben vertraging opgelopen en worden in de loop van 2025 ingevoerd: De Jeugdmaatregel 'Actief zorgen dat jeugdigen naar Wet langdurige zorg doorstromen als zij daar thuishoren', de Wmo-maatregel 'Inzet van reablement bij ouderen - ergotherapeut en beweegprogramma's', de Wmo-maatregel 'Zorgaanbieders kijken bij huidige cliënten welke huishoudelijke ondersteuning niet meer nodig is' en de Wmo-maatregel 'Virtuele deelbudgetten'.
209	D66	Zorg & Welzijn	Wat zijn de meetbare uitkomsten van het doorgeleiden van lichte hulpvragen naar het wijknetwerk in 2024?	We zien binnen de Wmo een daling in korte en lichte indicaties. Daarnaast zien we binnen Wmo een stijging in het aantal doorgeleiden van huisartsen via Welzijn op Recept.
210	D66	Zorg & Welzijn	Hoe is het tekort van €128 miljoen aan zorguitgaven in 2024 ontstaan, en wat zijn de beheersmaatregelen?	Deze vraag hebben we niet kunnen beantwoorden, omdat we dit bedrag niet herkennen.
211	D66	Zorg & Welzijn	Welke rijksbijdragen zijn ontvangen in 2024 en hoe zijn deze zorgspecifiek besteed?	Enkel bij de mei- en septembercirculaire stuurt het Rijk een rekenmodel mee dat een globaal totaaloverzicht geeft van de gemeentefondsuitkering per cluster. Middelen die ontvangen worden vanuit het gemeentefonds zijn bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording over plaats naar het Rijk. Gemeenten kunnen hier een eigen afweging in maken zolang zij de hen wettelijk opgedragen taken betalen met het geld dat zij uit het gemeentefonds ontvangen. Het totaalbedrag (algemene uitkering, decentralisatie- en integratie-uitkering) in de septembercirculaire 2024 voor de clusters 'sociale basisvoorzieningen', 'individuele voorzieningen Wmo' en 'individuele voorzieningen Jeugd' betrof in totaal € 1,06 mld. Daarnaast worden bij circulaires soms aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Deze zogeheten taakmutaties worden telkens inhoudelijk toegelicht in de reguliere P&C-producten. Ook voor deze taakmutaties geldt dat de middelen die ontvangen worden bestedingsvrij zijn en er vindt geen verantwoording over plaats naar het Rijk.

212	D66	Zorg & Welzijn	Wat is de ontwikkeling van het aantal Wmo-cliënten in 2024 ten opzichte van 2022 en 2023?	Hiervoor wordt verwezen naar de indicator <i>Aantal cliënten met een maatwerkvoorziening/arrangement Wmo (BBV indicator)</i> op bladzijde 176 van de websiteversie van de jaarrekening: - 2022: 84 cliënten per 1.000 inwoners - 2023: 83 cliënten per 1.000 inwoners - 2024: 84 cliënten per 1.000 inwoners* <i>* Dit cijfer wijkt af van hetgeen in de jaarrekening 2024 vermeld staat (78 cliënten per 1.000 inwoners). Op het moment van aanleveren van de cijfers voor de jaarrekening 2024 was alleen het cijfer voor het 1e halfjaar 2024 bekend.</i>
213	D66	Zorg & Welzijn	Wat zijn de resultaten van de 50 maatregelen uit de Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing Jeugd?	Over de voortgang van de RBOK wordt via de bestuursrapportages van de GRJR gerapporteerd.
214	D66	Zorg & Welzijn	Wat zijn de effecten van de pilot Bestaanszekerheid in Bloemhof en Schiebroek?	De aanpak bestaanszekerheid zorgt voor betere samenwerking tussen partijen in de wijk om te kijken wat er anders ingezet kan worden dan zorg. Hierdoor ontvangen inwoners betere passende ondersteuning op het gebied van activering, schulden en wonen. Daarbij kijken we ook waar (informele) partijen in de wijk een rol kunnen spelen. Doordat partijen elkaar sneller weten te vinden komen inwoners met problemen vroegtijdig in beeld. Ook door de inzet van sleutelfiguren en laagdrempelige inlooppunten in de wijk kunnen inwoners in een vroeg stadium terecht met hun hulpvraag. De aanpak levert hierdoor een besparing van zorgkosten op door in te zetten op andere oplossingen dan formele zorg. Vanuit de casuïstiektafel zien we een daling van de zorgconsumptie op jeugd en wmo.
215	D66	Zorg & Welzijn	Hoe functioneert de wijkgerichte aanpak met 'de verbinder' in 2024?	De tijdelijke verbinder ondersteunt de wijkmanager en de wijknetwerker in hun werkzaamheden voor de aanpak bestaanszekerheid wat veel inzet vraagt. De tijdelijke verbinder bouwt aan een sterk netwerk in de wijk door de formele en informele partijen aan elkaar te verbinden. De tijdelijke verbinder voert ook acties uit om de samenredzaamheid in de wijk te vergroten en geeft uitvoering aan de casuïstiektafel en infoplein.
216	D66	Zorg & Welzijn	Welke indicatoren zijn gebruikt voor monitoring van zorgmaatregelen en wat zijn de uitkomsten?	In de jaarrekening is er een apart kopje opgenomen (Bestuursopdrachten in de Zorgdomein) waarin de voortgang van de maatregelen en financiële effecten van de maatregelen opgenomen zijn. De inschatting is dat de maatregelen in 2024 minder hebben opgeleverd (€ 27,5 mln) dan benodigd voor de gehele invulling van de financiële reeks (€ 33 mln).

217	D66	Zorg & Welzijn	Welke beleidsaanpassingen zijn in 2024 doorgevoerd als gevolg van datagedreven werken in de zorg?	In het integrale plan Passende Zorg voor heel de stad (maart 2024) is prioriteit gegeven aan datagedreven werken. De reeds ingevoerde maatregelen (die te kwantificeren zijn) zijn vertaald naar een dashboard. Zo kan er zicht gehouden worden op de voortgang en toepassing van maatregelen en desgewenst bijgestuurd worden. In februari 2024 zijn aan het dashboard de gerealiseerde financiële effecten van de maatregelen toegevoegd. Dit is deels nog in ontwikkeling (zie ook de bijlage BOZ bij de monitor ZWW). Daarnaast zijn we bezig met de (door)ontwikkeling van interne dashboards met sturingsinformatie vanuit diverse invalshoeken. Zo zijn er al dashboards ter ondersteuning van contractmanagement en stedelijke ketens.
-----	-----	----------------	---	--

218	D66	Sport	Welke afwijkingen zijn er in 2024 tussen begroting en realisatie van het sportbudget, en wat zijn de oorzaken?	De afwijking tussen realisatie 2024 en begroting 2024 zijn toegelicht op pagina 131 in de (digitale) jaarrekening. Het saldo van het programma Sport en recreatie bedraagt € 1,7 mln voordelig. De belangrijkste oorzaken zijn: 1. Personeel De onderbesteding op personeelslasten is het gevolg van het voorsorteren op de besparingen van Kiezen voor Rotterdam, en doordat niet alle vacatures zijn ingevuld. De onderbesteding bedraagt € 448.000. 2. Bijdragen Rijk en medeoverheden De brede regeling combinatiefunctie en lokaal sportakkoord maken deel uit van de Brede SPUK-regeling. Voor deze onderdelen is er een onderbesteding van € 585.000, die onder andere te verklaren is door laat toegekende indexering in november 2024. 3. Lekker Fit In 2024 is de oude subsidieregeling Rotterdam Lekker Fit! gestopt en is overgegaan naar een nieuwe aanpak voor kinderen met overgewicht 010 Fit'R. Hierdoor zijn in 2024 uit andere middelen aanvullende activiteiten georganiseerd passend binnen de doelstellingen van Fit'R waaronder project Beweegbrug en project Blik op Bewegen. 4. Recreatieoord Hoek van Holland Het college heeft op 21 mei 2024 het besluit genomen om het recreatieoord Hoek van Holland in erfpacht uit te geven aan de Coöperatieve Vereniging ONS Recreatieoord B.A. (CV ONS). De raad heeft deze transactie in haar besluit van 20 juni 2024 bevestigd. Met dit besluit zijn er in 2024 € 1,9 mln aan huurbaten weggefallen en tevens € 1,2 mln minder lasten gerealiseerd ten opzichte van begroot. Het resultaat is het gevolg van de definitieve verrekening met Stichting ONS, welke pas heeft plaats gevonden na de Tweede herziening. Het verkoopresultaat van het recreatieoord is bij het begrotingsprogramma Bestaande Stad gerealiseerd. 5. Sportaccommodatie Door minder aanvragen op de 1/3 investeringssubsidie is er een onderbesteding van €439.000. De resterende onderbesteding is het gevolg van kleine afwijkingen in projecten door vertraging of minder lasten dan begroot. Hierdoor is er ook minder onttrokken aan de reserve. 6. Diverse afwijkingen Op diverse budgetten zijn kleine afwijkingen. Deze leiden per saldo tot € 349.000 hogere lasten.
-----	-----	-------	--	--

219	D66	Sport	Welke projecten zijn gefinancierd met de €500.000 extra investering in sportprogrammering?	Op basis van het jaarverslag is het niet duidelijk welke investering hiermee bedoeld wordt.
220	D66	Sport	Wat is de staat van onderhoud/vernieuwing van sportaccommodaties in 2024 per gebied of wijk?	Voor alle gemeentelijke binnensportaccommodaties (zwembaden, sporthallen gymzalen) geldt dat de staat van onderhoud minimaal op het gemiddelde van conditieniveau 3 zit. Het Sportbedrijf stuurt hierop via meerjarenonderhoudsplannen per object. Voor sportvelden geldt velden op orde worden gehouden door planmatig onderhoud en door periodieke vervanging (middelen vastgelegd in de MJOP's). Voor sportaccommodaties die aan vervanging of vernieuwing toe zijn worden middelen ingezet vanuit het IHP Sport en voor gymzalen uit IHP gymzalen. Zie voor een overzicht het IHP Sport 2024-2034 dat op 30 januari 2025 door uw raad is vastgesteld.
221	D66	Sport	Hoeveel accommodaties zijn in 2024 aangepast voor doelgroepen als ouderen, jeugd of mensen met een beperking?	Voor alle sportaccommodaties die worden vernieuwd in het kader van het IHP, geldt dat hierbij alle eisen voor toegankelijkheid worden meegenomen. Daarnaast heeft het Sportbedrijf in 2024 van 6 sportaccommodaties de toegankelijkheid voor sporters met een beperking geoptimaliseerd naar "niveau Goud". In 2024 is ook een start gemaakt met investeringen in 10 andere sportaccommodaties om de toegankelijkheid van sporters met een beperking te optimaliseren. Deze aanpassingen worden in 2025 gerealiseerd. Deze sportaccommodaties maken geen deel uit van het IHP. Met deze aanpassingen voor de toegankelijkheid voor sporters met een beperking, zijn deze accommodaties geschikt voor alle leeftijdsgroepen met en zonder een beperking, ook voor jeugd en ouderen.
222	D66	Sport	Wat is de trend in sportdeelname in 2024 in vergelijking met voorgaande jaren?	In 2024 was de wekelijkse sportdeelname 66%, in het sportseizoen 2022-2023 was dit 63%.
223	D66	Sport	Welke gerichte initiatieven zijn in 2024 ondernomen voor kwetsbare doelgroepen in de sport, en met welk effect?	• Een living lab om meer mensen met een verstandelijke beperking te stimuleren om te gaan sporten en bewegen. Het living lab bestaat uit diverse experimenten met partners uit het veld. De eerste 5 experimenten zijn gestart in 2024 en lopen tot en met 2026. In deze periode worden de experimenten bijgesteld of gestopt naar aanleiding van tussentijdse resultaten. • Mensen met een beperking toeleiden naar sport via oa de toeleiding vanuit SportMEE. SportMEE heeft totaal 979 Rotterdammers ondersteund (790 Rotterdammers met een beperking en 189 Rotterdammers met een chronische aandoening). • Via Uniek Sporten en het bijbehorende Servicepunt van SportMEE zijn jaarlijks Rotterdammers en netwerkpartners geïnformeerd over inclusief sporten voor mensen met een beperking. Het platform Uniek Sporten is door 1935 Rotterdamse bezoekers

				geraadpleegd. Het servicepunt Uniek SportMEE heeft 1431 Rotterdammers en netwerkpartners bereikt. • 50 zorg,- en welzijnsprofessionals hebben Rotterdammers via Beweegcoach toegeleid naar passend sport- en beweegaanbod (samenwerking met PGW&Z). • Er is extra laagdrempelig sport en beweegaanbod georganiseerd; 25 beweegplusactiviteiten bij verenigingen en inzet vanuit sportregie per wijk om passend aanbod te creëren voor verschillende kwetsbare doelgroepen die achterblijven in sport en bewegen (50 groepsgerichte laagdrempelige sport specifieke of laagdrempelig beweegaanbod). • Mensen die deelnemen aan de ketenaanpak valpreventie toeleiden naar sport en bewegen. o Vanaf eind januari 2024 wordt door Sportbedrijf Rotterdam gekeken of het huidige beweegaanbod voor 65+ers om 65+ers naar toe te leiden vanuit de Val Niet Trainingen aansluit bij de deelnemers van de trainingen en of er voldoende beweegaanbod is. Naar aanleiding hiervan zijn in 2024 11 bestaande beweeg- en sportactiviteiten passend gemaakt en werden 56 nieuwe activiteiten opgezet vanuit de behoefte van de deelnemers aan de Val Niet Trainingen. o Vanaf de start in juni 2024 namen 442 deelnemers aan een Val Niet Training deel aan een clinic of proefles, waardoor zij actief ervaring hebben opgedaan bij passende beweegaanbieders. (Samenwerking met PGW&Z). • 117 statushouders toeleiden naar sport en bewegen. • Naar aanleiding van de motie Zwemvouchers voor Ouderen zijn in september 2024 in 7 verschillende zwembaden nieuwe zwemlessen voor ouderen opgestart. Er zijn in 2024 zo'n 130 deelnemers gestart; dit aantal blijft groeien in 2025 naar gelang er meer mensen het lesprogramma afronden, hun A-diploma behalen en er daardoor nieuwe deelnemers instromen. De zwemlessen zijn gericht op ouderen met een laag inkomen en worden behalve een kleine eigen bijdrage van de deelnemers grotendeels bekostigd door de gemeente.
224	D66	Sport	Hoe is de samenwerking met sportverenigingen verlopen en welke projecten zijn gezamenlijk uitgevoerd?	Samenwerking met sportverenigingen vindt met name plaats via Rotterdam Sportsupport. In 2024 hebben zij met 302 sportverenigingen contact gehouden, waarbij er 723 hulpvragen zijn beantwoord en 189 adviestrajecten zijn verzorgd. Voorbeelden van projecten die gezamenlijk met sportverenigingen zijn uitgevoerd zijn; voorbereidingen op de pilot weekendvoetbal (tbv vergroten speelcapaciteit op de club), aanjaagbudget duurzaamheid (voor interventies vanuit clubs gericht op duurzaamheid).

225	D66	Sport	Welke structurele ondersteuning is er in 2024 geboden aan sportverenigingen?	Ondersteuning aan sportverenigingen vindt plaats via Rotterdam Sportsupport. Sportsupport spant zich met name in voor vitale, veilige en toekomstbestendige sportverenigingen in de stad. Dit gebeurt via de verenigingsconsulenten die hulpvragen vanuit clubs beantwoorden en adviestrajecten verzorgen over uiteenlopende thema's, zoals accommodatie, financiën, juridisch, leden, maatschappelijk ondernemen, organisatie, trainers, veilig sportklimaat en vrijwilligers.
226	D66	Sport	Wat zeggen prestatie-indicatoren over de effectiviteit van sportbeleid in 2024?	De prestatie indicatoren geven aan wat bijdraagt aan het verhogen van de sportdeelname. Het sportbeleid is gericht op Rotterdammers aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden. De sportdeelname-index (collegetarget) fungeert als indicator voor de effectiviteit van het gevoerde sportbeleid. De collegetarget behelst de toename van de sportdeelname naar 68% in 2026. In 2024 was de sportdeelname 66%. Een toename van de sportdeelname is niet 1 op 1 te herleiden naar de prestatie indicatoren en daarmee het gevoerde beleid. Natuurlijk zijn er ook externe factoren die meespelen zoals de economische situatie of een pandemie zoals enkele jaren terug of andere maatschappelijke invloeden.
227	D66	Sport	Welke lessen zijn getrokken uit evaluaties van sportevenementen en -activiteiten in 2024?	Sportevenementen hebben impact op de stad en op de Rotterdammer. In 2024 is een onderzoek gepubliceerd over de impact van alle sportevenementen in de voorafgaande dertien jaar. Dit liet onder meer zien dat iedere euro subsidie het vijfvoudige oplevert in de Rotterdamse economie. Daartoe worden onder andere side-events georganiseerd. In 2024 zijn 47 side-events georganiseerd rond diverse topsportevenementen.
229	CDA	Klimaat	Wordt er gebruik gemaakt van scenario-analyse of stresstesten in het doorrekenen van lange termijn klimaatdoelen? Zo ja, op welke data zijn deze gebaseerd?	Jaarlijks berekent de DCMR het CO2 reductie-effect van alle maatregelen van het Klimaatactieplan Rotterdam (25bb003001). Bij het berekenen van het effect van een maatregel worden in sommige gevallen scenario's afgewogen om de bandbreedte van het effect te bepalen. In de jaarlijkse CO2-monitor (24bb006243), die ook door de DCMR wordt opgesteld, wordt rekening gehouden met trends en ontwikkelingen om de verwachtingen van het aankomende jaar te vast te stellen. We rapporteren niet op verschillende scenario's op de lange termijn.
230	CDA	Klimaat	Wat zijn de criteria voor het toekennen van middelen vanuit het DTB aan projecten? Is er een	Projectvoorstellen die aanspraak willen maken op middelen uit het Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) zijn aan het afwegingskader getoetst welke zijn vastgesteld in de raad van november 2022 (22bb006527). Het afwegingskader is opgedeeld in drie onderdelen: basiscriteria, inhoudelijke criteria en organisatorische

			gestandaardiseerde beoordelingssystematiek ?	criteria. De basiscriteria (bijdrage aan CO2-reductie) kunnen worden gezien als drempelwaarden om een aanvraag in te kunnen dienen bij het DTB.
231	CDA	Klimaat	Op basis waarvan wordt bepaald welke innovaties in aanmerking komen voor financiering via ETF of DTB?	Voor het DTB zie tevens de beantwoording op vraag 230. Bijdrage aan stimuleren innovatie in de energietransitie is een van de inhoudelijke criteria uit het afwegingskader. Voor het ETF-R wordt bepaald welke innovatieve start-ups en scale-ups in aanmerking voor een lening of participatie komen middels de Investeringsstrategie, die bij de oprichting van het fonds is vastgesteld door de Raad in oktober 2020 (20bb9218). Per investering wordt door de fondsbeheerder (InnovationQuarter) en Investeringscommissie getoetst of het bedrijf voldoet aan de Investeringsstrategie, waarin eisen staan t.a.v. o.a. de Technical Readiness Level, type duurzaamheidsimpact en gebrek aan alternatieve middelen van een innovatief bedrijf.
232	CDA	Klimaat	Hoe worden netcongestieproblemen meegenomen in de besluitvorming rondom verduurzamingsprojecten, zoals bij de voucherregeling flex scans?	Zoals de Netcongestiescan laat zien, worden veel gemeentelijke plannen en ambities geraakt door netcongestie. Voor alle projecten, waaronder verduurzamingsprojecten, geldt dat we netcongestie mee moeten nemen in de besluitvorming als belangrijke randvoorwaarde. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld verduurzaming van ons eigen vastgoed of eigen wagenpark als deze i.v.m. netcongestie niet zonder meer aan aansluiting kunnen krijgen. Per project kijken we naar de impact van netcongestie en hoe we met bijvoorbeeld slimme oplossingen het project zo min mogelijk kunnen laten vertragen.
233	CDA	Klimaat	Hoe wordt circulariteit technisch gemeten binnen gemeentelijke projecten (bijv. via LCA – Life Cycle Assessment of circulariteitsindicatoren)?	Monitoring van de circulaire economie is nog grotendeels onontgonnen terrein en daarmee nog volop in beweging (zie ook de afdoeningsvoorstellen 24bb000928 en 24bb005818). Er is nog geen standaard meetmethode die structureel gebruikt wordt, maar we testen een aantal manieren om de circulariteit (het eigen grondstoffengebruik en klimaat/CO2impact) van gemeentelijke projecten inzichtelijk te krijgen. Enkele voorbeelden: - Voor gemeentelijk vastgoed is onderzoek gedaan naar nieuwe afschrijfmethodeken. Uit dit onderzoek bleken 'losmaakbaarheid' en 'toekomstwaarde' haalbare criteria om toe te passen. Ook wordt bij (pilot)projecten van gemeentelijk vastgoed de Building Circularity Index getest; Dit is een score gebaseerd op de 'losmaakbaarheid' en 'milieuprestatie'. - Bij het inkopen van materialen die de gemeente beschikbaar stelt aan aannemers (directielevering) in de openbare ruimte wordt de milieukostenindicator (MKI) gebruikt. Deze MKI is opgebouwd uit de milieuprofielen (Levenscyclusanalyses/LCA's) van de verschillende materialen die in het project worden gebruikt en omgerekend naar de

				milieukosten uitgedrukt in euro's. - Bij de totstandkoming van het circulaire centrum De HER is het percentage hergebruik van bouwmassa (gewicht van hergebruikt materiaal) gemeten. - Sinds begin 2025 wordt het monitoringsinstrument WIZZR voor projecten op basis van directieleveringen in de Openbare Ruimte getest. Deze tool maakt inzichtelijk wat de herkomst is van gebruikte materialen, wat de CO2 uitstoot van die materialen bij productie en transport was en wat de eindbestemming is van uitgaande materialen. Hiermee loopt gemeente Rotterdam voorop in de markt; Andere (de)centrale overheden, zoals de G4 en het Rijk, volgen deze ontwikkeling met interesse. - Binnen de uitvoering van het Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen rekenen we 20-25 projecten door op CO2 uitstoot (van materiaal en energie). We halen de lessen eruit en delen deze lessen conform roadmap in het Plan van Aanpak.
234	CDA	Klimaat	Welke tools of software worden gebruikt voor het berekenen van de CO ₂ -voetafdruk van de gemeentelijke organisatie?	Voor de CO2 voetprint van de gemeentelijke organisatie gebruiken we de Milieubarometer. De rapportage en berekeningen (de CO2 Voetafdruk) worden gecontroleerd door TUI, die uiteindelijk ook adviseert of wij voldoen aan het verkrijgen van de volgende trede in de CO2 Prestatieladder. Wij hebben als gemeente inmiddels (begin deze maand) het maximale niveau Trede 5 bereikt in de huidige werkwijze en controle van de CO2 Prestatieladder. Als voorbereiding om de verbruiken in kWh, m3 of Joulz (voor respectievelijk Elektra, Gas en Warmte) te monitoren en te rapporteren, gebruiken we DB Energie. Dit is een applicatie van een externe partij Energiemissie-Trenton. In deze database worden alle gegevens van elke individuele aansluitingen vastgelegd en worden de verbruiken vanuit de meetbedrijven ge-upload.
235	CDA	Klimaat	Welke methodieken zijn gebruikt voor de doorrekening van de klimaatimpact van de burgeradviezen?	De DCMR heeft de beoordeling gedaan. Dit is niet zo zeer een berekening omdat in de meeste burgerberaadadviezen concrete cijfers ontbreken - hierdoor zijn nauwelijks 'methodieken' toegepast. Een vertaling naar een bepaalde omvang van CO2-reductie is dan niet mogelijk. Meestal komt het er op neer dat een advies of maatregel leidt tot minder gebruik van fossiele brandstoffen, zoals aardgas of benzine. Voor dergelijke brandstoffen bestaan emissiefactoren en dan levert een eenvoudige rekensom een bepaalde reductie van CO2 op. In de beoordeling is daarom gebruik gemaakt van categorisering: positieve impact, voordeel van de twijfel en neutraal.

236	CDA	Financiële kengetallen	Waarom wijkt het gerealiseerde reguliere exploitatiesaldo structureel positief af van de begroting (€0)? Wordt hier structureel conservatief begroot?	Het reguliere exploitatiesaldo wordt altijd begroot op 0, een sluitende begroting. Het gerealiseerde exploitatiesaldo is € 64 mln en daarmee gelijk is aan het rekeningresultaat. Er wordt positief afgeweken wegens onder andere de ontwikkeling van de grexen en de sept- en decembercirculaire (met uitzondering van de taakmutaties). Deze zijn laat in het jaar bekend en kunnen niet bij de tweede herziening worden meegenomen.
237	CDA	Financiële kengetallen	Wordt bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit ook rekening gehouden met klimaatschade of cyberrisico's?	Het reguliere exploitatiesaldo wordt altijd begroot op 0, een sluitende begroting. Het gerealiseerde exploitatiesaldo is € 64 mln en daarmee gelijk is aan het rekeningresultaat. Er wordt positief afgeweken wegens onder andere de ontwikkeling van de grexen (die laat in het jaar pas bekend is) en de sept- en decembercirculaire (met uitzondering van de taakmutaties). Deze zijn laat in het jaar bekend en kunnen niet bij de tweede herziening worden meegenomen.
238	CDA	Financiële kengetallen	Wordt er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de impact van belastingverhogingen op de belastingcapaciteit en lokale economie?	Nee.
239	CDA	Financiële kengetallen	Waarom wordt als referentie voor de belastingcapaciteit het landelijke gemiddelde van het voorgaande jaar genomen, en niet het actuele jaar?	Hiervoor volgt de gemeente de kaders zoals vastgesteld in de 'Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten', zie https://wetten.overheid.nl/BWBR0036853/ .
240	CDA	Financiële kengetallen	In hoeverre beperkt de relatief hoge belastingcapaciteit (109%) de ruimte om toekomstige tekorten op te vangen via belastingmaatregelen?	De belastingcapaciteit zegt iets over de hoogte van de woonlasten in Rotterdam ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hoe hoger dit getal - dus positieve afwijking van het landelijk gemiddelde, hoe afhankelijker de gemeente is van belastinginkomsten uit Rotterdamse huishoudens in vergelijking met andere steden. Indien een gemeente in financiële problemen komt en deze indicator is lager dan 100%, kan de toezichthouder adviseren de woonlasten te verhogen naar het landelijk gemiddelde. Het verhogen van de woonlasten is verder een beslissing van uw raad, deze indicator legt daarin geen beperking op.
241	CDA	Financiële kengetallen	Waarom is de netto schuldquote tussen 2022 en 2024 verdubbeld, ondanks beperkte stijging van vaste schulden?	De netto schuldquote is grotendeels afhankelijk van het totaal investeringsniveau. De totale schuld is gestegen omdat meer gelden aangetrokken moesten worden om het totaal aan investeringen te kunnen dekken. Daarnaast is het totaal van vooruitontvangen gelden (waaronder subsidies) gestegen. Vooruitontvangen gelden worden als schuld aangemerkt. De stijging hiervan is terug te zien in de overlopende passiva.

242	CDA	Financiële kengetallen	Op basis van welke criteria worden verstrekte leningen wel of niet gecorrigeerd in de schuldquote?	De netto schuldquote is exclusief verstrekte leningen. De gecorrigeerde netto schuldquote is inclusief verstrekte leningen. De verstrekte leningen zijn de langlopende leningen (langer of gelijk aan 1 jaar) (leningen + overige langlopende leningen). Het criterium is dus de looptijd van de aangegane lening.
243	CDA	Financiële kengetallen	Hoe verklaart de gemeente het structurele negatieve EMU-saldo ondanks een positief regulier exploitatiesaldo?	Het EMU-saldo en het regulier exploitatiesaldo kunnen niet 1-op-1 worden vergeleken. Het EMU-saldo betreft de balans en het regulier exploitatiesaldo betreft de verlies en winstrekening. Het EMU-saldo geeft het resultaat weer van de exploitatie (baten - lasten), de mutaties (im)materiele vaste activa (bv. Investeringskosten), mutaties in voorzieningen en mutaties in voorraden. Het rekeningresultaat is de afwijking van het regulier exploitatiesaldo. Het positief regulier exploitatiesaldo is een onderdeel van het EMU-saldo (exploitatie + reserves) maar niet 1 op 1 te vergelijken met het EMU-saldo. Het EMU-saldo is negatief omdat de investeringen zijn gestegen, de voorraden zijn gedaald, en het exploitatieresultaat zonder reserve mutaties negatief is.
244	CDA	Cultuur	Wij zien dat er bij het project Boymans 13.667.000 meer is uitgegeven dan geraamd werd. Wat is de oorzaak van dit grote verschil en betekent dit dat de ramingen voor komende jaren moet worden bijgesteld?	Het klopt dat er een afwijking van 13,667 mln is t.o.v. de raming 2024, maar dit betekent niet dat er sprake is van een overschrijding van 13,667 mln. Het is juist zo dat de kosten die tlv het investeringskrediet zijn gebracht in 2024 zijn verlaagd met (6,333 mln – 15 mln =) – 8,667 mln. Er is in 2024 een raming afgegeven van 5 mln. Daadwerkelijk uitgegeven in 2024 is er 6,333 mln. De hogere realisatie van 1,333 mln is op blz. 199 van de jaarstukken toegelicht en is voornamelijk gelegen in meer juridische en adviseurskosten dan voorzien. Over de gehele looptijd van het project bezien kunnen deze extra kosten opgevangen worden binnen de projectbegroting en is de huidige verwachting nog steeds dat het project binnen het met de raad afgesproken financieel kader blijft. Bovenop deze afwijking komt dan nog de eenmalige afboeking van 15 mln, conform het herziene raadsbesluit van 3 oktober 2024. Hiermee is de realisatie 2024 van 6,333 mln t.l.v. het investeringskrediet verlaagd waardoor er in 2024 sprake is van een realisatie van (6,333 mln – 15 mln =) - 8,667 mln. Ten opzichte van de raming 2024 van 5 mln betekent deze realisatie van - 8,667 mln een afwijking van 13,667 mln. De afboeking van € 15 mln was niet meegenomen in de raming 2024 en is daarom ook toegelicht op blz. 199 van de jaarrekening. In de bijlage de aansluiting met de kredietadministratie.

245	CDA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Jeugdhulp lokaal boekt in de jaarstukken 17 miljoen nadelig. Op basis van welke gemaakte aannames is de prognose gemaakt? Worden deze aannames herzien?	Met de grote wijzigingen in de nieuwe inkoop van jeugdhulp lokaal in 2023, waren de jaren 2023 en daarvoor minder presentabel voor een goede prognose. De aannames zijn herzien voor 2025, waarbij we meer voortbouwen op de resultaten van 2024 als eerste regulier jaar van de nieuwe inkoop.
246	CDA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wij zien dat dat er geen geld is onttrokken uit de bestemmingsreserve bestrijding eenzaamheid ouderen. Waarom niet?	Door onder andere lagere vaststellingen en extra inzet van rijks gelden is het in 2024 niet nodig geweest om gebruik te maken van de reserve.
247	CDA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wij zien dat dat er geen geld is onttrokken uit de bestemmingsreserve blokhuis middelen. Waarom niet?	Dit komt doordat diverse verbouwingen die voor 2024 gepland stonden zijn doorgeschoven naar latere jaren, waardoor de onttrekkingen in latere jaren alsnog zullen plaatsvinden. Hierover zult u separaat worden geïnformeerd.
248	CDA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wat is een goed onderbouwde, effectief bewezen manier van (jeugd)preventie? Op welke concrete indicatoren baseert de gemeente zich? Zijn deze indicatoren voor alle aanbieders hetzelfde of worden hier verschillende afspraken over gemaakt?	Voor het collegetarget jeugdpreventie wordt enkel gewerkt met goed onderbouwde en bewezen effectieve interventies (=trainingen) uit databanken voor effectieve interventies zoals die van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en Movisie1]. En in het subsidiekader jeugdpreventie Versterken en Voorkomen is het al dan niet opgenomen zijn in een databank voor effectieve interventies en de mate van effectiviteit een belangrijk beoordelingscriterium. Dit criterium is voor alle aanbieders hetzelfde. Zie voor een nadere toelichting op de termen 'goed onderbouwd en bewezen effectief' de beschrijving van het collegetarget jeugdpreventie in het definitieboekje van de college targets (23bb006753).
249	CDA	Sport	Stimuleert de gemeente/sportsupport sportverenigingen actief met de aanleg van zonnepanelen om hun energielasten om een duurzame manier te verlagen? Wordt de investeringsregeling hier ook veel voor gebruikt?	De gemeente en Sportsupport zetten zich actief in op het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen (waaronder het aanleggen van zonnepanelen) aan accommodaties van verenigingen. Sportsupport wijst sport- en scoutingverenigingen de weg naar de juiste fondsen en financiële regelingen voor verduurzaming. Mocht de vereniging ook hulp nodig hebben bij inhoudelijke kennis, dan verwijst Sportsupport actief door naar organisaties met specifieke expertise op het verduurzamen van onder andere sportaccommodaties. De gemeentelijke investeringssubsidie voorziet in een belangrijke financiële bijdrage om accommodaties te verduurzamen. Met de subsidie wordt 1/3 deel bijgedragen aan de investering. De afgelopen jaren hebben 26 verenigingen (meer dan 1.000) zonnepanelen gerealiseerd met behulp van de regeling. Inmiddels heeft ruim 40% van de verenigingen met een buitensportaccommodatie zonnepanelen op het dak liggen.

250	CDA	Sport	In 2024 is het programma Lekker Fit gestopt. Zijn de financiële middelen die in het verleden voor Lekker Fit beschikbaar waren nu in zijn geheel beschikbaar voor 010 Fit'R? Wat is qua financiële middelen hier de ontwikkeling in geweest?	Als onderdeel van de Begroting 2025/ 2e Herziening 2024 is € 6,0 mln van de middelen LekkerFit! Van het programma Onderwijs naar Sport en recreatie gemuteerd. Dit omdat bij de nieuwe aanpak niet meer vanuit de scholen, maar veel meer vanuit de buurt/wijken wordt georganiseerd. Binnen het programma Onderwijs is € 2,1mln behouden, waarmee LekkerFit! aanpak wordt bekostigd voor Dagprogrammering in de NPRZ-wijken. - Van de overgehevelde middelen blijft er € 1,6mln beschikbaar voor deelaanpakken buitenschools bewegen (SSV) en 250k voor de aanpak 0-4/jonge kind - Voor de nieuwe aanpak voor kinderen met overgewicht is ongeveer € 2,2mln beschikbaar in 2025 en €1,9mln vanaf 2026. - Er is 1,6mln beschikbaar aan apparaatslasten (personeelskosten) - 275k in 2025 en 575k vanaf 2026 is taakstellend vanuit VJN 2023. Naast de gemeentelijke middelen zal er ongeveer € 0,6mln aan rijksmiddelen beschikbaar zijn vanuit de Brede Specifieke Uitkering voor Sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis.
251	CDA	Welzijn/Sport	Zijn er naast 010 Fit'R nog meer programma's met de doelstelling het bestrijden van overgewicht in Rotterdam? Zo ja, welke en hoeveel geld gaat er heen?	Overgewicht wordt door diverse factoren beïnvloed, denk aan voeding, bewegen, gezondheidsvaardigheden etc. Binnen Gezonder010, het beleidskader voor gezondheid, worden diverse acties ingezet om bij te dragen aan een gezonde leefstijl, waaronder een gezond gewicht. Diverse acties worden ingezet zoals, Gezonde kinderopvang, Gezonde school programma, Gezonde kantines in de huizen van de wijk en scholen, etc. Naast 010 Fit'R is er ook een tweetal ketenaanpakken gericht op overgewicht/obesitas; Kind naar Gezond Gewicht en Gecombineerde leefstijlinterventie/netwerkaanpak overgewicht. Gezamenlijk was hiervoor in 2024 € 0,9 mln beschikbaar vanuit rijksmiddelen 'Het Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA). Daarnaast draagt bewegen en sporten bij aan voorkomen van overgewicht(Sportnota)

252	CDA	Onderwijs	In de jaarstukken staat dat de schoolleidersbeurs goed ontvangen is, maar er is wel een overschot van 1.063.000 op "versterking schoolleiders". Hoe zit dat?	Er worden hier twee verschillende regelingen door elkaar gehaald. Het klopt dat de belangstelling voor de nieuwe subsidieregeling schoolleidersbeurs groot is. Deze beurs is bedoeld voor de professionele ontwikkeling van individuele schoolleiders. Daarnaast bestaat er een aparte regeling: de subsidie versterking schoolleiders, specifiek gericht op schoolleiders in het NPRZ-gebied. Deze regeling ondersteunt schoolleiders bij het verbeteren en efficiënter organiseren van de schoolorganisatie, met als doel een directe bijdrage te leveren aan de sturing op en verbetering van de onderwijskwaliteit. De onderbesteding van € 1.063.000 heeft betrekking op de regeling versterking schoolleiders. Deze regeling is door benodigde ontwikkeltijd pas halverwege het jaar gestart, waardoor het beschikbare budget niet volledig kon worden ingezet.
253	CDA	Onderwijs	Hoeveel scholen hebben een achterstandsscore hoger dan 0? En hoeveel was dit in eerdere jaren?	Voor het collegetarget hanteren we vaste peildata om de voortgang eenduidig te kunnen meten. Voor het basisonderwijs gebruiken we de gegevens op de peildatum 1 februari 2022, en voor het voortgezet onderwijs geldt 1 oktober 2022 als uitgangspunt. Door jaarlijks uit te gaan van een vaste basislijst van scholen, kunnen we de ontwikkeling ten opzichte van het target op een consistente manier volgen. Op basis van deze peildata gaat het om 132 basisscholen en 52 scholen voor voortgezet onderwijs met een positieve achterstandsscore.
254	CDA	Onderwijs	Hoe zijn de interventies in schil om de school verdeeld naar soort?	Zie hiervoor bijlage vraag 254, afkomstig uit de meest recente Onderwijsmonitor NROB.
255	CDA	Onderwijs	Welke interventie van schil om de school is het effectiefst in tegengaan van achterstanden?	De Schil om de School is een gemeentelijke ondersteuning die bijdraagt aan kansengelijkheid en waar mogelijk schoolteams ontlast. Het is niet eenduidig te zeggen welke interventie binnen de Schil om de School het meest effectief is in het tegengaan van onderwijsachterstanden. De kracht van de aanpak ligt juist in de maatwerkbenadering: scholen krijgen de ruimte om – op basis van de specifieke behoeften van hun leerlingen – te kiezen uit een breed palet aan interventies. Zo kunnen zij hun Schil optimaal inrichten en afstemmen op hun eigen context. Alle interventies binnen de Schil worden zowel kwalitatief als kwantitatief gemonitord. Hoewel de inhoud en focus per interventie verschillen, dragen ze elk op hun eigen wijze bij aan het verkleinen van onderwijsachterstanden. De ondersteuning vanuit de Schil is daarmee een gezamenlijke inspanning, gericht op duurzame versterking van het Rotterdamse onderwijs.

256	CDA	Onderwijs	Hoeveel van de schoolleiders die gebruik hebben gemaakt van de schoolleidersbeurs werken er nog op dezelfde school als toen zij gebruik maakten van de schoolleidersbeurs? En hoeveel werken er nog op een Rotterdamse school?	De gemeente beschikt niet over gegevens over de huidige werkplekken van schoolleiders die gebruik hebben gemaakt van de schoolleidersbeurs. De duurzame inzetbaarheid van schoolleiders is belangrijk, maar het opvolgen van individuele loopbaantrajecten valt buiten het zicht van de gemeente.
257	CDA	Schuldhelpverlening	Waarom zijn er in het jaar 2024 minder intakegesprekken voor schuldhelpverlening gehouden?	Het blijft voor veel mensen een drempel die ze over moeten om hulp te vragen bij de gemeente. Er is veel wantrouwen richting de overheid. Gelukkig zien de we laatste maanden in 2025 een stijging. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de promoteteams en de deur tot deur acties.
258	CDA	Schuldhelpverlening	Waarom heeft er in 2024 een hoger percentage van de intakegesprekken geleid tot een gestart schuldhelpverleningstraject ten opzichte van 2023	In 2024 heeft er bij KBR (onderdeel Geldplein) meer sturing plaatsgevonden op sneller klanten doorgeleiden naar een schuldregeling en verbeteren samenwerking tussen KBR en Grip op Geldzaken (nu onderdeel van Geldplein). Ook heeft de kortere periode waarin de schulden moeten worden afgelost (per 1 juli 2023 geen 36 maanden meer maar 18 maanden) ervoor gezorgd dat klanten eerder bereid zijn een schuldregeling aan te gaan.
259	CDA	Stedelijke ontwikkeling	Waarom wordt de mijlpaal voor "Collegetarget verbeteren verkeersveiligheid: Verbeteren van de verkeersveiligheid in Rotterdam door effectieve maatregelen te treffen op de 30 meest verkeersonveilige locaties in de stad" zo ruimschoots niet behaald?	De raad heeft op 5 december 2023 (M2310-3100 - 23bo009170) een informerende collegebrief ontvangen over de aanpak en voortgang van deze target. Daarin werd de achterstand al gesignaleerd, die het gevolg was van een langer durend selectieproces van locaties conform de nieuwe definitie van de target. Het target bevat een behoorlijke ambitie, door een nieuwe, integrale methode om verkeersonveiligheid vast te stellen (slachtoffers, risico's en beleving) en door de effectmeting achteraf. Tijd was nodig voor analyse en selectie conform de nieuwe criteria van de target, ondertussen liep de black spot-aanpak wel door en werden ook diverse andere locaties aangepakt, die wel onveilig zijn maar niet voldoen aan de targetdefinitie. Op 24 juni 2024 (M2405-2028) is de raad geïnformeerd over de 16 locaties waarvan de aanpak toen was gestart. Daarnaast is de uitdaging dat niet overal tegelijk kan worden gewerkt in de stad, waardoor ook onverwachte tegenvallers in de uitvoeringsplanning zijn ontstaan.